هكذا من الاصل

דבר

ב"ה, יום שישי כ"ה בתשרי תשנ"ה (30.9.1994) • שנה נ"ז • גליון 16638 • המחיר: 4.85 ש"ח, כולל מע"מ

★ מייסד ועורך ראשון: הרב מאיר בר־אילן ז"ל ★ עתון התנועה העולמית של המזרחי והפועל־המזרחי

היום — פרשת **בראשית**

	שישי	שבת
הפרק	יהושע ח'-ו	יהושע ז-ח
המשנה	יומא ה, ב-ג	יומא ה, ד-ה
הדף - בבלי	בבא מציעא קא	בבא מציעא קב
ירושלמי	ראש השנה כא	ראש השנה כב
ההלכה	שרע ס, א-ג	שרע ס-סא, ד-א
רמב"ם	גירושין א-ג	גירושין ד-ו
זריחה	5.28	5.29
שקיעה	5.29	5.28
סוף זמן ק"ש	7.44	7.44

אולם ניסל

אולם לשמחות ולארועים

ושרותי קייטרינג לכל מקום

קיבוץ וארוחות שבת • גלאט כשר בלבד

אל תשכחו להזמין את הבר מצווה מבצע בר מצווה באולמי ניסל נמשך

רח' ר' טרפון 1 פינת ר' עקיבא בני-ברק

טלפון: באולם 5707276 בבית: 03-6187326

הדרכת שבת ראשונה

מעונן חלקית. תשקיף לשבת: ללא שינוי

הטמפרטורות: ירושלים 18-29, רמת־הגולן 18-29, הרי הגליל 18-29, חיפה 22-29, דגניה א' 21-33, עפולה 19-34, תל־אביב 22-30, טכם 19-30, אריאל 19-30, נתב"ג 20-33, עזה 22-29, באר־שבע 18-32, בעלה אדומים 20-31, סדום 29-36, אילת 25-37 מעלות.

רבין נפגש אמש עם חוסין בעקבה

דיפלומט ירדני: ישראל תודיע בקרוב על נכונותה לסגת משטחים שכבשה מירדן

עפ"י ההודעה הרשמית בתום השיחה, שני המנהיגים דנו בבעיות המים, הגבולות והביטחון

העומדות בדרך לעיצובו של הסכם השלום בין שתי המדינות

ראשו ממשלת ישראל, יצחק רבין והמלך חוסין, נפגשו אתמול בעקבה, מגרשה עליה לא נמסר קודם לכן כי היא עומדת להתבצע. בשיחה דנו רבין וחוסין בבעיות המים, הגבולות והבטחון המוחרות על הפרק, בדרך לעיצובו של זיחה השלום בין ירדן לבין ישראל.

בשיחתם, שהתנהלה בארמון המלוכה בעקבה, השתתפו מצד ירדן גם הנסיך חסן וראש ממשלת ירדן וזר הנרץ שלה, עבדל סאלאם אל מג'אלי. מצד ישראל נכחו גם הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק וראש המשלחת לשיחות עם ירדן, אליקים רובינשטיין.

בהודעה שפורסמה בתום הפגישה נאמר, כי "המלך חוסין וראש הממשלה רבין רשמו לפניהם את התקדמות שהושגה עד כה, והביעו תקוה שהמו"מ על זיחה השלום יסתיים בהצלחה לאחר שיימצאו פתרונות מוסכמים והדדים במהירות האפשרית לכל הבעיות החלוקות ועומדות".

הדיון בבעיות אלו יימשכו בשיחות בין משלחות ישראל וירדן, לאחר שבוו של יוזש העצר הירדני, הנסיך חסן, מביקורו בארה"ב. חסן יצא לארה"ב ביום ו' למיפגש שייערך ביום שני עם הנשיא קלינטון ושר הנרץ הישראלי שמעון פרס.

כמו כן יימשכו הדיונים במסגרת הסכב הבא של השיחות הדו צדדיות, שהתקיימו בין ה10 ל־20 באוקטובר בישראל ובירדן לחלופין.

המלך חוסין ורבין הביעו בהודעתם המשותפת תקוה, כי המו"מ העתידי שייערך באיזור יסתיים בהשגת זחה שלום.

מקור ירדני מוסמך אמר ברבת עמון, כי הסיבה הישראלית מושמטים שתובעת ירדן לעצמה היתה במוקד השיחות שקיימו ביום המישי בערב ראש הממשלה יצחק רבין והמלך חוסין בעקבה. שני הצדדים דנו מוכיחיה של ירדן על הארמות הללו ועל משאבי המים, ציין המקור.

הסלוזיה הישראלית ריזוזה כי הפגישה נועדה לבנש לוח זמנים לחתימת הסכם שלום בין שתי המדינות בשבועות הקרובים, ועל קו המשלוח בין ירדן לבין ישראל.

המלך בעקבה, השתתפו מצד ירדן גם הנסיך חסן וראש ממשלת ירדן ושר הנרץ שלה, עבדל סאלאם אל מג'אלי. מצד ישראל נכחו גם הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק וראש המשלחת לשיחות עם ירדן, אליקים רובינשטיין.

בהודעה שפורסמה בתום הפגישה נאמר, כי "המלך חוסין וראש הממשלה רבין רשמו לפניהם את התקדמות שהושגה עד כה, והביעו תקוה שהמו"מ על זיחה השלום יסתיים בהצלחה לאחר שיימצאו פתרונות מוסכמים והדדים במהירות האפשרית לכל הבעיות החלוקות ועומדות".

הדיון בבעיות אלו יימשכו בשיחות בין משלחות ישראל וירדן, לאחר שבוו של יוזש העצר הירדני, הנסיך חסן, מביקורו בארה"ב. חסן יצא לארה"ב ביום ו' למיפגש שייערך ביום שני עם הנשיא קלינטון ושר הנרץ הישראלי שמעון פרס.

כמו כן יימשכו הדיונים במסגרת הסכב הבא של השיחות הדו צדדיות, שהתקיימו בין ה10 ל־20 באוקטובר בישראל ובירדן לחלופין.

המלך חוסין ורבין הביעו בהודעתם המשותפת תקוה, כי המו"מ העתידי שייערך באיזור יסתיים בהשגת זחה שלום.

מקור ירדני מוסמך אמר ברבת עמון, כי הסיבה הישראלית מושמטים שתובעת ירדן לעצמה היתה במוקד השיחות שקיימו ביום המישי בערב ראש הממשלה יצחק רבין והמלך חוסין בעקבה. שני הצדדים דנו מוכיחיה של ירדן על הארמות הללו ועל משאבי המים, ציין המקור.

הסלוזיה הישראלית ריזוזה כי הפגישה נועדה לבנש לוח זמנים לחתימת הסכם שלום בין שתי המדינות בשבועות הקרובים, ועל קו הגבול העתידי.

בהקשר זה ציין המקור הירדני, כי מוקדם עדיין לדבר על חתימת הסכם שלום.

כמו כן, דנו רבין והמלך חוסין בפגישה שהתקיים ביום שני בוושינגטון בין שר הנרץ שמעון פרס ויורש העצר הנסיך חסן, בנוכחות נשיא ארה"ב, ביל קלינטון.

לדברי דיפלומטים ברבת עמון, אפשר שהודעה על נסיגת ישראל מהשטחים הירדניים תוסר במהלך הפגישה בבית הלבן, במה שיתפרש כהתקדמות משמעותית לקראת חתימה על הסכם שלום בין שתי המדינות.

פרשנות

רבין גונב את ההצגה לפרס

מודיעי המדיני בירושלים

הפגישה אמש בין חוסין לרבין בעקבה, ארדנה גם על יסוד שיקולי פנים, כדי להחזיר משקל נגד לשגישות פרס עם הנסיך חסן אצל הנשיא קלינטון בבית הלבן, לחן בהסכם השלום עם ירדן.

רבין שם דגש על כך, שהמשא ומתן עם ירדן יתנהל על ידו בלבד, ולא על ידי שר הנרץ ולכן, במעמד הנוכחי שהיה באוגוסט בוושינגטון, בין רבין לחוסין, לא שותף שר הנרץ שמעון פרס. אם כי היה נוכח במקום. על רקע זה, כוכב, נוצרה מתיחות בין רבין לפרס.

המגמה היא שהסכם עם ירדן יוקם כדי לא לקשור אותו עם המשא ומתן עם סוריה, שנמתבך לרגל עמדות נוקשות שנוקטת סוריה במשא ומתן.

הסתיימה שביתת הרעב בגמלא שנמשכה 19 יום

"שבועה לגולן" הוקראה במהלך עצרת המונים שנערכה בתום השביתה

לאחר 19 יומי שביתת רעב של מתיישבים ברמת הגולן, בשער גמלא, הסתיימה אתמול השביתה, לאחר חילוקי דעות בין השובתים אם יש להפסיק את שביתת הרעב או להמשיך בה. היום אבינעזר קוהלני הגיע לגמלא כדי לשכנע את השובתים לחדל משביתת הרעב, לאחר החלטת חמשת חברי הכנסת מהעבודה, להגיש לכנסת את הצעת חוק הגולן.

בין השובתים היו חילוקי דעות קשים, בשאלה האם להפסיק את השביתה.

אפרת בריזי, השובתת רעב, אמרה כי היא לא מסתפקת במה שהגיש והדרשת החלטת ברזות שיתנו תנופה שהגדה הנוראית חלפה. "לא רצה שראש הממשלה יבוא לכאן ויתנצל. רצה לדעת שהגולן נשאר בריבונות ישראל ולא פחות", אמרה בריזי, שהיתה מוכנה להמשיך בשביתת הרעב.

ירדן רוי ישובי הגולן אלי סלכה, כינה את הארועים שהיו בגמלא בשבועים האחרונים "דעידת ארמה". "אי אפשר להתעלם מרבע מיליון איש שהגיעו לכאן, תרמו, עודדו ונשבעו אמונים לגולן, אמר, "לרבין ברור היום כי עליו לחזור למצע המפלגה אם הוא רצה לשמור על שלטונו", הוסיף.

השובתים אמרו, כי השביתה היא רק צעד ראשון בשורה של צעדים המתוכננים במסגרת מבצע "עז 94". "עוד מרים חולה שביתת הרעב כבר ישבנו וחשבנו על הצעד שאחרי השביתה ולא משנה איזה הישג תביא השביתה", אמר סמי ברלב, ראש מועצת קצרין. "שום דבר לא עושים בחפזון. כל דבר שוקלים פעמים רבות. אומר לסעות במאבק הזה", הוסיף ברלב.

היום המתוח בגולן הסתיים בעצרת המונים, שבה הוקראה שבועה מיוחדת לגולן, שבה מתחייבים כל המתיישבים להמשיך להיאבק למען הגולן.

נוסח השבועה היה שנוי במחלוקת בין כמה מרכזי הגולן לבין המנהלים. אולם לבסוף נמצא הנוסח המתאים שהוא דומה לנוסח שבו נשבעים חיילי צה"ל אמונים למדינה, כאשר החתים נוהגים לאמר "מחדיר אני" במקום "נשבע אני".

"מאחדי הארשות" בעמוד 2.

בלוטו; 8, 24, 33, 35, 40, 44 והנוסף - 49

מאת מולי מיקרש, כתב עתים

8, 24, 33, 35, 40, 44 המספר הנוסף - 49. אלה הם המספרים שעלו אמש בגורל בהגרלת הלוטו, ועשו מעטים כל כך במדינה מאושרים כל כך, ורבים כל כך במדינה מאוכזבים כל כך.

"קרחת הלוטו" שהחלה עוד בחול המועד סוכות וצברה תאוצה בימים האחרונים, הגיעה אתמול לשיאה, כשרבבות מתושבי הארץ צבאו על 2,000 דוכני מפעל הפיס, והמשיכו למלא טורים בקצב גבר. כתב עתי"ם מציין, כי סך כל המכירות עמד השבוע על קצת יותר מ־40 מיליון ר־557 אלף שקלים, מלאו יותר משני מיליון ר־170 אלף ספסים וכ־32 מיליון מבלאות.

בימים האחרונים, הגבירו שוטרים את הסיורים ליד מוקדי המכירות המרכזיים, לאחר שבעל דוכן פיס נשדד באשדוד ונלקחו ממנו 3,000 ש"ח.

עד מועד ההגרלה גדל, היקפו של הפרס, שעמד על קצת יותר מ־16 מיליון ש"ח, כשבולמוס הקניות הקיף, כפי שנמסר מרבבי המכירות, את כל סוגי האוכלוסיה – החל מדיירי שכונות מצוקה ועד לתושבי שכונות היוקרה.

בניין מפעל הפיס בתל אביב הוקף אתמול אחר הצהריים בשוטרים, שאיבטחו את המקום ושמרו על הסדר, מול קהל של מאות הרבות שביקשו לעקוב אחר מהלכי ההגרלה, שאף שודרה בשידור ישיר בטלוויזיה.

בתום ההגרלה החלו עובדי מפעל הפיס לבדוק את מאות אלפי הספסים במחשב המרכזי של מפעל הפיס, וכפי שנמסר, רק היום "נמצאו הזוכה או הזוכים המאושרים בפרס הגדול.

בתמונה: השותף יעקב בודו ליד "מכונת המזל".

בג"ץ הורה לממשלה לנמק מדוע לא תימנע מלשלוח שוטרים להאיטי

בגיבוי הדיצה אתמול צו על הנאי המדינה למדינה להשיב תוך 5 ימים מדוע לא תמנע משיגור משלחת השוטרים להאיטי.

השופט יצחק זמיר הביע במהלך הדיון חשש מתדינה מחוזק בהפעלת שוטרים מתגרבים. בג"צ דן בעתידות של נועם פרדמן, איש תנועת כך, שעתר לבג"צ בבקשה לאסור על שר המשטרה משה שחל לשלוח את משלחת השוטרים להאיטי.

שופטי בית המשפט העליון: דליה דורנר, תאודור אור ויצחק זמיר לא הזיאו צו בינייתי, האוסר על יציאת המשלחת, מאחר ובא כוחה של המדינה עו"ד אריה רומנוב הבהיר, כי המשלחת לא תצא, עד סיום הדיון בעתידה.

בית המשפט קבע, כי אם המדינה תתן את תשובתה לפני תום המועד של 5 ימים, יהיה מוכן בית המשפט להקדים את הדיון.

בא כוחה של המדינה עו"ד רומנוב טען במהלך הדיון, כי משלחת השוטרים אינה נשלחת בכפוף לחוק המשטרה, אלא לפי סעיף 29 של חוק יסוד הממשלה, המאפשר לממשלה לעשות כל פעולה שאינה כפופה לחוק אחר.

השופט זמיר דחה את טענת בא כוח המדינה ואמר שגם סעיף 29 מאפשר לממשלה לבצע פעולות רק בכפוף לחוק.

השופט זמיר הביע את חששו מהפעלת המשטרה בצורה כזאת בעתיד. לדבריו, יבולו שוטרים מתגרבים ממין זה לשכוד בעתיד שביתות. שיגור משלחת השוטרים, לדברי השופט זמיר, יבולה להביא להפעלת סעיף 29, כדי לחדוג מכל חוק. (ע)

סוכל נסיון פיגוע בגוש קטיף

דתיה הרשקוביץ, דוברת המועצה האזורית חוף עזה, הניסה מחבל שתקף אותה סמוך לצומת נווה דקלים

יהוא הנגמל עלי הזמל להלום בי בסמוך ברזל האגרוטים. בהתחלה חשבתי אבל מראהם הרגיזני ואמרתי לעצמי מה מראהם הזה מתנגל עלי. הזדרזתי לו שתי אצבעות בעיניים ומיד לאחר מכן התגלגלתי לחבוט בי. בתוך זמן קצר ברח הצעיר מרכב תמלסי, תיאורה תושבת בסר יס, דחיה הרשקוביץ, את נסיון הפיגוע שהיה אתמול בבוקר בגוש קטיף.

הרשקוביץ נסעה למקום עבודתה. כשעצרה כאחד הצמתים, נגבם לפתע מחבל חמוש בסם ברזל לרכבה והחל להלום בה. תושייתה הביאה לסיום מהיר של הארוע בלא נפגעים.

במכשיר הקשר הזעיקה הרשקוביץ את כוחות הבטחון, שפעלו מיד במריקות לאיתור הרוצח.

מספר נערים נעצרו לחקירה.

אלוף וילנאי: ההסכם עם הפלשתינים תלוי גם בהתנהגות נבונה שלנו

אלוף מיקד הדרום האלוף מתן וילנאי, אמר אמש, כי בתום ארבעה חודשי נסיון שנבר בתהליך מיגוי כוחות צהיל מעזה ומיפרש ההסכם עם הפלשתינים, ניתן לומר כי יש עם מי לדבר ובמרחב של רבר, ההסכם יקום ויפול "לא רק עם פתרון המצב הבלבלי של הפלשתינים ולא רק על לחימה באיזרגני הטרור האיסלאמי אלא בהתנהגות הנבונה שלנו".

"מנגיזנו", הוסיף האלוף, "מעבר לכל, נדרש חוסן נפשי ואמונה בדרכה והדך להמשיך בהתמודדות".

האלוף וילנאי דיבר בכנס הזמיכה והיחודית הלוחמת הבריגדה, בחלאת 50 שנה להקמתה, שהתקיים בבית הגדודים במושב אביחיל בשרון.

האלוף וילנאי, שדיבר בשמו של ראש הממשלה שהיה אמור להשתתף בכנס, אך נעדר ממנו בשל פגישתו עם המלך חוסין, אמר עוד, כי גם היום, 50 שנה לאחר שפעלו כוחות הבריגדה על הקמת בית יהודי בארץ ישראל, נמשך המאבק אך היום עומדת לנו עוצמה צבאית ונסיון מלחמתי עשיר, אשר מאפשרים לנו בכל דרישה עמדת כוח.

האלוף וילנאי אמר: "נמלה בטולי הזכות ללוות את תהליך ההסכם עם הפלשתינים בעזה. זהו תהליך מורכב ובעייתי, להגיע להבנה עם אויב לשעבר הביב היום, שכו בא לביטוי מפגש של תרבויות שונות זו מזו וכאב מורכב ביחוד, אך בתוך ארבעה חודשים אני יכול לומר שיש עם מי לדבר".

לכנס לציון 50 שנה להקמת הבריגדה הזמנו אנשי הזכיה מהארץ ומחו"ל. הבריגדה הוקמה בשלהי מלחמת העולם השניה, לאחר לחץ ממושך של העומדים בראש המוסדות הלאומיים, חיים וייצמן, רוח בן גוריון ומשה שרת. הבריגדה מנתה כ־30,000 חיילים שלחמו כצבא יהודי אחד. (ע)

פרס בעצרת האו"ם:

ישראל מוכנה להאיץ את המו"מ עם סוריה

"ישראל מוכנה להאיץ את המשא ומתן לשלום עם סוריה" – הצהיר אתמול שר הנרץ שמעון פרס מעל במת עצרת האו"ם בניו יורק.

פרס קרא לסוריה לשוחח עם ישראל ולהשיג באומץ שלום שיש בו כבוד. "אנו נושאים ונותנים לא מתוך חולשה, אלא מתוך רצון לכבוד את האינטרסים של שני הצדדים, אמר שר הנרץ הפרס: "הארץ, מגלי לפגוע בכבודה של סוריה ומבלי להתפשר על ריבונה של ישראל".

אתמול נועד פרס גם עם שר הנרץ של בלגיה, שהמשיך את פרס לבקר בארצו. בשיחה בין השניים מוכם, כי בגיגים של משרדי הנרץ ושגרירי שתי המדינות בארם יפגשו בעתיד הקרוב, על מנת להגיע לסיכומים שיקדמו את יחסי המדינות.

ברזני היא נסיכות קטנה במזרח הרחוק, היא נחשבת לאחת המדינות העשירות בעולם ומלכנה של ברזני, חסאן בולקיה, נחשב לאיש העשיר ביותר עלי אדמות. הבו הארסי נאמד ב־60 מיליארד דולר בקירוב.

מקור בכיר בירושלים הביע את שביעות רצונו מן התקדמות הצפויה ביחסי שתי המדינות. "ברזני היא מדינה בעלת הון רב ושתי המדינות יוכלו להסקיע זו אצל זו ולפתח את כלכלותיהן באופן הדדי", אמר המקור. "מאידך גיסא, זהו גם מדינה מוסלמית ועובדה זו תשובה לא פחות כאשר באים לבחון את יחסי שתי המדינות". (ע)

רואנדה מחדשת את יחסיה עם ישראל; מדינות נוספות בדרך

רואנדה תחדש בימים הקרובים את יחסיה עם ישראל. החידוש יתבצע בראה באמצע רשמי בפגישתם של שרי הנרץ של שתי המדינות בעצרת האומות המאוחדות.

מקור במשרד הנרץ מסר לכתב עת"מ, כי השבוע פנה שגריר רואנדה בקניה אל שגריר של ישראל בניירובי מנשה צישרי. השגריר הרואנדי ביקש להעביר לירושלים את בקשתה של רואנדה לכונות שגריר בישראל.

בירושלים הבהירו לקיטאלי, כי סדום לבינוי שגריר, יש לחדש את יחסיהן עם ישראל. ישראל תתמקד כראה במיתי שגרירים בשתי מדינות גדולות וחשובות, ככל הראה גאנה וסנגל. במדינות הסכנות יותר, לדבות רואנדה, ייצגו את ישראל שגרירים לא תושבים, שמקום מושבם יהיה במדינות שכנות.

היחסים האמורים להיכון בקרוב עם מאלי וניז'ר, ובכל הראה גם מאוריטניה, עודדו בירושלים שביעות הרון רבה. ואת, בשל העובדה שמדינות אלה הן בעלות אוכלוסיה מוסלמית גדולה ומבסרפת לכך משמעות מדינית רבת חשיבות. (ע)

כריסטופר ילחץ על אסד לעשות מחוות כלפי ישראל

כדי "להכשיר" את דעת הקהל בישראל שסוריה אכן מעוניינת בשלום

מאת מדיני המדיני בירושלים

בביקור הבא של שר הנרץ האמריקני וורן כריסטופר בסוריה, הוא ינסה לשכנע את השלים הסורי, אמר, לעשות מחוות, כדי לשכנע את דעת הקהל בישראל, שאכן סוריה מתכוונת לשלום על כל מרכיביו, המחות נוסיה מן הנרון, כוונות המחות שעשה נשיא מצרים בשעתו, אנוור סאדאת – כך אמר אתמול מקור אמריקני בכיר.

ביקור זה של כריסטופר מגוון בביקור חשוב, אמר המקור.

כריסטופר יגמה לשכנע את השלים הסורי להתערב כדי להפסיק את מעשי הטרור בנבול לבנון, ואף זה כחלק מן המחוה לישראל, כדי לשכנע את דעת הקהל בדצינות כוונותיה לשלום של סוריה. אין להניח שארה"ב תסכים להקציב סיוע לסוריה, כל עוד שסוריה לא תחתום על הסכם שלום.

אשר למו"מ עם יהוד, הזמין הנשיא קלינטון את שר הנרץ שמעון פרס ואה הנסיך חסן הדרני, למפגש ביום שני בבית הלבן.

חילופי אש בדרום לבנון

חיזבאל אש לחיזבאן התנהל אתמול בדרום לבנון.

הדלקת נרות

	עד"ש	מוצ"ש
ירושלים	4.49	6.01
תל־אביב	5.07	6.03
חיפה	4.58	6.02
באר־שבע	5.06	6.04
אילת	5.06	6.02

כינוס הבנק העולמי

נציגי 3 מדינות בכינוס הבנק העולמי המתקיים במדריד.

קבלת פנים חמה למשלחת משרד החוץ בבחרין

משלחת משרד החוץ לבחרין, בראשות יחי גל חיים דיבון, התקבלה שם בחום רב – כך מסר כתב עתים.

המשלחת יצאה למנאמה, בירת בחרין, כדי להכין את הסכב הבא של קבוצת העבודה הרב־צדדית בנושא ארכות הסביבה. סכב זה אמור להתקיים ב־25-26 באוקטובר.

בחרין היא המדינה השלישית במפרץ, והמדינה הרמישית מבין מדינות הליגה הערבית, המארחת סכב שיחות רב־צדדיות. בשיחות אמורות להשתתף 42 מדינות.

ראש המשלחת הישראלית לשיחות בחודש הבא יהיה השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד.

בשיחותיהם בבחרין נפגשו אנשי המשלחת הישראלית עם אנשי משרד החוץ של בחרין וכן עם אנשים ממשרדי הפנים, ההסברה, איכות הסביבה והתיקשורת.

בתום הסכב אמורה להתפרסם "אמנה חברתית למזרח התיכון". אמנה זו תתפרסם על רשת כל המדינות ואמורה לכלול כמה וכמה סעיפים הלוחנים ביחוד לישראל ולשכנותיה. בין היתר מדובר בשיתוף פעולה תלת־צדדי בין ישראל, מצרים וירדן, במגמה למנוע לוחקטן ויהומים סביבתיים במפרץ אילת. מסרות אחרות הן המלחמה בסידבור, הגברת המודעות הסביבתית לנוכח הפיתוח המואץ הצפוי בחבי כל המזרח התיכון.

הבוריינים הביעו נכונות לארגן את הנעתם של עיתונאים ישראלים לסכב השיחות באוקטובר. הם הבהירו כי בסוגתם לחרום לתהליך השלום וכי איזה מפגש זה נחשב בעיניהם לצעד ראשוני ורצוי בדרך לכך.

אנשי משרד החוץ נפגשו גם עם שגרירי יפן וכן עם שגריר אה"ב. גם בשיחות אלה נערכו תיאומים אחרונים לקראת הסכב בחודש אוקטובר.

משלחת ישראל תשוב לארץ ביום ראשון. (ע)

דרושה בירושלים

משפחה מארחת

לתלמיד ישיבה תיכונית בגיל 15

לשבתות וחופשות וחופשות.

למעוניינים בעשיית חסד אמיתי נא להתקשר ל־

08-591732

ב"ה

הרבנות הראשית — **המועצה הדתית חיפה**

ברכה לראש משביר ומזל טוב מעומקא דליבא למורנו ורבנו הנערץ

הרה"ג **שאר־ישוב כהן** שליט"א

הרב הראשי וראב"ד חיפה

ולנ"ב ד"ר **נעמי** תחי'

בהגיע הנכד **יונתן** למצוות

בן **לאלירז ומאיר קראוס**

יהי רצון שיזכו חוריו וכל בני המשפחה הנכבדה לראותו הולך וגדל במעלות התורה, החכמה והיראה וירוו ממנו רוב נחת ואושר

ישראל לבנון — יו"ר — **דוד מצגר** — מזכ"ל

רבני השכונות

סגני וחברי המועה"ד — **ועובדי המועה"ד**

במלון סוויטות לב ירושלים

בספטמבר, אוקטובר (לא כולל חגים)

הסוויטה כוללת:

- חדר שינה, סלון ומטבחון
- מיקום מרכזי – רח' הלל מרכז מינה בן יהודה בירושלים
- מכונת הלבנת הכביסה

- מחיר לאירוח למבוגר: 65 ש"ח
- מחיר לאורחה לילה: 35 ש"ח
- ילדים בחדר הורים חינם (גיל 4-אביקר)
- הכנסת לסוויטה בחלה: 100 ש"ח ליום

מבצע מ"ג רבות ירושלים לבוגרים, שמיטה לתוצרת

מחיר לזוג בסוויטה 350 ש"ח כולל מע"מ

לב ירושלים LEV YERUSHALAYIM

להזמנות: 02-300333

רח' הלל מרכז 18 מקה: 02-232402

נחשפה כנופייה ישראלית שעמדה בראש מעבדת הסמים הגדולה ביותר בעולם

במעבדה, ששעתיים בלבד לאחר הפעלתה ארעה בה תקלה, אמורים היו להפיק 12 מיליון כדורי סם מסוג "אקסטזי" ביממה ★ בידי המשטרה 13 עצורים, בארץ ובחו"ל - חלקם אנשי עסקים ללא עבר פלילי

מעבדה לייצור סמים פסיכדליים, הנחשבת לגדולה ביותר מסחנה בעולם, נחשפה אתמול אחה"צ על ידי היחידה המרכזית של משטרת מחוז תל אביב. בראש הייצור של המעבדה היה יבול להפיק 12 מיליון כדורי סם מסוג "אקסטזי" ביממה.

מבריקה שנעשתה בארץ התבדר כי כמות יצור כזו של כדורים היא כמיקי גדול בהרבה מזה של המפעלים הגדולים ביותר בישראל ליצור סביליות כתרופות.

במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול לפנות ערב במטה משטרת מחוז תל אביב נמסרו פרטים על מעבדת הסמים הגדולה שנחשפה בהלנר וכן נמסר כי בידי המשטרה עצורים 13 חברי הכנופיה - כולם ישראלים. בסך הכל נעצרו 8 בארץ, עוד 4 בהלנר ואחד בבלגיה, לאחר שנמלט מהמפעל בהלנר.

כתב עת"ם מוסיף, כי חלק מהעצורים הם בעלי עסקים ללא עבר פלילי, שחברו יחדיו לשם בצע כסף וכדי להשיג הון ביצור המוני של סמים הגורמים להזיות קשות ביותר, המשמשים כהם הם בעיקר בני נוער המשתתפים במסיבות אסיד.

חשיפת הכנופיה והפעלת ערב חג שמחת תורה, שעתיים אחרי שהחל ביצור המוני של הכדורים במפעל בהלנר. במהלך העבודה ארעה לשתע תקלה במכשירי היצור, ונצרה ראקציה כימית שגרמה לעצבת עשן רעיל מעל המפעל, דבר שמשך אליו עוברים ושבים, שהודיעו משטרה ושירותי כיבוי למקום.

בשלב זה הוזלה ביחידה המרכזית של המשטרה בת"א לבצע מעצרים. השוטרים הישראלים פעלו במהרה סמוך באזור המפעל בהלנר, יחד עם משטרת הלנר.

כחה משטרה פשט לתוך המבנה ועצר שלושה מאנשי הרשת כשמסיכות מיגון על פניהם. לרגע הם לא ידעו כלל במה מדובר, ורק בשלב מאוחר יותר הבינו שהמשטרה הניחה את ידה על כנופיית הסמים.

כתב עת"ם מוסר, כי חלק מהעצורים הם בעלי עסקים ללא עבר פלילי, שחברו יחדיו לשם בצע כסף וכדי להשיג הון ביצור המוני של סמים הגורמים להזיות קשות ביותר, המשמשים כהם הם בעיקר בני נוער המשתתפים במסיבות אסיד.

חשיפת הכנופיה והפעלת ערב חג שמחת תורה, שעתיים אחרי שהחל ביצור המוני של הכדורים במפעל בהלנר. במהלך העבודה ארעה לשתע תקלה במכשירי היצור, ונצרה ראקציה כימית שגרמה לעצבת עשן רעיל מעל המפעל, דבר שמשך אליו עוברים ושבים, שהודיעו משטרה ושירותי כיבוי למקום.

בשלב זה הוזלה ביחידה המרכזית של המשטרה בת"א לבצע מעצרים. השוטרים הישראלים פעלו במהרה סמוך באזור המפעל בהלנר, יחד עם משטרת הלנר.

כחה משטרה פשט לתוך המבנה ועצר שלושה מאנשי הרשת כשמסיכות מיגון על פניהם. לרגע הם לא ידעו כלל במה מדובר, ורק בשלב מאוחר יותר הבינו שהמשטרה הניחה את ידה על כנופיית הסמים.

בשלב ראשון נעצרו כאמור 3 מחברי הכנופיה במפעל עצמו בעת התקלה שארעה ביצור. חשוד רביעי שנמלט מהמפעל נעצר מאוחר יותר בדרכו לבלגיה, וחשוד אחר נעצר ביום ד' בערב בבלגיה, בעת שעסק ברכישת ציוד נוסף למפעל.

מפקד היחידה המרכזית במשטרת מחוז תל אביב, נצ"מ דודי כהן, מסר במסיבת העתונאים בתל אביב, כי המשטרה התבוננה לאפשר לחברי הכנופיה להתחיל ביצור גדול של כדורי "אקסטז", ואף לרכוש כמות סם מסוימת בישראל, ואז לבצע את המעצרים.

הוא סיפר: "התקלה הסכנית במפעל אילצה אותם לפעול מוקדם מכפי שציפינו, אולם היו בידינו רי ראיות על החשודים, על המיכשור ועל החומרים המרכיבים ליצור המוני של כדורי "אקסטז", ולכן ביצענו את המעצרים ערב חג שמחת תורה". עוד אמר מפקד היחידה המרכזית, כי שיתוף הפעולה הפורה עם משטרת הלנר סייע רבות והביא להשגת ראיות הקשורות את הישראלים ליצור הסם במעבדה בהלנר.

מפקד משטרת מחוז תל אביב, ניצב גבי לסס אמר, כי מדובר במעבדה שלא נתגלתה כמותה בעולם, מבחינת גודלה, היקף המיכשור ותפוקתה.

ניצב לסס הרגיש, כי התופעה המסוכנה כיותר לדעתו, היא בתפיסתה של קבוצת אזרחים ישראלים, חלקם בלי עבר פלילי, בעלי עסקים ופתיחי נכסים שחברו יחדיו עם עברייני מוכרים בתחומים שונים. אנשים אלה השקיעו כמויות כספים אדירות להקמת המעבדה בהלנר ולרכישת הציוד הנילוזה, ואילו היו מתחילים בשיווק, היתה השקעתם הכספית מוכפלת מאות מונים. להערכת המשטרה, חברי הכנופיה השקיעו בהקמת המעבדה כמיליון דולרים.

המשטרה מייחסת לחברי הכנופיה עבירות חמורות הכוללות: קשירת קשר לביצוע פשע, יצור והפצת סם, יבוא סם והפצת סם. במהלך הפעלת הכנופיה נקטו חברה בחלוקת עבודה נרחבה ביותר ושמירה על סודיות בין החברים, כאשר כל אחד מהם אחראי על קטע מסוים ולכאורה הנראה מגיים ומפעיל "קבלני משנה".

באמצעות משרד המשפטים נפתחו הליכים להסגרת חברי הכנופיה הישראלית שנעצרו בהלנר ובבלגיה. שניים מן העצורים בארץ שוחררו אתמול במהלך החקירה, אולם נגד כל החשודים יוגשו כתבי אישום. שאר החשודים יוכאו היום בבוקר לבית משפט שלום בתל אביב, והמשטרה תבקש להאריך את מעצרם.

מפקד משטרת המחוז הדגיש, כי הפעילות המבוצעת של המשטרה, שנמשכה 18 חודשים, חייבה אותך רוח וסבלנות, תוך תיאום בין גורמים רבים בארץ ומחוצה לה. "רק אנשים בודדים בפיקוד משטרת מחוז תל אביב ידעו על פעילותינו בנושא זה, וגם בעניין הזה הוזלנו לשמור על סודיות מוחלטת" אמר מפקד המחוז.

במהלך מסיבת העתונאים הגיע למקום שר המשטרה משה שחל, שביקר את הפיקוד של משטרת תל אביב וכן את הכלשים שעבדו יומם וליל בארסוף נתניה ופעלו בשטח בהלנר, במעקב צמוד ומסוכן אחרי חברי הכנופיה, עד למעצרם.

כתב עת"ם מוסר עוד, כי מפקד היחידה המרכזית של משטרת תל אביב וחבורו למקום במחיצת מפקד משטרת הלנר זכו נציג משטרת ישראל היושב ראש קבע בהלנר. נצ"מ כהן ודיר לתוך המעבדה ללא ידיעתם של חברי הכנופיה, ראה את תהליכי היצור בשלבים האחרונים לפני היצור המוני, תתרשם עמוקות ממה שיש שם, וחזר לארץ ודיווח על כך. נצ"מ כהן אמר לכתב עת"ם, כי נדהם מן המיכשור המודרני ומתהליכי היצור שראה במפעל בהלנר הדגיש, כי גם בספרות המקצועית אין רשומים נתונים מרשימים כאלה על מעבדת סמים שנועדה להפיק כמויות כה אדירות לשיווק המוני במרינות שונות בעולם.

המבצע המשטרתי למעצרם של חברי הכנופיה זכה לכינוי "חוות העגבניות". במסיבת העתונאים שהיתה במטה משטרת מחוז תל אביב, השתתף גם ראש מחלקת המודיעין במטה הארצי של המשטרה, תת ניצב חזי לדר.

ח"כ פרופ' שאקי במברק בהול לראש־הממשלה:

להפסיק השימוש בתואר "שרים" לממונים על תיקים באוטונומיה הפלשתינית

ח"כ פרופ' אבנר חי שאקי שיגר מברק בהול לראש הממשלה ושר הבטחון יצחק רבין, בו הוא כותב:

אדוני ראש הממשלה,

אחזני קלטה בשבועות האחרונים כ"חידושים" "תמוהה" הן בקול ישראל ובגלי צה"ל והן ברשתות הטלוויזיה וכן כמה שרים בממשלה המתארים את חברי הרשות הפלשתינאית כ"שרים".

מאחר והסכם אוסלו ובעקבותיו הסכם קהיר אינם מתייחסים כלל ועיקר לא לפרינה פלשתינאית ולא לממשלה פלשתינאית כי אם לרשות פלשתינאית ולחברי רשות פלשתינאית, ברור הדבר כי השימוש ה"מנודב" בתואר "שר" לחברי הרשות הפלשתינאית מהווה פגיעה בתפיסה הבסיסית של ההסכם המתייחסת להקמת אוטונומיה ולא לפרינה פלשתינאית וממילא לא לממשלה פלשתינאית ולא לשרים פלשתינאים.

"בכל הענוה, כבוד אני כי נכון יהיה שלסגל תפנה אל שרי הממשלה ואל רשות השידור הממלכתית כדי להעמיד דברים על דיוקם וכדי למנוע אשליות מיותרות ומסוכנות אצל ראשי אש"ף כאילו מטרה מדינה ישראל אכן רואים בחברי הרשות הפלשתינאית כשרים. האמנם ניתן דינו לסילוף מכוון ומזיק של המציאות הבדרית?"

"אודה לך מאוד אם תתיחס לעניין ותמצא דרך לתיקון הבעות", מסיים פרופ' שאקי.

שוטרים פלשתינים השתתפו בהלוויית המחבל שניסה לרצוח את יעקב פישר

שוטרים פלשתינים השתתפו בהלוויתו של המחבל, אשר ניסה בראשית השבוע לרצחו את יעקב פישר מגוש קטיף.

השוטרים הפלשתינים לבשו מדים, לפי הדיווחים, גם ירו מטחי כבוד לכבוד המחבל.

כזכור, נהג המחבל ונהג בבעט מיד לאחר שתקף את פישר.

דובר מועצת יש"ע, אהרון רוזבר מסר לכתב עת"ם, כי "בעד ידו האחת של ערפאת בגישה כפר תורה לראש ממשלת ישראל, הוא שולח בידו השניה את כוחותיו להשתתף בהלוויתו של פוגע ביהודים".

רוזבר הוסיף, כי "הגיע הזמן שנשים לב למשחק הכפול של מי שמכנה נסיא מדינת פלשתין יאסר ערפאת".

הבנקים יידרשו להסביר לציבור שיקוליהם בקביעת שכר הבכירים

מאת מוסרנו המלבלי בירושלים

הוראות חדשות של בנק ישראל מחייבות את הבנקים לתת לציבור הסברים על קביעת שכר הבכירים במערכת הבנקאית.

המפקח על הבנקים, זאב אבלם, הוציא הבוקר הוראה של הוראות דיווח לציבור ע"י הבנקים.

במסגרת זו נדרשים הבנקים לתת הסבר לשיקולי הדירקטוריון בקביעת שכר הבכירים, החסרון ודישות הגילוי בנושא עסקאות ותאגידים בנקאיים עם בעלי עניין וכן נוספה דרישת הסבר לנושאים אליהם היפנה הראה החשבון של תאגיד בנקאי תשומת לב וחוות דעתו על הרחוות הכספיים.

ההוראות החדשות יכנסו לתוקפן לרחוות לשנת 1994, למעט תיקונים לדוח דירקטוריון רבעוני שייכנסו לתוקף כבר בסוף ספטמבר.

נעצר חשוד נוסף בפרשת ההתארגנות המחתרתית

היחידה הארצית לחקירת פשעים של המשטרה ושיחות הבמתון הכללי עצרו אמש את אחדי (הנרי) ברוך, בן 40, תושב גבעת הרפינה בקריית ארבע, בחשד למעורבות בהתארגנות הימין הקיצוני בקריית ארבע.

כתב עת"ם מוסר, כי אחדי ברוך עלה לישראל לפני כ-13 שנים מצרפת והתיישב בקריית ארבע. הוא התפרנס ממקצוע כצורף ועבד בבית המלאכה במרתף ביתו, מקום בו גם נעצר ביום ה' בערב.

ברוך הוא החשוד ה13 שנעצר בפרשת התארגנות הימין הקיצוני ומתוך חשודים אלה נשארו מעצר 5, ובהם גם ברוך.

אשתו של ברוך, פרנסין, סיפרה לכתב עת"ם, כי בזמן המעצר לא היתה בבית. לדבריה, שמעה על מעצרו של בעלה מהשכנים, אשר ראו כיצד מספר אנשים מובילים את בעלה מהמקום.

היא הוסיפה, כי בעלה התקשר בערב וסיפר לה שנעצר וכי הוא מעורב לחקירה באיזור ירושלים.

תושבים מגבעת הרפינה סיפרו לכתב עת"ם, כי ברוך היה חבר של אבי סיבי, המסגר שנעצר בפרשת התארגנות הימין ושוחרר וכי השניים היו חלק מקבוצת "עולים ישנים" מצרפת. לדברי התושבים, ברוך לא היה קיצוני בדעותיו והשתתף לעיתים בפעילויות מחאה נגד הממשלה, דוגמת הפגנות וכו'.

דובר המשטרה אישר את דבר המעצר, אולם סירב למסור פרטים נוספים.

מעצרם של האחים קהלני הוארך ב-6 ימים

בית משפט השלום בחיפה האריך אתמול את מעצרם של האחים (29) ויחידיק (24) קהלני מקריית ארבע, החשודים בהתארגנות בלתי חוקית לצורך ביצוע פיגוע בערבים, בשישה ימים.

האחים קהלני נעצרו לפני 28 יום, בחשד כי היו בדרכם לפיגוע בערבי.

במבטיחם של האחים נתפסו שני רובי אם16, שנגנבו לטעמ חוקרים מהמשקיה של קריית ארבע.

היזען המשפטי למשלה, מיכאל בראיר, נתן את הסכמתו להארכת מעצרם של החשודים, מעבר ל-30 הימים הקבועים בחוק.

השופט תגוך שילוני דחה את בקשת המשטרה והשב"כ להאריך את מעצרם של החשודים ב15 יום נוספים וציין בהחלטתו, כי מבלי להתייחס לפרטי הראיות, חומר החקירה ומשקלם נראה לבית המשפט כי הראיות שכידי המשטרה והשב"כ מבוססות על דו"חות מידע ממקורות שונים ש"כנראה אינם מספיקים להוכחה במסגרת הגשת כתב אישום".

השופט ציין, לאחר עיון בחומר החקירה וכמסמך מדי שהוגשו לו, המפרט את פעילות החקירה, כי נראה שחלק מהחקירה המתוכננת היתה ניתנת לביצוע במשך הזמן הממושך של המעצר.

נציג המשטרה, סגן דוד הופמן מהיחידה הארצית לחקירת פשעים ונציג היזען המשפטי של השב"כ טענו, כי צפויים מעצרים נוספים בפרשה, לצורך הוכחת העבירה המיוחסת לחשודים.

השופט אמר, כי בתקופת מעצרם של החשודים נערכו חקירות מקיפות והיתה התפתחות בחקירה. הוא הדגיש, כי בפרשה זו נעצרו עד היום 13 אנשים שמתוכם שוחררו תשעה. כן נתונים עדיין כמעצר האחים קהלני ודבר דוד אלבה מקריית ארבע.

השופט אמר בהחלטתו, כי בחומר החקירה, לנוכח העבירות החמורות המיוחסות לחשודים, יש הצדקה להמשך מעצרם של האחים קהלני. הוא ציין, כי לאור העובדה שהם עצורים כבר 30 יום, אין זה סביר שמעצרם יארך מעבר למספר ימים מצומצם. על יסוד השעה שעצירים חדשים שעמדת המשטרה לעצור בפרשה זו, יפלילו אותם. השופט הוסיף, כי בנסיבות אלו יש הצדקה לאפשר למשטרה להשלים את חקירתה במשך שישה ימים. הוא טען, כי אם יש בידי המשטרה והשב"כ ראיות לכאורה להוכחת העבירות של החוקה נשק ונסיון לרצח, יש אפשרות להגשת כתב אישום בעניין זה, מבלי להמתין שייעצרו ראיות להוכחת דו"חות המידע בעניין התארגנות הבלתי חוקית.

כתב עת"ם בחיפה מציין, כי איתן קהלני, נכח בדיון ואילו אחיו יחידיק החוזק בתא המעצר, שכן המשטרה מונעת את מפגשם של שני האחים.

איתן קהלני אמר בבית המשפט, כי החומר הסודי שהגישו המשטרה ושירותי הביטחון לעיון בית המשפט "זה קיסקוס. אין להם שום דבר ביד וכל מה שהם רוצים הוא ללחוץ אותנו ולכפות עלי הודאה בכחה". הוא הוסיף, "יש לחוקרים שיטות של הק.ג.ב. - אני לא רוצה להתייחס בעת לשיטות שלהם, אך רק אם ע"ד יהיה נוכח בחקירה אפשר יהיה למנוע את הפעלת שיטות החקירה האלה".

יחידיק קהלני הוכנס לאולם בית המשפט לאחר שאותו הוצא ממנו. הוא ביקש מהשופט לשוחרר מכיוון שאין לו דבר לתרום לחקירה. לטענתו, החזקתו במעצר תיגרום לו הפסד לימודים בשנת הלימודים האקדמית העומדת להתחיל בשבוע הבא.

סניגוריהם של החשודים, עו"ד רוד מגע, יוסף עקיבא ושלמה רבלסקי טענו, כי הדעת אינה סובלת שבית המשפט יסתפק בדו"ח סודי על מהלכי החקירה שהוגש לעיונו. הסניגוריה ביקשה שבית המשפט "לא יהפך לחותמת גומי" וטענה כי יש להסתמך על ראיות ולא על מידע חסוי.

עו"ד מגע טען שלאחר האחים קהלני הגיש החוקרים עיסקת סיעוד, לפיה יודה בתקיפה ויושחרר.

נציג השב"כ דחה את הטענה ואמר, כי יחידיק קהלני הוא זה שהציע לחוקרים להגיע לעסקה.

כתב עת"ם מאיר שושני מציין, כי במהלך הדיון גילה נציג המשטרה, כי רובי האם16, שנגנבו בחוקים של החשודים, הועברו לביקת מעבדה יצאת דופן, שממצאיה טרם נתקבלו. הוא הדגיש כי הביקה של כלי הנשק חסרה ולכן ביקש לשחרר מחומר החסור, מדע משתחות תוצאות הבדיקה בהמשך זמן כה רב.

מחומר החקירה עולה, כי האחים קהלני נעצרו ברכב מסחרי שכור, בו נתגלו כלי הנשק. הסניגוריה טענה, כי כלי הנשק הושחלו ברכב על יד "הפרפרת" שהפעלה בשיחות השב"כ. כן נטען על יד הסניגוריה, שבית המשפט חייב לתת את הדעת על כך, שרוב החשודים שנחקרו בפרשה זו, שלגביהם נטען כי הם מעורבים להשתייכות לאידגון טרור יהודי, שוחרר ממעצר, שכן "הדר הוליד עכבר".

עו"ד מגע אמר, כי לא יעלה על הדעת להחזיק חשודים במעצר שמסרתו היא לשבור את החשודים הכופרים בחשדות המיוחסות להם, וזה בטעה להמשיך לנבוד, לעצור ולשחרר חשודים נוספים, בזמן שהאחים קהלני מוחזקים "כבני ערובה". עו"ד מגע אמר: "לא היתה מתחרה, לא התארגנות ולא קצה של התארגנות. בכל בקשה מוגדשת להארכת מעצר משבצים המשטרה והשב"כ אלמנטים קלים יותר וחדשים בהאשמות המיוחסות לחשודים, כמו התפרצות לבתים וגניבת נשק. זאת, לאחר שלא עלה בידי הנוקרים להביא ראיות לעבירות החמורות שיוחסו לחשודים בתחילת החקירה.

כתב עת"ם מוסיף, כי הלך הארכת מעצרו של הרב עידו אלבה המעורב אף הוא בפרשה יתברך היום, יום ו' בבית משפט השלום בחיפה. (ע)

שלושה הרוגים בפיגוע נגד תומכיו של אריסטיד בהאיטי

פורט־או־פרינס (עתים־דיסר ואי.אף.פי.) שלושה בני אדם נהרגו ו28 נפצעו אתמול בדם באחרת קשה, בעת שיומנדיר הישלו לעבר קבוצת מפגינים מתומכי הנשיא הגולה ז'אן ברטראן אריסטיד, בתקיפת שוארקה ממוך לאיזור הנמל בפורט־או־פרינס.

עובדי בנק המזרחי מאיימים בעיצומים

ועד עובדי בנק המזרחי הודיע אמש, כי באם לא ייחתם הסכם עבודה קיבוצי עם עובדי "מזרחי", עד תחילת שבוע הבא, הוא מיום שני לא יבצעו פקודות קניה ומכירה של קרנות הנאמנות בבנק המזרחי.

כידוע, בהתאם לחוק השקעות בניידות ערך, שיכנס לתוקף ב1 באוקטובר, לא יוכלו עובדי "עמרה" ובמו גם בחברות מקבילות של הבנקים האחרים) להמשיך ולהיות עובדים משאלים של בנק המזרחי הנתנים מוכשרים עפ"י הסכם הקיבוצי של עובדי הבנק.

ועד העובדים תובע שיחתם עם עובדי "עמרה" הסכם קיבוצי שיקנה להם בדיוק את אותן הזכויות מהן נהנו כעובדים מושאלים של בנק המזרחי.

מ"מ שהיה בעניין עם הנהלת הבנק עלה על שרטון ובעקבות זאת הוכרז סכסוך עבודה.

דובר הבנק, ישראל גוד אריה אמר אמש מתנגה, כי הבנק יפלא את החוק בדוחו ובלשונו בהקפדה מלאה ולכן עובדי "עמרה" אינם יכולים עוד להיות עובדי בנק המזרחי. הוסיף, כי מתנהל מ"מ להשגת הסדר, כפי שגם בנקים אחרים הגיעו לזה.

ובתוך כך, מנכ"ל חדש ל"עמרה". מוטי מולדונו התמנה באחרונה למנהל "עמרה" במקום אביתר זכאי שפרש מהבנק. מוטי מולדונו הוא מנהל תיק בסניפים שונים של הבנק, ובאחרונה ניהל את סניף התנועה המרכזית בת"א.

פיס חזק

כהגרלת פיס חזק שהתקיימה אתמול בערב עלו בגורל המספרים הבאים:

- ב-1,000,000 ש"ח כרטיס 329677
- בסכנית הנחה כרטיס 395674
- בסך 5,000 ש"ח זכו הכרטיסים: 744517, 003054, 809809, 740577, 063990, 536328, 838068, 692279, 384907, 800563, 833616, 112536, 473891, 670367, 606184, 737181, 391220, 225582, 860732, 097308, 557837, 144663, 604913, 129930, 447943, 747047.
- בסך 1000 ש"ח זכו הכרטיסים המסתיימים ב5 ספרות: 37566, 17586, 42845, 02680, 58374, 48238, 87891, 56515, 85450, 06084, 66795, 73479, 21540, 33082, 00423, 07548, 99628, 60403, 25479.
- בסך 100 ש"ח זכו הכרטיסים המסתיימים ב3 ספרות: 637, 025, 772, 292.
- בסך 20 ש"ח זכו הכרטיסים המסתיימים ב2 ספרות: 88, 72, 95, 63.
- בסך 10 ש"ח זכו הכרטיסים המסתיימים ב2 ספרות: 83, 56, 36, 68, 30, 78, 60.
- בסך 7 ש"ח זכו הכרטיסים המסתיימים בספרה 4.

שערי הדולר בעולם

השערים נכונים לאתמול, שעה 20.00, שעון ישראל

	נמוך	גבוה	אתמול	שינוי יומי באחוזים
לירש"ט	1.5740	1.5840	1.5790	-0.0042
מרק	1.5445	1.5530	1.5470	-0.0047
פר"ש	1.2813	1.2890	1.2840	-0.0045
יין	5.2700	5.2975	5.2755	-0.0220
דנר"י	98.33	98.91	98.63	-0.3500
כסף*	393.75	396.50	395.25	+0.8000
מדד הראו ג'ונס	5.5600	5.6600	5.6300	+0.0200
	3,854.29	3,878.18	3,851.26	-23.89

* השער בדולרים
** אונקיה בדולר

תוכנות נוסח באיכות תבת קומסוק טריידינג בעת שוחרים מרשים בחוזים עתידיים אפציות ומיתות עוץ. טל 244983'02 פקס 244876'02 בנתיב תל אביב 5758826'03, פקס 5756890'03

מאחורי הכותרות

סיפוק כפול

חגי הוברמן מוסר הנסה

שובתי הדיבר בגמלא פיסוי אתמול את שביתתם בתחרשה של נצחון - בראש וראשונה על מסלולם שלהם. שכן הרעיון הדמגוגי של מנהיגי המאבק הדרבב, בידוע, מאנשי מסלול העבודה. הפיסוק מורכבות שפקדו את מאות השובתים בכל ימי חול המועד נפל אך במקום מסיפוק על רעידת האדמה הפוליטית שהולה השביתה, ובראש וראשונה בתוך מסלול העבודה.

הם לא הסתדרו זאת. לאחר 19 יום של שביתת רעב מרשה, הם יכלו אתמול לציין בסיפוק, כי 9 חברי כנסת מסיעת העבודה כבר הבטיחו את תמיכתם במאבק המתישבים, בצורה כזו או אחרת. חמישה - אביגדור קהלני, יוחנן לם, עמנואל דיסמן, יעקב ספיר, וגם גוליה גל, אשר מעצם תפקידו כיו"ר ועדת הכספים של הכנסת, נחשב כבכיר במפלגה, הבטיחו את תמיכתם בשריון חוק הגולן. חמשת אלו ו2 נוספים - יוסי ונגנו וטגנית השר מאשה לובלסקי - חתמו על מכתב "התחייבות של נאמנות לגולן". ח"כ אבי יחוקאל פעל למען משאל עם מיד, והשר שמעון שטרית, הוא שגיסה למעשה את הצעת החוק לשריון חוק הגולן.

מרימי גם המאבק, רובם חברים נאמנים של מפלגת העבודה, כמו יהודה הראל וראש המועצה האחוריית גולן, יהודה ולמן, הדגישו, כי 9 חברי כנסת, מתוכם שר, סגנית שר וי"ר ועדה מכוונת, הם הישג נכבד לכל הדעות.

ומעל לכל הדיסגנים - התגובות של רבין. "ברגרים שלו בסיעה, בהנחה שהעבודת הזוק תביא להפסקת המשא ומתן, ובנסיון להפוך את הצבעה להצבעת אימון במשלה, ראוים בביחוד שהמסר של הזדהות הסמים עם הגולן נקלט אצלו היטב" - אמר לי אתמול יו"ר המועצה האחוריית גולן יהודה ולמן " זה מוכיח היטב את ההצלחה הכבירה של השביתה. ההתבטאויות של רבין הן למעשה הגיגו הפוליטי הגדול כיותר של שביתת הרעב".

ולמן וחזה את המעגות שבעיתתם היתה לשוא, כיון שהסתבר שעדיין אין כל הסכם עם סוריה. "העיתו היה מושלם" - חזר ואמר לי אתמול " עובדה שרבין הזה שמגעים התקיימו והיה צריך למאבק גם חיצוני, מול המערכת הפוליטית וגם פנימי, מול תחרשה חוסר האונים שהשתלטה על רוב מתישבי הגולן למראה "הפקת השלום" שנעשו חדשים לבקרים על מרשאת הבית הלבן בוושינגטון".

נצחונה של השביתה מעלה כמובן את השאלה: מה הלאה? ראשי המתישבים אומרים כי אין לחשוש שמסתר הם יוחנו על זרי הפיגוס. הנצחון על מפלגתם עדיין לא הושלם, ועדיין נדרשת פעילות רבה בסניפי המפלגה ובמחוזותיה בכל רחבי הארץ. עדיין נדרשת עבודה רבה להחדיר את כל נציגי העבודה לדרך המקורית, מבנה כמו, וראש הראשונה את יצחק רבין.

יהודה ולמן, למשל, מאמין שעוד יכה לשכנע שניים את רבין ניצב על הצוק מעל לכנרת ומבריז: מי שיעלה על הדעת לרדת מרמת הגולן, יפקיר את בטחון ישראל.

ויש גם יעד נוסף: משאל העם. המחיר פעילות הסברתית נמרצת כבר בעתה. לעדות שלא ברור מתי יוקדים המשאל, מתישבי הגולן יודעים היטב, שאם ברצונם בתוצאות שיסביבו את רצונם, עליהם להעדיף לכך כבר עתה. להביא את דבר הגולן לכל בית בישראל ואם אפשר, גם להביא כל משפחה בישראל לסיוד בגולן. ביחס הפפעת מעשים כאלו על תוצאות משאל העם ברוחה להם היטב.

מכאן, שגם אם לא נשמע על גימיקים חדשים כקודם, דיוגמת שביתת הרעב, פעילות לא תחסר. בתודשים הקרובים שקעים בתרדמת חדיף. הם עוד יהיו בבוחרות " הדרכה.

פרוט שערים לקרנות — בנק המזרחי

שם קרן	מספר קרן	מחיר יחידה	מחיר מדיון	אחוז שינוי
המרה	5120274	887.35	877.51	-0.12
חלמיש	5120050	250.27	247.45	-0.06
לשם	5120076	1,083.91	1,071.72	-0.03
מזרחי אייל אג"ח	5120654	80.37	79.90	-0.13
מזרחי אייל מניות	5120555	84.89	84.38	-0.38
סלע	5120134	986.63	977.95	-0.04
עידית	5120175	3,128.01	3,092.16	-0.04
עמרה משולבת	5120159	223.88	222.21	-0.17
עמרה אג"ח מרוה	5120092	874.07	866.33	-0.09
עמרה משתנים	5120118	1,493.29	1,476.38	0.35
עמרה 10	5120431	139.17	137.59	
עמרה מעוף	5120498	143.77	142.51	1.10
עמרה יבוא	5120597	67.98	67.18	0.16
עמרה סולת	5120019	165.60	163.74	0.12
צוק	5120373	268.73	267.40	

על המצבה

הצבעת אמון והאמינות

אש הממשלה יצחק רבין הודיע כי ברעתו לדרוש שהתצבעה בכנסת שתיערך בעקבות הדיון המדיני אותו יפתח ביום שני הקרוב תיחשב כהצבעת אמון בממשלתו. ברור זו הא מבקש להשיג אישור הכנסת למדיניותו, כולל השיחות שהוא מנהל עם סוריה בכל הקשור בעתיד רמת הגולן. ראש הממשלה בטוח כי חברי סיעתו, לרבות חמשת המתמרדים בראשותו של ח"כ אביגדור קהלני יתמכו בהצעתו.

האם בדרך זו יעלה בידו של ראש הממשלה לבטל את היחמות הפרלמנטריות בעניין הגולן?

אם לשפוט לפי הודעתם של חברי הכנסת קהלני ושות' ממפלגת העבודה הם לא יירתעו מהאיומים המופעלים עליהם וריגישו את הצעת החוק שהוכנה על ידם לפיה רק רוב של שבעים חברי־כנסת מוסמך להחליט על נסיגה מהגולן, או לחליפין ב"משאל עם" ש65 אחוז מהמשתתפים בו סמכו את ידם על מדיניות הנסיגה של הממשלה. הלכך גם אם הממשלה שאיבדה את הרוב שלה תזכה באמון הכנסת בעקבות הודעתו המדינית של ראש הממשלה לא יהיה בזה משום הפסקת היחמות הפרלמנטריות המכוונות לחשק את הממשלה בל תוכל להחליט על נסיגה מרמת הגולן.

הגם שלא ברור עדיין אם יימצא רוב בכנסת אשר יתמוך בהצעות הנ"ל דבר אחד ברור שהנושא לא יירד מסדר יומה של הכנסת. הזרכוה הציבורי לא רק יימשך, אלא גם עשוי להחריף אם יתברר כי ראש הממשלה התחייב לארה"ב לסגת נסיגה מלאה מרמת הגולן.

הממשלה, תרף תרגיליה השונים והמפותלים תתקשה להשיג רוב בכנסת אשר יתמוך במדיניות הנסיגה שלה. לא מן הנמנע כי כיום מן הימים רבין ייאלץ להודות כי אין בידו רוב התומך במדיניות הנסיגה שלו, כך שלא ייותר לו אלא להתפטר ולהביא לבחירות מוקדמות כדי לאפשר לעם לומר את דברו.

בפגישתו אתמול עם חברי מפלגת העבודה המתמרדים בראשותו של ח"כ אביגדור קהלני אמר רבין כי הוזכה אינו מתמקד סביב השאלה על עתיד הגולן, כי אם במרכזו ניצבת השאלה: הם קיימת הסכמה לגבי זכות ההכרעה הדמוקרטית, היינו שהמיעוט מכבד את דעת הרוב. אולם הוזקא משום כך על ראש הממשלה להודות כי בהיותו במיעוט עליו להתיחס בהצינות לדעת הרוב שהוא ברור מאוד, השולל נסיגה מרמת הגולן.

לא יעזרו לו, לרבין, התעלולים השונים המכוונים להסתיר את העובדה כי איבד את הרוב שלו בכנסת וכי הוא מוסמך לנהל משאומתן עם הסורים על נסיגה מרמת הגולן. העובדות בשטח שונות לחלוטין. הן מוכיחות בעליל כי ממשלת רבין במיעוט, ממילא אין לה מגדס לנהל משאומתן על נסיגה מרמת הגולן.

מרכז הרב ביום חג

שיבת מרכז הרב בירושלים ציינה השבוע, במעמד חגיגי, בבנייני האומה, שבעים שנה לייסודה. במעמד זה נשמעו דברים אשר מצד אחד באו לסכם שבעים שנות פעילות ברוכה של הישיבה ותרומתה לעם ישראל, ארץ ישראל ותורת ישראל ומצד אחר הצביעו על האתגרים הגדולים המוטלים על הישיבה בימים הרי גורל אלה בהם נטוש ריכוח קשה על שלומה ושלימותה של המדינה והתודה היהודית המייחדת אותה כמדינתו של העם היהודי.

ישיבת מרכז הרב שהוקמה ע"י הגאון, הרב הראשי הראשון של ארץ־ישראל, הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, תרומה תרומה חשובה להקמת דורות של תלמידי חכמים, אנשי חזון ומעשה, אשר הטביעו את רישומם על חיי היישוב בארץ־ישראל וסללו נתיבים לתקומתה של מדינת ישראל.

ישיבת מרכז הרב תרמה תרומה חשובה גם לחינוך הדתי בארץ־ישראל ובמרחבת השנים הפכה לאם אשר הולידה את ישיבות בני־עקיבא, את האולפנות לבנות, את ישיבות ההסדר וכו'.

ישיבה זו המקשרת בין תורה וציון, בין עם ישראל, ארץ־ישראל ותורת ישראל הפכה למאור הגדול המקרין על הארץ כולה. היא יחידה ומיוחדת במינה. מצד אחד ישיבה ככל הישיבות בה מושם הדגש על לימוד תורה לשמה, על כל המתחייב מזה. תלמידיה לנים בעומקה של תורה ומעמיקים את ידיעותיהם בהלכה כדי להורות לעם את הדרך ילך בה. מצד אחר מקפידה הישיבה על הקשר בין תורה ומדינה ומתייחסת לתקומתה של מדינת ישראל כאל ראשית צמיחת גאולתו של עם ישראל בארצו.

ראשי הישיבה, לתקופותיהם השונות, החל ממרן הרב קוק זצ"ל, הרב חרל"פ זצ"ל והרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל ויבדלו לחיים ארוכים ראשי הישיבה דחיום הגאונים הרב אברהם טפירא והרב שאול ישראלי היתוו ומתווים את דרכה של הישיבה על היסודות האיתנים של אהבת ישראל, אהבת ארץ־ישראל ואהבת תורת ישראל, המצטרפים לשלימות אחת. אין פלא שתלמידיה ובוגריה של הישיבה הדרוזים באהבות הללו ניצבים כראש נאמני ארץ־ישראל. פוגשים אותם בצבא, במדע, במפעלי התתישבות היהודית ביהודה, שומרון, רצועת עזה ורמת הגולן וכו'. הם נושאים כגאון את דגל התורה ודגל הלאומיות היהודית שחד הם.

ראויה היא ישיבת מרכז הרב לא רק להוקרה ולברכה בשנת השבעים לייסודה, אלא גם לתמיכה צבורית רחבה בשל תרומתה הגדולה מ

هكذا من الاصل

הצופה ★ ★ ★ ★ ★ מוסף של שבת

מסמך הנסיגה

מאת משה אישון

המסמך שחיבר ח"כ חגי מירום, המתיידס לשינויים ממליגים במצע המפלגה, כולל המלצה לנסיגה מלאה מהגולן והקמת מדינה פלשתינית עצמאית ביש"ע; חשף לאן הולכת מפלגתו של יצחק רבין ואיזה בשורה היא נושאת בחובה לעם ישראל. אם היה למישהו ספק שמפלגה זו פנתה שמאלה, לעיתים אף שמאלה מן השמאל, בא המסמך של מירום והוכיח זאת לעין כל. אמנם, לא היה דרוש מסמך מסוג זה כדי להיוודע – לאן פניה של מפלגת העבודה. אולם כל עוד הדברים לא נאמרו בצורה כה ברורה וחד־משמעית, היו לא מעטים שהישלו את עצמם כי ניתן לסמוך על ראש הממשלה – הביטחוניסט, כי יקפיד לשמור על עיקרי המצע של המפלגה כפי שנתפרסמו ערב הבחירות לכנסת. מעכשיו, הכל ברור, מפלגת העבודה מובילה לא רק לנסיגה מהגולן, כי אם גם להקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית, לריבות חלוקתה של ירושלים שתוברה לה יחדיו בימי מלחמת ששת הימים.

אין פלא שפירסום המסמך של חגי מירום עורר תגובות, הן בתוך מפלגת העבודה והן מחוצה לה, אשר הסידו את הימים שראש הממשלה, יצחק רבין, ושר החוץ שלו, שמעון פרס, הטילו על השיחות המתנהלות בשני הערוצים – הסורי והא"שפי כאחד. הם ביקשו בדרך זו להסיח את תשומת הלב של רעת הקהל במדינה, תאת שלא להיקלע לתוך עימות כמרם זמנו. מסתבר, שח"כ חגי מירום, שהוא גם יו"ר הנועדה לענייני מפלגה, לא היה מוכן להיות שותף למדיניות של רבין־פרס, למרות שאין הבדלים מהותיים בין תפיסתו המדינית לבין תפיסתם. הוא ביקש בדרך זו להניח את הקלפים על השולחן, הואיל ורק כך – לדעתו – ניתן להבטיח את תיפקודה של המפלגה ולשמור על מעמדה הציבורי והחברתי. הטשטוש הוא בעוכריה של מפלגת העבודה – הדגיש.

עם הנחת המסמך על שולחנה של מפלגת העבודה יתקשו רבין ופרס להסתיר מעיני הציבור את המטרות הסופיות של מפלגתם. הם יאלצו להודות כי אכן פניהם לנסיגה מלאה מהגולן וכן למדינה פלשתינית עצמאית בש"ע שבירתה במזרח ירושלים.

לאמיתו של דבר, חגי מירום עשה שירות טוב לאותו חלק בציבוריות הישראלית השולל את מדיניות הנסיגה של הממשלה, ובעת ובזמנה אמת עשה שירות רב למפלגתו. הגם שחגי מירום אינו מוכן להודות בכך, לדעתו הוא עשה שירות טוב למפלגת העבודה, הנמצאת כעת על "פרשת דרכים" בין מדיניות של שלום לבין הקפאת כל סיכוי לשלום, אם לא תשנה את עמדותיה המוצהרות כפי שהן מעוגנות במצע של המפלגה שחלפה שעתו ואינו ישים עוד במציאות החדשה.

לא סולם בתוך מפלגת העבודה שלמים עם פרסום המסמך. לפי התגובות הראשונות ניתן ללמוד, כי הם היו מעדיפים להימנע עד כמה שאפשר מעימות חזיתי בין מחייבי נסיגה לבין השוללים נסיגה מוחלטת מהגולן ומתנגדים במלוא התוקף להקמתה של מדינה פלשתינית עצמאית. אולם אחרי שהדברים נתפרסמו תתקשה הצמרת המובילה במפלגת העבודה לדחות את הדיון ל"ימים טובים יותר", כאשר יהיו בידיה הסכמים חתומים עם הסורים, הירדנים, ועוד אי־אלה מדינות ערביות, אשר יכירו במדינת ישראל.

אין ספק שהדברים הללו גם יעלו על סדר יומה של הכנסת, אם זה במסגרת הצעות חוק שונות כדי למנוע נסיגה מהגולן, ואם זה בויכוחים פרלמנטריים שיתייחסו לנושאים הללו שעלו על סדר יומנו.

★

הגענו לרגע של אמת. לא ניתן עוד להסתיר את מדיניות הנסיגה של מפלגת העבודה. היא לא רק בולטת לעין, אלא גם מעוגנת בהצעות מפורטות לשינוי מצע המפלגה בהתאם לנסיבות החדשות שהזמן גרמן. השינויים הללו, כאמור, ברורים מאוד, ובחלקם גם חד־משמעיים.

אם נחזיק את הדברים כפי שהם משתקפים במראה הפוליטית של מפלגת העבודה, מוצאים, כי ידם של אנשי השמאל, שלעתים מזומנות מתיישרים אף שמאלה מן השמאל, על העליונה. חגי מירום מוביל עתה מהלך ששותפים לו, מצד אחד, חלק נכבד משרי מפלגת העבודה, ובראשם שר החוץ, שמעון פרס, סגן השר, ד"ר יוסי ביילין, ועוד. התוצאה המתקבלת היא כי הולכת וגוברת השפעתם לא רק בסיעה בכנסת, אלא גם במוסדות המפלגה. ההערכה היא, כי אף קיים תיאום בין הקבוצות הללו לבין סיעת "רם" בהסתדרות, שבראשה ניצב ח"כ חיים רמון. הם נותנים את הטון.

ראש הממשלה, יצחק רבין, "הומרץ" גם על־ידי סיעת "מר"צ", השותפה הבכירה שלו לקואליציה הממשלתית. זאת נוכחנו לדעת גם שלשום בעת הדיון בישיבת הממשלה על הפשרת הבנייה במעלה אפרים, לפי דרישתה של השרה שולמית אלוני, אשר התנגדה להחלטה זו. ראש הממשלה באותה מחיצות שהודיע כי ייבנו במקום כאלף יחידות דיור, נוסף על כשלוש מאות יחידות באיזור ב' של מעלה אפרים – התקפל והבטיח כי ייערך דיון חדש בכל הקשור בהפשרת הבנייה במעלה אפרים. במלים אחרות, הגה שהתיר את הבנייה גם עומד לאסור אותה על־פי התכתיב של סיעת מר"צ, אשר, כידוע, מתפארת בעת כי עלה בידיה "להמריץ" את רבין...

ואין זאת אלא רוגמה אחת מני רבות המאשרת כי ראש הממשלה איבד את הצופן שלו, והוא חדל להיות "ביסמרקיסט", כפי שהכירו אותו בעבר, ואף הוא הגיע לשותף מלא למדיניות הנסיגה הנושאת בחובה סכנות חמורות מאוד לשלומה ובטחונה של המדינה.

רבין מהלך כעת כסומא. לא זו בלבד שאינו רואה את הגולן, כי אם גם מתעלם מהקולות הבאים לחזיר אותו מפני צעדים שבהם הוא אינו מוכן לשמוע לשלוחי שלו. הוא אינו עוד "למדניות לכנסת. כמו כן הוא מבקש התחייבות ישראלית גלויה עתה לנסיגה מכל רמת הגולן. התחייבות גלויה כזו תחייב את רבין לעמוד בהסכמה שהבטיח לעדות מן הגולן, ולהודיע כי אינו מוכן לשמוע לשלוחי שלו, אלא אם כן יבטיחו לו אלופי פיקוד הצפון (מיל.) יצחק חופי, מי שהיה אלוף פיקוד הצפון במלחמת יום הכיפורים, ולאחר מכן ניצב בראש המוסד, המתנגד בתוקף לנסיגה מהגולן. גם אנשי מחלוקת של אנשי הגות ומחקר, החוברים ומדגישים כי בעשרים שלושים השנים הבאות אין לצפות "מזרח תיכון חדש", כפי שתחה אותו שר החוץ, שמעון פרס. לדבריהם, בפרק זמן זה צפויות התלקחויות במזרח התיכון, אשר יכבידו מאוד על מצבה המדיני והביטחוני של ישראל.

★

פני זמן לא רב נתפרסמו שני ספרים העוסקים במה שמכנים "סדר חדש בעולם" – באחורים של שלום, באחורים של ארשקט וסערות. שני הספרים – אחד מאת מקס זינגר ואהרון וילדבסקי, והשני של ג'ין בריסטוף רופין, בוחנים את אחורי השלום ואחורי התהפוכות ומתייחסים למצב הגיאו־אסטרטגי העולמי ההולך ומתפתח. הם מגיעים למסקנה שהעולם יישאר חצוי לשניים – מדינות עשירות ומפותחות, החיות בשלום זו עם זו, ומדינות רלות ובלתי יציבות שכתן רבה האלימות. הגם שאין העולם העני מסכן את העולם העשיר, בכל זאת אין להתעלם מהעובדה שישראל נמצאת באיזור של "העולם העני", שביום מן הימים עלול לנקוט צעדים אלימים כדי להתגבר על בעיות פנים וכו'. להערכתם של החוקרים, "ההסתברות לחוסר יציבות במזרח־התיכון לתקופה של דור או שניים גבוהה יותר מאשר ההסתברות לגיבושו המהיר של "מזרח תיכון חדש" של שלום, שיתוף פעולה ושגשוג".

פרופ' יחזקאל דרור, שהתייחס לפני כשבועיים לשני הספרים הנ"ל בביקורתו הספרותית בעיתון "הארץ", כותב בין השאר: "לצערי, הערכותי מגיעות למסקנה דומה לזו המוצגת בשני הספרים ובמאמרים. לכך השלכות מרחיקות לכת על המדיניות הדרושה לישראל. שכן ישראל מצווה להיערך לסכנות ביטחוניות חמורות וארוכות טווח. מותר לנו לקוות ל"מזרח תיכון חדש", כחזונו של שמעון פרס, אך אם צודקים הספרים הנדונים, ולו רק בחלקם, אסור לנו לבסס את המדיניות של ישראל על צפייה למזרח־תיכון רגוע, לא מבחינה פסיכולוגית ולא מבחינה ביטחונית. שני הספרים הם קריאת חובה לקובעי המדיניות, שכן הם מחדדים את הפרדוקס של רדיפת שלום יחד עם היערכות למלחמה המחוה את האתגר המרכזי במדיניות של ישראל. אך לא די בקריאת ספרים אלה, אלא חובה על קובעי המדיניות – משמאל ומימין כאחד – לבחון מחדש את עמדותיהם לאור האפשרות רבת ההסתברות המוצגת בהם".

למרבה הצער בממשלת השמאל מתעלמים מהדברים הללו. ראשה וגם חבריה אינם מוכנים לשמוע, גם לא לקרוא דברים שאינם עולים בקנה אחד עם מדיניותם. הם כה נעולים על הדוקטרינות המדיניות שלהם שקשה להזיז אותם מהדרך שבחרו ללכת בה, למרות שהיא רצופה הרבה מאוד מוקשים שעלולים להתפצץ בכל רגע ולהסב נזקים חמורים לעם ולמדינה כאחד. אין לחשוד במחברים של הספרים שהצבענו עליהם לעיל כי הם נמנים עם האופוזיציה לממשלת רבין. אך ראש הממשלה, משום מה, אינו מתייחס אליהם ברצינות, כשם שאינו מטה אוזן קשבת לאזהרות של אלופי צה"ל בשירות סדיר ומילואים, לרבות הרמטכ"ל. הוא, כאמור, מוכן לקבל רק את הדעתם שלו־אלה המקבים להתיישר לפי הקו שלו, או שהוכתב לו על־ידי אנשי השמאל שהפכו להיות המובילים בממשלתו.

סיכמת השלום המופצת על ידם, לא אחת מתגלה כרחוקה, כחסרת כיסוי. מכל מקום, כך מצטיירים הדברים כאשר אנחנו מאזינים לדברי מומחים, אנשי ביטחון וצבא, המערערים על "מדיניות השלום" של ממשלת השמאל.

האם דרך זו שרבין הולך בה שוטה לעם ולמדינה?

דומה שכל בר־דעת הבוחן את הדברים בעיניים פקוחות נאלץ להשיב בשלילה על הדרך שרבין בחר ללכת בה. היא ודת סכנות, וגם אף יהרבו, חלילה, אם מסמך הנסיגה של חגי מירום, כפי שפורסם בימים אלה, ייהפך ל"אחים חתומים" של מפלגת העבודה ויגחה את מדיניותו של ראש הממשלה.

קפוץ...

מי יתקוף בגולן?

מאת יעקב אדלשטיין

גורל רמת הגולן עומד כיום במרכז הוויכוח המדיני בישראל: מה עדיף גולן ישראלי, או שלום עם סוריה? האם סוריה היא המפתח להסכמי השלום האחרים של ישראל עם מדינות ערב? אלה הן שאלות יסוד בוויכוח זה. במסגרתו מאיימים גורמים מדיניים במתקפה סורית על הגולן, אם לא ידחתם הסכם שלום עם סוריה. מתקפה שתסכן את השלום עם יתר הגורמים באזורנו.

כתבים זרים שביקרו בסוריה מסרו, כי הם מצאו בדמשק אווירה של איום צבאי מצד ישראל. החשש הזה נובע מן הניסיון במלחמת לבנון, כאשר ישראל נכנסה ללבנון, לאחר הסכם השלום עם מצרים, כדי להכתיב הסכם שלום ללבנון.

החששות בדמשק מפני ישראל נובעים מהיוזמות מצד מדיני חדש בזירה הבינלאומית. התפוררותה של ברית המועצות שעמדה תמיד לצד סוריה במצבי מלחמה, והמעמד שרכשה לה ארה"ב כמעצמה יחידה בעולם, מותירים את סוריה במעמד של מדינה ללא חסות מעצמתית. ארה"ב לא תתערב אם סוריה תסתבך במלחמה. אין כיום גורם מדיני בינלאומי שיעצור את ישראל אם תתפתח מלחמה בין סוריה לישראל. לא מדובר במצב שישראל תתקוף את סוריה ללא סיבה, אלא ברגע של משבר מדיני במרס, אז כאשר סוריה תנסה לכבוש מחסוף צבאי בחרמון, או בפיקון אחרת ברמת הגולן.

בסוריה מאמינים עדיין בטענה שישראל שואפת להתפשט מהגילוים עד הפרת והחידקל. לכן החשש ממתקפה ישראלית על דמשק לא פג במדינה זו. מכאן המאמצים הצבאיים של סוריה לרכוש נשק חדיש לשם "איזון אסטרטגי" עם ישראל. באמצעות רכש זה מתבוננת סוריה להרתיע את ישראל מבחינה מדינית וצבאית.

התכנון הסורי מבחינה צבאית הוא להרתיע את ישראל מלתקוף את סוריה, שכן טילי קרקע־קרקע שרכשה מצפון־קוריאה מאפשרים לה לאיים על ישראל, אם חיל האוויר הישראלי יתקוף את הערים הצבאיים התעשייתיים של סוריה. מומחים אומרים, שהרכש המאסיבי של סוריה אישר לה ליצור מצב של איזון אסטרטגי ביחס לבין ישראל. כך פועלת סוריה בשני עדרים: הערוץ המדיני והערוץ הצבאי. הערוץ הצבאי צריך להשפיע על הערוץ המדיני, לאותת לישראל שאין לה אופציה צבאית נגד סוריה, ולכן עליה לוותר על רמת הגולן תמורת שלום לפי הנוסח הסורי.

ההתעצמות הצבאית הסורית מולידה בעיני מומחים שתי אפשרויות: האחת קיצון ממושך במל"מ, שייתכן שיוליד קואליציה קיצונית־מלחמתית. בשיתוף עיזק ואיראן, נגד ישראל. אפשרות שנייה עוסקת בעתיד שיבוא אחרי שלטון אסד, מתפכה של יסודות קיצוניים שיעים, ונקיטת מדיניות של טידוף איסלמי, נוסח איראן. במקרה האחרון קיימת סכנה לערעור ההסכם בין סוריה לישראל, אם אמנם יהיה הסכם כזה.

חזון האיזון האסטרטגי

היה זה נשיא ברית המועצות לשעבר, מיכאל גורבאצ'וב, שהסכיר לחפאז אל אסד שעליו לזנוח את חזון "האיזון האסטרטגי" ולפנות לכיזון השלום. זאת בליווי הזהרה ממנו לסגור את דרם הנשק הסובייטי לסוריה, שזרם מכחה החלטה פוליטית ולא כלכלית. סוריה התחייבה לשלם עבור הנשק הסובייטי, אבל לא עמדה בהתחייבותה. השיקול המדיני הסובייטי להזרים נשק לסוריה נעלם בעקבות המדיניות החדשה. מהלך זה היוחה מכה קשה לסוריה, ולכן חיפש אסד מקורות חדשים לנשק, והוא מצא את המקור בצפון קוריאה.

זרם הנשק הסובייטי נסתיים בשנת 1989. בעזרת מענק בסף 1.5 מיליארד דולר, שקיבלה סוריה מסעודיה, פתחה בתכנית רכש חדשה, שהתביאה את הצבא הסורי מהקיפאון. במלחמת המפרץ הוכחה יכולתם של כלי "אל־קאדסיה" העיזקים, שנשקוף לישראל ולסעודיה. מומחים צבאיים בסוריה הבינו, שכלים אלה יכולים לפצות אותם על נחיתות חיל האוויר הסורי מול חיל האוויר הישראלי. ההסכם שנחתם עם צפון קוריאה כולל רכש כלים וגם ידע וטכנולוגיה, שיאפשרו לסוריה להרכיב כלים כאלה גם בארצה. הטווח של הכלים שקיבלה סוריה מצפון קוריאה מגיע ל־500 ק"מ. נוסף לכך יש לסוריה הסיכה של כלי סקאד 8 ישנים, שהטווח שלהם הוא כ־300 ק"מ ודיוק הפגיעה שלהם איננו מושלם. באמצעות כלים אלה יכולה סוריה לפגוע בכל מקום בישראל. זהו האיום הצבאי הסורי במסגרת החזון של "האיזון האסטרטגי" עם ישראל.

סבורים שיש לסוריה כ־60 משגרי טילים לטווח ארוך ועוד מספר דומה של משגרי טילים לטווח קצר. כן יש לסוריה כ־30 מטוסי "סחוי" 24, שלהם כושר תדירה בגובה נמוך עם מטען גדול. הסורים מבקשים לרכוש כמות נוספת של מטוסים אלה מרוסיה, אבל רוסיה דוחשת קודם סילוק החובות של סוריה שעולים על מאות מיליוני דולרים. סוריה מוערת שאת ההסכמים על הרכישה היא עשתה עם ברית המועצות, ולאחר שהתפרקה אין מתובת למי לשלם. לעומת זה, מוערת רוסיה, שעל סוריה לשלם למפעלי התעשייה שמהם רכשה את הנשק ולא למדינה. מתברר שההסכמים שנעשו עם סוריה לאספקת הנשק לא התחשבו בתנאים הכלכליים, והיחו לסוריה להתחמק מתשלומים תמורת הסכמים מדיניים. בפועל לא הפיקה ברית המועצות שום תועלת מדינית מסוריה. היא נוצלה על ידי סוריה כחלק מהמלחמה הקרה, ללא תועלת מדינית וכלכלית של ממש לברית המועצות.

חוקרים צבאיים סבורים, שיש לסוריה גם נשק כימי. היא מייצרת גאז עצבים ותרדול. כן יש לה פצצות אוויר מאותו סוג. הנשק הזה מיוצר בסכון המחוק הפיתוח הסורי בשם "סרס". סוריה ביקשה סיוע מקצועי מסין ומצפון קוריאה בתחום ייצור הנשק הכימי. כן פיתחו הסורים עדין למחקר גרעיני, אבל הוא נמצא ע"ד בשלבים ראשונים. כל זה במסגרת מה שנקרא "חזון האיזון האסטרטגי" נגד ישראל.

עם זאת, סבורים, שסוריה נמצאת כיום במיצר מדיני וצבאי, משום שהאופציות הצבאיות שלה נגד ישראל מצומצמות למד', משיקולים מדיניים וצבאיים. המכה הגדולה שקיבלה עם התפוררות ברית המועצות שיבשה את תוכניותיה המדיניות והצבאיות.

בין סוריה לירדן

הקשר בין סוריה לירדן היה מאז ומתמיד טוב, להוציא את התקופה הקרירה של שנות השבעים, הקרירה "שסשמבר. השחור", כאשר צבא סורי פלש לירדן בניסיון להפוך אותה חלק מאיזור השפעה סורי. רק הדות לעמדה החקיפה של ארה"ב וישראל נסוג הצבא הסורי מירדן, כדי לא להיכנס לעימות עם צה"ל.

הסכם ואשינגטון בין ישראל וירדן שרשם את מערכת היחסים בין שתי המדינות. סוריה רוגזת על ירדן, שפעלה על דעת עצמה. אבל אין כיום לסוריה את הכח המאיים נגד ירדן. סוריה יודעת שאין לה אמצעים להכריח את ירדן להישמע לה ולתאם עמה מהלכים.

כך נוצרה אווירה של מתיחות בין ירדן לבין סוריה. המו"מ עם ירדן נמשך בעצלתיים, אבל סבורים שהנושאים שלגביהם יש חילוקי דעות, גבולות ומים, אפשר ליישבם במו"מ. יתכן שתיערך פגישה נוספת בין חוסין לבין כדי לדון את המו"מ.

קשריה של ירדן מול ארה"ב מתאפיינים בחיזור עקבי ובניסיון להתקרב מחדש, לאחר מלחמת המפרץ. במסגרת זו התרחקה מעיראק ולפחות ממנהיגה, סדאם חוסין וממנעים פומבים העלולים להתפרש באופן בעייתי בוואשינגטון. החתקרמות במו"מ עם ישראל סייעו לירדן להצטייר באור חיובי בדעת הקהל בארה"ב ולקבל תמורה בצורה מחיקת חובות. לשיקול האמריקאי היתה חשיבות רבה ביותר בחלטה הירדנית להצטרף לתהליך השלום עם ישראל.

מדינות המפרץ, להוציא עומאן, ממשיכות להפגין ניכור ואף עוינות כלפי ירדן ובמיוחד מצד סעודיה

(המשך בעמוד 4)

סכנת משבר במאזן התשלומים

מאת יצחק רויטש

האינפלציה נתפסת כמשהו מוחשי, קרוב ללב וקרוב לבים. האזרח, בעיקר מי שחי על משכורת, מרגיש בה בצריכתו השוטפת. הכל מתייקר, ואילו השכר נשחק, ותוספת היוקר כלל אינה מפצה אותו. גם החסכונות נשחקים, ואילו ה"אוברדרפט" בבנק נעשה יקר יותר, משום שהריבית קופצת. לא כן הגירעון במאזן התשלומים. זאת כאילו בעיה של המדינה, משהו הנוגע לעתיד הרחוק. לכן לא צריך להתרגש.

זו כמובן אשליה עצמית. להתרפה בתחום מאזן התשלומים יש אמנם השלכות קשות על העתיד בטווח הארוך, אבל יש לה השפעות גם בטווח הקרוב. א־אפשר להתעלם ממנה, אם בזמן הקרוב ממש ואם באיזור כלשהו.

בשל העיסוק באינפלציה, ריחוד מכך בשל הבעיות המדיניות והלאומיות הגדולות, אין מייחסים תשומת לב נאותה לבעיה ההולכת ומתפתחת כדי אימם על המשק כולו. קודם כל הנתונים. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה דיווחה, כי ביצוא־אוגוסט השנה הסתכם הגירעון המסחרי של ישראל ב־5,609 מיליון דולר, לעומת 4233 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. זהו גידול של 33% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בשנים הקודמות הגידול בגירעון היה מתון. בשנת 1993 הגידול בגירעון המסחרי הסתכם ב־1% בלבד.

הגידול המואץ בגירעון המסחרי נובע מכך שהיצוא גדל ב־9% בלבד, ואילו היבוא עלה בשיעור הגבוה של 16%. יש אמנם תוספת ביבוא נכסי השקעה, אבל במצרי צריכה יש גידול של 23% ובמוצרים בני קיימא הגידול הוא של 17%. פירוש הדבר הוא שבאותה תקופה חל גידול מהיר בצריכה וברמת החיים.

על פי ההתפתחות במאזן המסחרי נגיע השנה לגירעון של כ־8.5 מיליארד דולר, ועל פי קצב זה אפשר לראות את הגירעון הולך ותופח בשנה הבאה עד יותר, בוודאי מעבר לעשרה מיליארד דולר, והשאלה היא כמה מעבר. באופן מוחלט זהו הגירעון הגדול ביותר בתולדותיה של מדינת ישראל, ואף באופן יחסי הוא מהחמורים שידענו.

כאשר ביסר נגיד בנק ישראל, פרופ' יעקב פרנקל, על הפלאת הריבית, הוא הסביר אותה, בין השאר, בצורך לרסן את הביקושים הגדולים בדרך הפרסית והצניע על הורדת רמת החיים באמצעי לבלימת האינפלציה. הגידול המואץ בגירעון במאזן התשלומים אף הוא תוצאה מעלייה הצריכה מעבר לעליית הייצוא וגידול ותוצר התפתחות זו באה משני הכיוונים גם יחד: הייצוא גדל ב־9% בלבד, לעומת גידול של 13% בשנה שלפני כן, ואילו היבוא גדל ב־17%, לעומת גידול של 9% בשנה שלפני כן.

הגידול ביבוא הוא אכנם תוצאה של החגיגה במשק, שהיתה מכוונת במידה רבה ע"י הממשלה. באופן מדע טיפוח אופורית רבתי שהיתה אמורה לבטא את פירות השלום.

באותו זמן ניתנו תוספות שכר בסיסיות במיגזר הציבורי והיתה לכך השלכה גם במיגזר העסקי. התוצאות באות לידי ביטוי בגידול היבוא.

לעומת זה, כיצוא הגידול נבלם, או האט. הביקושים המוגברים בארץ השפיעו על הצורך במאמץ להגדיל את היצוא. המדיניות הכלכלית הכללית פעלה אף היא באותו כיוון.

גישת הממשלה השפעה במידה רבה מזמינות הכסף, או מטבע הארץ שעמד לרשותה. קבלת הערבויות מארה"ב שנועדו לגיוס כספים למימון קליטת העלייה איפשרה לנהל מדיניות הנוצמת עיניים מהגידול בגירעון המאזן השוטף. אילו חשה הממשלה בבעיה קרובה בקופת מטבע חוץ, היא לא היתה מאפשרת גידול כה מואץ בגירעון. אבל היא חשה בגיסון. גם כספי הערבויות, גם הסיוע השוטף, ואולי גם הערבה כי העמדות המדיניות שלה יביאו לסיוע כלכלי מוגבר מארה"ב יצרו את התרגשה שאין בעיה במטבע חוץ.

★

הגידול המסחרי בגירעון במאזן התשלומים תוך מימוש בהלוואות, כרוך של סיוע ישיר, או בערבויות ממשלת ארה"ב, נוחם לעליית החוב החיצוני. הרבו כבר משתקי בנתונים על חוב זה. סתגאה מכך אנו מגלגלים את תנאל של הצריכה העכשוית על העתיד, בעיקר על ילדינו. גידול החוב פירושו גם גידול מחיר שירותי הענ, והיינו הריבית בהתאמות האחרות שיש לשלם בעבור חוב זה. את מחיר שירותי החוב נחוש בשנים הבאות. לגידול החוב החיצוני יש השלכות גם על מעמדה הפיננסי הבינלאומי של ישראל. כאשר החוב עולה, מתייחסים למדינה כאל סיכון פיננסי. במצב זה פחתת הנכונות להשקיע במדינה, ואף יהיה קשה יותר לגיים הלוואות בחו"ל, במיוחד הלוואות עסקיות.

צפויות גם השלכות ישירות בעוד זה או אחר. שום ממשלה לא תוכל להתייחס בשוויון נפש לגידול שכזה בגירעון והחוב החיצוני. אם אמצעי הריסון ע"י העלאת הריבית לא יזעילו, יהיה הכרח לפעול באמצעות מחיר מטבע חוץ. זהו אמצעי מקובל המשפיע על היבוא והיצוא כאחד. בעברית פשוטה קוראים לכך ואתת הפיחותים.

יעקב פרנקל כאור לא אוהב את זה. לכן הוא מנסה להשיג את התוצאה באמצעים אחרים. אבל אם אמצעים אלה לא יעיגו את מכרתם, הממשלה מציה תוסיף לנהוג כפי שנהגה, אזי התאמת שער החליפין תיהפך לבלתי נמנעת. יו"ר התאחדות התעשיינים, רן פרופר, ואחרים דורשים מזה זמן להאריך את הפיחותים. הם כמובן רואים בעיקר את הצד שלהם. אבל אם תיוצר הזמרה נוספת במאזן התשלומים אי אפשר יהיה להתעלם מעמדתם.

אם כך יהיה, יחוד המשק לימים של אינפלציה, הידרדרות במאזן התשלומים, פיחותים, העלאות שכר, חוזר חלילה. הזכרנות העגומים מסרם זה, שכו כבר חיינו, זכרים היטב ולא לטוב.

דהלגיטימציה לשיטה

מאת ד"ר מרדכי ורטהיימר

שתי בעיות מרכזיות בתחום "תהליך השלום" מעסיקות בימים אלה את ראש הממשלה יצחק רבין. במשך חודש אוקטובר הוא חויב להחלים אם לקבל את "עיסקת החבילה" שגובשה בין האמריקאנים לנשיא סוריה חפאז אסד, בכל הנוגע לעקרונות וההסדר בערוץ הסורי של "תהליך השלום". מאידך יהיה על יצחק רבין לגבש עמדה סופית לגבי המשך ביצוע "הסכם אוסלו" עם אש"ף, המשך הכולל הערבות לבחירות "למועצה הרשות הפלשתינית". ההחלטות בשני הנושאים הללו הן קשות מאד מבחינתו של ראש הממשלה, כי בשניהם הוא נמצא בין הפטיש והסדן. הלחץ הכפול מביות ומחוץ בשני הנושאים הללו הולך וגובר והלחצים מגוונים.

מתוך ההתפתחויות בימים האחרונים ניתן להסיק כי יצחק רבין נטה גם הפעם להבטע לשמאל הקיצוני, כביכה שמשמעותה הסכמה לדרישות, האפו אסד ש"ר, ויחוד על כל רמת הגולן באפס תמורה, המשך תהליך העבודת יהודה ושומרון לידי אש"ף, משום כך אנו עדים בימים אלה להפעלה מסיבית של שיטת הדה־לגיטימציה של המתיישבים היהודים ברמת הגולן וח"ש כאחד, זאת על מנת להבשיר את דעת הקהל הישראלית לפעולה נגד ההתיישבות בקרוב.

תמתת המצב כ"ג, נשני הנושאים, היא כזו. מבחת הלך וגובר הלחץ לא להגיע להסכם עם אסד שיכלול נסיגה מכל רמת הגולן, וללכת בנושא זה לבחירות מוקדמות או למשאל עם כבר עתה, לפני סיכום ותסד עם סוריה. מבחתן גובר הלחץ האמריקאי והאירופי כאחד להגיע להסדר עם אסד ומיד, על בסיס עקרון הנסיגה הכוללת מרמת הגולן, עקרון שיצחק רבין קיבל והעביר הסכמתו לכך לאמריקאים. כאשר להמשך ביצוע "הסכם אוסלו" ולכן כלשון הנסיגה וא"ע עד סה בביצוע "הסכם עזה וירידו תוחלה", הלך וגובר ולחץ הפנימי, המשתקף בסקרי דעת הקהל האחרונים, לא להמשיך או לפחות להאט את קצב הביצוע של הממשלה בסיירת בה כל שטחי יו"ש לידי אש"ף. לעומת זאת, חושש רבין כי הפסקת הביצוע של הסכם אוסלו, או אפילו האטת השבר, יביא לחצים חיצוניים, במיוחד של האזרחים, וזה עלול לגרום גם לעצירת כל התהליך המדיני שממשלת השמאל החלה בו, עם כל המשמעויות הפוליטיות הנובעות מכך.

ההסכמה העקרונית לנסיגה מלאה

בכל הנוגע למ"מ בערוץ הסורי, הרי כאמור, הסכים כבר רבין בעקרון לנסיגה מכל רמת הגולן עד לנמסמר האחרון, והעקיר את הסכמתו זו בידי האמריקאים. על בסיס זה ניהלו האמריקאים את המ"מ עם הסורים, מתוך מגמה להגיע איתם לאותו הסדר שעשו רבין ופרס עם אש"ף, דהיינו, שהחלק הגלוי של ההסכם יעסוק "בהסדר ביניים" שיתפרס למספר שנים, וכלול בהתחלה "נסיגה מדעית" ברמת הגולן שתכלול פינוי יישוב יהודי אחד כאות להסכמת רבין לפינוי כל היישובים בסוף התהליך. לפי התפרס שנעשה ע"י האמריקאים "הסדר הקבע" יהיה לפי הדגם המצרי דהיינו, נסיגה עד הנמסמר האחרון. "יושלום קר" שיתבסס בעיקרו על יחסים דיפלומטיים פורמליים בלבד. מתברר כי אסד מקבל בעקרון את התוכנית האמריקאית כשתי המתיישבות. הוא אינו מסכים הן הביצוע יתפרס על תקופת זמן של יחוד משנתיים, דהיינו עד למדיות לכנסת. כמו כן הוא מבקש התחייבות ישראלית גלויה עתה לנסיגה מכל רמת הגולן. התחייבות גלויה כזו תחייב את רבין לעדוך את משאל העם שהבטחה על ידו כבר עתה, דבר שישים קרוב לוודאי קץ לשלטונו ולכך אין הוא יכול להסכים.

הדילמה השניה, עמה חייב ראש הממשלה להתמודד בשבועות הקרובים ולהכריע בה, היא האם להמשיך בשלב הבא של ביצוע הסכם אוסלו, דהיינו לקיים בחירות למועצת הרשות הפלשתינית, ובמבוד לכך הוצרכת מרחש של צה"ל בירש"ש שמשמעותה יציאת צה"ל מערכי הערים בהודה ושומרון ומסירת השליטה בערים לידי יאסר ערפאת. לאור הנסיון שהצטבר בהעברת עזה וירידו לידי אש"ף, ביצוע שלב זה אינו ישים. לראשונה מודים גם אנשי משרד החוץ ושמעון פרס בראשם כי ביצוע פרק זה של "הצורת הערעונות" אינו מעשי ולכן כלשון הנוסחה שנמצרה לתקשורת "יש לחפש אלטרנטיבות שיאפשרו להמשיך ולהתקדם בביצוע והסכם עם אש"ף". שמעון פרס לא צריך לחפש אלטרנטיבה כזו, הוא רמז עליה פעמים בימים האחרונים כאשר הציחם לשיבות הרעב שמקיימים מנהיגי המתיישבים ברמת הגולן מזה למעלה מטבעיים, וכאשר חזר וריחר על ההתיישבות היהודית בעזה ובעיר חברון. בשתי ההתבטאויות הללו אמר שמעון פרס כי הולכת ומגיעה שעת הכרעה שלפי דעתו היא הכרעה בין "השלום" ובין המשך ההתיישבות היהודית במשמעות אלה. כמובן שאליבא דשמעון פרס הוא מסריע לטובת "השלום". בדברים שהא מטר לעתונאים לפני מספר ימים נתן פרס ביטוי ברור לאיזה אלטרנטיבה הוא מתכוון ביו"ש. לדבריו לא יהיה מנוס, למרות שזה עומד בסתירה להסכם אוסלו, יצד כפי, לפנות בשמעו שני מנהיגים מרשעת "צומת". יצחק רבין לא מוכנה לרגע לתנוך בתקון המוק במקרה זה, למרות פסיקת הבג"ץ שאין פורשי צומת ראויים לשבת בממשלה. פעולה כזו היא לפי דעת ראש הממשלה המוגדרת ומוסרית למהדרין.

מול חוות דעת ביטחוניות

גם לרבין ברור כי בשלב זה הוא לא יוכל להסיג הסדר כלשהו עם האפו אסד, מבלי לכלול בו, ולו באופן סמלי, פירוק ישוב אחד לפחות, כדי "להוכיח" את כוחתו לפנות בהמשך את כל המתיישבים מן הרמה. הן לגבי רמת הגולן הן לגבי יו"ש מתנות לפני רבין חוות דעת מקצועית של צה"ל שאין לדחת מן הרמה גם במסגרת הסכם שלום עם סוריה. ובאשר ליו"ש קובעת חוות הדעת הצה"לית, שלא תהיה כל אפשרות לאבטח את היישובים היהודיים לאחר יציאת צה"ל ממרכזי הערים, והעבדת ערים אלה לשליטת אש"ף. חוות דעת מקצועית זו של הגנרלים המקצועי הם ביחוד, מעמיד מכשול גדול בפני רבין כי עליו להכריע נגד חוות הדעת של צה"ל בנושא זה. מאחר שרבין כפרס אינו מוכן לעצור עתה את "תהליך השלום" שלו, הרי כל הסיכמים מעידים על כך שנמלה בלים ההחלטה להחזיר בפינוי ישובים ומתיישבים הן בגולן הן ביו"ש כבר בשלב זה. פינוי של יישוב אחד או שנים בגולן ופינוי המתיישבים מן העיר חברון, יסמיק כדי ליצור את הרקעים של פינוי ישובים ומתיישבים. זה יקל אחר כך בהמשך הפינוי ע"י יצירת "מומנטום" בנושא זה.

רבין ופרס וכל ממשלת השמאל התחילו למעשה בהבשרת הקרקע בדעת הקהל הישראלית לכיוון זה, וזאת הם עושים ע"י הפעלת "שיטת הדה־לגיטימציה" של המתיישבים. בימים האחרונים שמענו התבטאויות בוטות של יצחק רבין כלפי המתיישבים בגולן וביו"ש כאחד. שביתת הרעב של מנהיגי המתיישבים בגולן מובי

זכר "הקהל" ו...פסטיבל עכו

מאת זאב ז. ארליך

חרנו מרחבת־הבתל הביתה. לילדים הרחבנו בהסבר השיבותו של המעמד ושל ההשתתפות בו. לגדולים שבילדים הסברנו מה חסר היה בזכר־המעמד (או ליתר דיוק במעמד־הזכר): מה נאה היה המעמד לו נכח בו נשיא־המדינה – וראשון, הסמלי אמנם, של השלטון־המדיני, כבונות התורה – המלך, ולא הכהן הגדול. עוד הארבנו בהקבלתו של מעמד זה למעמד שהתקיים במוצאי השמיטה הקודמת, בו נכחו, ואף קראו בתורה, הנשיא, ראש הממשלה, שר הדתות, ועוד מסמניו של השלטון המדיני־חילוני דווקא, ולא זה המכונה, הדתי.

אך לעצמנו חשבנו: מה עלוב היה המעמד. מה קטן וביתי היה. מה חסר את הנאות, זקישת הקומה, הישראלית, שיכול היה שיהיה בו. נכון, כתנים, כבגד־לבן פשוטים, תקעו והריעו ותקעו, והעלו את זכר המתואר במשנה. נכון, ספר־התורה נמסר והעבר מיד ליד וממכתר למכתר, כדומה לתיאור במשנה המקורות. נכון, ראש־המסר הדתי (מקבילת הסקרבולל? בית־הדין?) קראו חלק מן הפרשיות הנראות ב"הקהל". אולם בכל אלו לא היה כדי לעמעם את חוויות ההתמצה, את הרגשת הכפיפות, נבאות־הדת, אפילו הפלבון, של המעמד, שיכול היה, שצריך היה, בוודאי לאחר המעמד הקדום, להיות אחר.

לפני למעלה משמיטה, במאמר שקראנוהו "הקהל של ירבעם" (מקולנו י"ב, הצופה, תשרי תשמ"ח) הארכנו להסביר את מעמדי ה"הקהל" שהתקיימו בימי מלכותו של שלמה: תפישה מעמדים, או אף ששה (!), בהם נכחו המנוגות בית־ישראל ממרחבי מלכותו הנרחבת של שלמה – מגדת נהר־פרת שבאגן הרחוק, ועד לעציון־גבר ואילות הרחוק בדרום, ושמא גם מאי־הים. הארכנו להסביר כי אחד ממעמדי "הקהל" אלו התחלב בטכס הנוסח־חיצוני של בית־המקדש, שזה עתה נבנה. עוד הוספנו ואמרנו, כי במעמדים אלו היה המלך הקודא את התורה, שלמה בן דוד, החכם באדם, מוסיף וחודש כתכמתו. אוסף של דברי־חכמתו אלו, שאמר ב"הקהל", נשתמר לנו בספר "קהלת" – "שהיו דבריו נאמרים בהקהל".

כנגד מעמדי "הקהל" מפוארים ומכובדים אלו, "הקהל של שלמה", העמדנו את מעמד ה"הקהל" הראשון שעיד בנו, ירבעם: ע"פ המסורת בגמרא, המציינת כי "במוצאי שמיטה מלך ירבעם על ישראל", וממילא גם ירבעם מלך על ישראל במוצאי־שמיטה, הרי שמיד עם עלותו למלוכה, בתגיהסוכות של מוצאי־שמיטה עודך ירבעם בן שלמה מעמד "הקהל" בירושלים, בבית המקדש. אולם למעמד "הקהל" זה לא באים עוד אותם המונות שבאו למעמדי ה"הקהל" בימי שלמה אביו: ל"הקהל של ירבעם" לא באים עשרת השבטים שירבעם בן־נבט מולך עליהם. למעמדים אלו לא באים מן הנפון הרחוק ומן הדרום. אף לא מאי־הים. ל"הקהל של ירבעם" באים רק מעטים: רק שני שבטים, רק יהודה ובנימין לבדם. אולי קרא בהם ירבעם מדברי אביו "הקהלת", אך שוב לא היו אלו דברי החכמה הדרש של "המלך החכם ה"מוסיף ודודש מחכמתו". מה עלוב מעמד "הקהל" זה, של ירבעם, לעומת מעמדי ה"הקהל" של שלמה אביו...

וחודש ימים לאחר מכן: "בחודש השמיני – בחודש אשר ברא מלבו", עודך ירבעם כן נכט את המפגש הראשון בינו לבין נתיניו החדשים, בני עשרת השבטים, אלו שהעדיפוהו על פני בדודה. אף הוא, ירבעם, כשלמה בן מדד, עודך מעמד "הקהל" גדול ומרשים: אמנם, לא מעמד בו נוכחים שנים־עשר שבטי־ישראל, אך לא מעמד עלוב כ"הקהל של רחבעם". למעמד "הקהל של ירבעם" באים עשרה מקרב שנים־עשר שבטי־ישראל: רוב מוחלט, בולט, בחוד ומרשים. ב"הקהל של ירבעם" בחוד הוא מי המלך, בחוד הוא בידו מי רוחו של העם – לא בידיו של רחבעם בן שלמה.

ואת ועוד: מעמד "הקהל" זה, של ירבעם, אינו נעדך במקרש שהקים שלמה בירושלים. מעמד זה נעדך במקום חדש, תוך הצעת אלטרנטיבה למקדש שלמה, בהצגת תפישת־עולם שונה ואחרת מזו המקובלת כיהודה של בית־דוד: מעמד "הקהל של ירבעם" נעדך בבית־אל, ב"בית־הבמות" הדרש שהקים ירבעם, ב"מקדש־מלך" שהקים בגבול ממלכתו וממלכת יהודה. מקום חדש, אמנם, אך גם מקום ישן, עתיק, בעל מסורת עתיקה־יומין מימי אבות האומה: מימי אברהם ומקום המזבח שהקים. מימי יעקב והבטחת־האל לו על שמירה ועל מלוכה ועל הארץ. מקום בעל מסורת של קדושה שנים הרבה קדם התקדשותה של ירושלים בדת־יהודה והקמת־המקדש בה. ושמא, כשלמה בשעתו, גם ירבעם כאן, בבית אל, חונך ומקדש "את בית־הבמות אשר עשה", להגדיל, כמנוכות המקדש ב"הקהל של שלמה", אך גם – עגל־הזהב...

★

היכן אנחנו? בירושלים, מסד לאיזה מעמד? החודרת שאלת "מי בראש"?

הנעם הביתה. התענינו לדעת האם בא זכר המעמד בתקשורת, או שמא, זכר לזכר. הנה, מצאנו בטלוויזיה הישראלית, לא פירוט ישיר, לא שידור המעמד מן המעם והקדמת, לא ולא! אלא שידור ישיר מתוך בתוכנית־מקצועית של "פסטיבל לתיאטרון אחר", המכונה "פסטיבל עכו". עין קליל וקצר, ושוב שלא יתור מכך, גילה לנו כי חלק מן המופיעים במסגרת הפסטיבל אינם בני ברית. אמנם אזרחי־המדינה הם, ערבים־נוצרים או ערבים־מוסלמים, אך יהודים – אינם. לצדם, מופיעים אחינו היהודים, שמעמד ה"הקהל", או זכרו, אינם בראש מעייניהם. התלהבות המנחים והתקשרות נתונה היתה לאורחים מן החוץ – אכן, ערבים מארצות שונות. המופעים, לשחר לציין, לא התאפיינו בגוון יחודי, ולא ניכר בהם מקום היהודי, אף אם חדש או מחודש. כמו מאליה נמשכה העין אל הפסוקים:

"...את יתן המלך שלמה לחירם עשרים עיר בארץ־הגליל. ויצא חירם מצור לראות את הערים אשר נתן לו שלמה ולא ישרו בעיניו. ויאמר מה הערים האלה אשר נתתה לי אחי ויקרא להם ארץ־כבול עד היום הזה". (מלכים א' ט, יא־יג).

המקבילה (ברברי־הימים ב' ח', ב), מתארת תיאור שונה במקצת:

...הערים אשר נתן חירם לשלמה, בנה שלמה אותם, וישב שם את בני ישראל".

"ארץ־כבול" זו, שמן הכתובים קשה להסיר, הנמסרו לידי חירם מלך צור, או, להיפך דווקא, הועברו משלטון צורי לשלטון ישראלי, של שלמה. "ארץ־כבול" זו אינה אלא – מורדותיו המערביים של הגליל ועמק־עכו!

ושוב, כאן כן עתה, מול (וכר למעמד) "הקהל" עלוב, קטן מימדים, כיתתי, אך של שלומי־אמוני־ישראל, גם אם כרגע חווים וחוקים, ניצב נסיון להתבוללות פיזית וחרבתית, גשמית וחוצה, מצד יהודים – תלושים – ממקום, שותפי מדמה עם שאינם־בני־ברית, מן הנרעים שבהם.

האם רק הקבלה לפניו, האמנם השוואה מעניינת אך עיונית־מדנית בלבד מול עינינו, או, שמא, ניצבים אנו שוב מול פילוג־הממלכה אך הפעם ללא נביא וללא מקושי? מי יידע דרך הרוח?

★

והנה מתברר כי לא תמו המקבילות הלא־חיוביות לימים אפלים בתולדות ישראל:

מוסיף מ.ש. מעפרה: מחמומי הצבא, בחזראת השלטון המתנגר לעלם־הנתרני, שמנעו מהמתני ביתי־ישראל מלעלות־לרגל לחברון, עד־האומה, וחזקה בחול־המועד סוכות – חגו הבדדי של ירבעם בדנבט, אינם אלא מקבילה עגומה ושלא־מודעת, לאותם מחמומים (="פרוריסאות") "שהניח ירבעם על הדרך – שלא יעלו ישראל לרגל". אמנם, שם מונעת ה"פרוריסאות" את ישראל מלעלות לירושלים, וכאן דווקא מירושלים לחברון, אלא ששם כן כאן, המונעים, השלטון העושה שימוש זול וחמור בצה"ל, יודעים גם יודעים ששם, מעבר למחמומים, במקרה שלנו – חברון ויהודה, מייצגים את האמת היהודית, הנצחית, גם אם אינה, כרגע־זמנית, בראש האומה...

למה לא עכשיו?

מאת יצחק מאיר

אינני בטוח כלל ועיקר שיהיה משאל עם בישראל. גל השמועות על הצעת הסדר קרוב עם סוריה עשה קצף, ונשבר. בהדי הדדי, נראה לו גל שמועות אחרות המדיחות את הראשונות, וגם הוא נשבר. הזכרות הישראלית לחיתור מלא על הגולן רובבת על הגל הראשון. הסרוב הסורי לכל פשרה סוריתראלית רוכב על הגל השני, חתור, ביבתיים. חלילה. לא נלך למשאל עם בבדי לחת לממשלה מנרט על הדרוים מלבתחילה ואינני רואה אל נכון מתי יסכימו ישראל וסוריה על הבנית אותה התחייבה הממשלה להביא לאשור העם.

גם אם יש אמת בכי יודעי דבר המבשרים בביטול שהממשלה כבר החליטה, יש יחתר מקדים אמת בפי אלה האומרים כי סוריה עדיין לא הסכימה. עד שתסכים, יבא זמן, כל זמן חולף שיכול היה שיהיה שונה־רע בו נקרא לחסיל הן אז לא לקלקל יהיה נה פוליטית. היום אוקטובר, הסכם אין. אפילו לדעת הממהרים, נקפו שבועות וחדשים עד שיהיה הסכם. אם יהיה, יעבור זמן עד אשר יכינו את חוק המשאל, עד אשר יעמוד את השאלה, עד אשר תנוח לפני הכנסת.

מקצת מדברי הממשלה משודרים בחשות ובמתון גם במשאל גם בתוצאותיו. היש להם על מה לסמוך? האם הם יכולים להיות בטוחים ברוב הפרלמנטרי שלהם? האם בדוק מאליו הוא כי חצי העבודה המבקשים לבלום את הדרדה מרמת הגולן יתיצבו בלום, עד אחד, עם מרניות ראש הממשלה ושר הדתון? הדרך אל רוב פרלמנטרי אמין עוברת גם דרך ש"ס, מחסום דרכים מיהר מ"ר ומיסוד שר המשפטים חוזם עד לבעה זאת את המעבר. האם נעלה מכל ספק הוא כי מ"ר תפרק את המחסום?

לא מיותר להצביע על בפגן ההדרות הסותף עם שובתי הרמה. האמנם תבטל אותו הממשלה כעפרא דארעא, הלא תודה כי משהו באמתתה כי רוב העם יתמוך בנסיבה מלאה נתעדה, כי שוב לא תוכל לעמוד כי היא מבקשת אישור על פשרה סריתראלית בגולן כאשר כמה מראשי הבריה מכינים את ישראל לחזרה לגבולות ששים ושבע?

שבתות הרעב לא רק קיבעה את הדרדות עם מתישבי הרמה, היא הבהירה הבהר היטב כי השאלה האמת והעתה אינה מעתה: האם אתנו נכונים להחזרת רמת הגולן כולה למדינה תמודת שלום ודתי או לא. האם הממשלה יכולה להיות משוכנעת כי רוב העם יצביע כלבבה? האם תלך למשאל עם כשהיא איננה משוכנעת בתוצאה?

עצם הנכונה למשאל עם השיבה עד כה הישג כולם אחד. היא נתנה לממשלה היתר לקדם את המשא ומתן באחדת לגיטימי. היא מודה בגלוי כי הבחירות לא נתנו לה מנרט לוויתור על כל הגולן, אולם כיתן שהסכימה להביא את ההסכם לאשור העם, אין ידיה מבולות עוד.

אי אפשר להעתוכח עם הדיתר הזה. אפשר לכל היתר לתמוה תמיהת הרבה על תבותם של מתנגדי הנסיבה שהציעו בשעתו את משאל העם. הם היו קצרי ראיה וקצרי רעת. הם הציעו או בחירות או משאל עם אך משום מה הסכימו, הם הממשלה, כי משאל עם עדיף. הם סברו כי הם ממציאים את הכלולה בדמוקראטיות ולמעשה לא המציאו אלא מכשיר לקוי ומפוקפק שבוודאי אינו דמוקראטי יותר מבחירות ומכל מקום הוא פרובלמאטי עד למאד.

רי להצביע על כך שמשאל עם הוא מיסודו אמצעי לסלוק משקלו של המיעוט האיתמסר מדינת ההחלטות. אין במשאל עם כל מכניזם המתחשב מראש בדעתו של מיעוט. קול אחד מכריע לוקח אז הכלו. זה מכבר משתלטים חוכבים גמדים על הוכבים הדמוקראטיים של המדינה. בשם הדמוקראטיה הם הציעו מדינת ישיבות לראש הממשלה והעניק לו מלכותה מסכיות מתלבות שכל דמוקראטיה, בוודאי דמוקראטיה שאינה מדה למשמשת חוקה, אריכה לחשוש מסיבות. הם קידמו את הדפרייטרים ממכשיר אמין להכתרת מעמדי מלבות לבמת הדמיר לתוך הירם את הפוסלים הזלקי כמו איכות גזית הגבור ולמגולותיה כשלוחה הציב של תגרה. הם הגבירו כבריאים על הדלשותיה של שיטת הממשל שלנו אבל הישנים שהביעו נלקח משיטות ממשל אחרות שדבי אין לזן עם המתבקש עם הראוי עם הממלך המבוקשת הישראלית הוחדרה הבחירות. ארבעים ושש שנה לאחר יסוד המדינה אינו יכולים לעמוד כי הבנים אין. הדמוקראטיים נשתבחו. איזה בליל דברים דמוקראטיים ואנטי דמוקראטיים מאפיינים היום את אירגון. בגו המלאת מרד זכויות האדם אנו מחודדים לנוכח הגיבה בוכיחים ארם. בר בבר עם חוק אי הלוחה של מערכת המשפט בדשיות המבצעות. אנו עדים לעדור דיסוה המוסדי של הדשות השופטת, בדרי ביטול כלפה, בנסיונות להמעיט בסמכותה.

★

שביתת רעב מקבלת לפתע ציון של מחלולת אוכרה, מיצוי חובה העמידה *של* ובר כנסת *על* אמתנו נחשבת בגרנית, *ומשמעת* טיעונית זוכה לשבחי שבחים מלבתחילה. המפלגות השליטות עוסקות בהלגיטימציה של האופוזיציה, האופוזיציה מדיעה מראש כי לא תכבד את החלטת הממשלה, אם ובאשר תגיע לשלטון. הפרץ נעשה רב מן הגדוד. המדינה היתר דמוקראטית, לא רק באיזור, אינה יכולה להיות מאושרת. בדמוקראטיה שלה, יתר מדי "פטנטים" דמוקראטיים מצאו בה מהלכים. הדמוקראטיה היא בראש ובראשונה רוח, מרשם, תרבות פוליטית, תוכן, לא "פטנטים".

גם משאל העם הוא פטנט. כך חשבו. ספק אם עדיין חושבים כן.

אמת, לא על לעשות שלום. לא קל לדחות סיכוי ולא קל לקבל סיכון. לא קל להתנתק מן התפיסות של אתמול ולא קל להכנס מדעת לתרפתקה של מחר. לא קל לשכוח כי המדינות המקיפות אותנו הוכיחו עד עתה רק את רצונן להכחיד אותנו ולא קל להתעלם מן העובדה כי הן מדינות היום כמי שמעולם לא ריבות. לא קל לדחות כי שומה עלינו להתפשר עם הבחרוי ולא קל לעמוד, גם בחיר המשך אפשרי של הסכסוך, *על עיקר* הביטחון לטוחן אדון המתחייבים מחיינו כאן. שוב הכל או לא כלום אינם יכולים להתנתק *על* ידי משאל עם. שום "כן" מתמאלי ושום "לא" מתמאלי אינם מרשם להמשך קיומנו. שום הגדרת בר בחינות לא מוגדרת בהכרעתם כבדנו המשקל הגדול הגורל המסתיעות לנו. לא זאת, ועדיין אין דרך אמיתה יחיד להחזיק הנו הפוליטי, המדיני, והציבוי של המדינה מאשר בחירות.

משאל עם, ממילא, לא יהיה כבחירה. בחירות ממילא, תהיינה. למה לא מוקים יחיד, למה לא עכשיו?

היש תקווה להאיטי?

מאת פנחס אליאב

בין מדינות "העולם השלישי" האיטי נחשבת לנחשלת במיוחד בכל התחומים – כאשר ההכנסה השנתית לגולגולת היא 370 $ ורק 25% מהתושבים יודעים קרוא וכתוב. מאז שהמדינה הגיעה לעצמאות לפני ב־200 שנה, שלטו בה כמעט רק רודנים, מהם 22 בתקופה שבין 1915־1843. מאיידך רודן אחד מרטואה דובלמה, (בחיותו רומא כונה פאפא דוק) שלט במדינה כ־40 שנה ברציפות בין 1986־1957 עד יום מותו.

חוקא ראשיתה של האיטי היתה מבטיחה וחיובית. המדינה שכבת בהלקו המזרחי של האי איספניולה שעד נתגלה ע"י קולומבוס. ב־1697 היא עברה לרשותה של צרפת והפכה אחד האזורים הפראנקופונים הנודים בחוצי הכרוז המערבי, ולימים המדינה הצעצאית והיחידה שם ששפתה היא צרפתית. פרץ פיתחה את מסק האי וביסמה אותו על מטעים (כין השאר מכר קפה וכתותנו) תוך הבאת עבדים כושים מאפריקה. האיטי הפכה למושבה המשגשגת ביותר באמריקה הצרפתית. הבירה הראשונה, קאפ האיטיין היד שארעה בה השבוע והתנקשות הדמים הראשונה מאז הנחיתה האמריקנית, נקראה בשעתו "פנינת האנטילים".

בהשפעת המהפכה הצרפתית היתה האיטי המדינה *הנוה* באמריקה (לאחר ארצות הבריתו *שבהלה* מלחמת שחרור אנטי קולוניאלית. ראשיתה של מדינת הבחוון לכך היתוחות פעולה תת שלבית. הראשון – *השתלטות* על המדינה שהיה צריך להיעשות ע"י כוחות אמריקניים, ושבוצע ללא שפיכות דמים, דבר שמנעו קלינטון בין לאומית חשש מאד. השני – *העמד עתה* על הפרק, פעולה בין לאומית לשיסור האיטי ולכינון משטר יציב ועמיד של חוק וסדר שם, שיוכל להישען בסופו של דבר *על כוחות מקומיים*, היינו על המון העם ממנו נשללו עד עתה זכויות היסוד של חירות האדם. השלישי – הצבת משלחת א"ם כדי לאכנס את היציבות של המשטר החדש ולסיע בפעולות שיקום ופיתוח גם בעתיד.

המשלחת הישראלית להאיטי

לצורך ביצוע השלב השני פנתה ארה"ב למספר ניכר של מדינות הקרובות לה. בינתיים נענו לה כ־30 מדינות בהיקפן מדינות היבשת שהתכרו לעיל וכן בריטניה, הולנד, בלגיה, פולין, מספר מדינות באסיה ובינתן יהדן וכן מדינות אפריקניות. גם ישראל בכלל מדינות אלה, אך בשעה שנכתבות שורות אלו קרוב לוודאי שעל אף האתגר המשפטי שהחצב בענין *השתתפות ישראלית בכח המשימה*, היא אכן תתקיים, ומה עוד שמדובר במתנדבים בלבד, שכל תפקידם הוא של פיקוח וזוה הדדכה, ובשום פנים לא השתתפות בפעולת אלימות.

יש מקום לדעה שגם השתתפות כזאת פסולה באשר בכל זאת *קיימת סכנה*, ולא *רק מהתנגשויות* כוחניות, לאנשים שיגיעו מהארץ, גם ניתן לחשוש מה האינטרס הישראלי הקיים בענין זה. אולם על כך ניתן להשיב כי גם כעבר, נשלחו אנשים ממערכת הבטחון לרבות מהמשטרה למדינות מהעולם השלישי לצורכי הדרכה ואימונים ואכטוח, וכן קיימו קורסים בארץ, באשר שליט ואיר הנגרל מוכנו עבר כאן קורס צניחה.

מכל מקום נרמה שיש ניפוקים בעלי משקל בעד קיום השליחות הישראלית. בחשב של דבר מרוכר בין ממילא משמשת ארצות הברית בעשרות השנים האחרונות אבן שואבת למאות אלפי מהגרים מאמריקה הלטינית החיים בעוני ובמחסור.

הנשיא קלינטון הכניה עד במסע הבחירות שלו לפעול להחזרת הדמוקרטיה לאיטי, ענין שהתקשר עם חזונו הבללי לפעול לקידמה וחרות בעולם כולו כאשר, לטעמו, על ארה"ב מוטלת עתה חובה לפעול לכך כמעצמת על יחידה. מעבר לכך החל הציבור האמריקני להיות מוטרד מסיפורי חוזעה שהגיעו מגיעים מהאיטי ומדם הפליטים הגובר משם. ענין זה, אגב, הוביל לחחלטה להעביר את פליטי האיטי לאחר הבסיס האמריקני שבקובה, ויש כבר פליטים שהחלו לחזור משם לאיטי לאחר הבטחות המרשות.

עם זאת קלינטון היסס רבות לפני שהחליט על התערבות בכח, שכן חשש מהמתבבות נוספת נוסח סומליה, כאשר גם הדקודר האמריקני בענין בסניה איבו מוחיר. דבר התערבות אף לא היה משכיל בקרב רוב מדינות אמריקה הלטינית, שעדיין זוכרות במרת רוח את הפעולה האמריקנית נגד המשטר הסנדלני באי גרנדה ונגד משטר הדיכאון בפנמה. לעומת זאת קידמו המדינות הקריביות וזכרות האנגלית, שכנותיה הקרובות של האיטי, הקרובות לה גם מבחינה דמוגרפית – ותביבתן שחורים – את הכוונה האמריקנית להשיב את תושבי האיטי בכרכה, וכן תמכו בה ארגונים הנוקטים בקו פרו־אמריקני מובהק (לרבות בגושא עידק בהיותה חברת מועצת הבטחון) ובולבית.

כדרכה שאפה ארצות הברית לחשיב "מסריה" בין לאומית לפעולתה, ולאחר שהשיגה את הסכמתה של מועצת הבטחון לכך החוותה פעולה תת שלבית. הראשון – *השתלטות* על המדינה שהיה צריך להיעשות ע"י כוחות אמריקניים, ושבוצע ללא שפיכות דמים, דבר שמנעו קלינטון חשש מאד. השני – *העמד עתה* על הפרק, פעולה בין לאומית לשיסור האיטי ולכינון משטר יציב ועמיד של חוק וסדר שם, שיוכל להישען בסופו של דבר *על כוחות מקומיים*, היינו על המון העם ממנו נשללו עד עתה זכויות היסוד של חירות האדם. השלישי – הצבת משלחת א"ם כדי לאכנס את היציבות של המשטר החדש ולסיע בפעולות שיקום ופיתוח גם בעתיד.

השלטון הרורני

הדוחן שהאריך ימים מכולם היה פאפא דוק, שעם כל שיטת שלטונו הכרוטלית, כשלרשותו מליציה צמאת דם (הטונטונים), בכל זאת הנחיל לאי יציבות ארוכה בתחום המדיני. בין השאר מיפח את הזיקה של המדינה לאפריקה כדי ליצור מעין בסיס אידאולוגי לשלטונו.

עם מותו של דובלייה ב־1986 עלה לשלטון לתקופה קצרה בנו דאן קלוד שכונה "בייבי דוק". אולם לא היה לו שום כשרון שליטה, וכל מעייניו היו רדיפת תענוגות. הוא טולק איפא בהתקוממות עממית שנוהלה ע"י כת צבאית, ובדה לצרפת, שם הספיק במשך שנים ספורות לבזבז הון עתק שהבריח. בזאיטי נמשך בדנתיים תור הפיכות והפיכות הנגד. אולם בעקבות תהליך הדמוקרטיזציה באמריקה הלטינית שוחזל בשלהי שנות השמונים, אשר הושפע כמובן מהתוליכים העולמיים במגמה זו עם קדימת הקומוניזם, נערכו אז למעשה לראשונה, בחירות הופשיות לנשיאות בהאיטי. בבחירות אלה ניצח המנמר ארסטיד שוחרר, על דגלו שידוד מערכות חברתי – כלכלי תוך מאמץ לאפשר לחמתי העם חיי אנוש תקינים. עם זאת נתגלו בראשיתו גם מגמות תמהוניות במקצת, והוא לא החזיק מעמד גבר השכבה השלטת המסורתית וסולק מהשלטון ב־1991, במרוא מקלט בארצות הברית.

מצב הדברים בהאיטי גרם כבר ב־1915 להתערבות אמריקנית מוזרת שכאה לתגן בין השאר על נתיבה שם. השלטון הנבאר של וושינגטון נמשך כ־20 שנה עד 1934. היתה זו התקופה הראשונה בה ידעה המדינה האמלה חוק וסדר, ושבה נבקטה המדיניות שביקשה לראוג גם להמתני העם, לאחר צאת האמריקנים ב־1934 נמשכה תקופה יציבה זו מספר שנים ושוב בשלטון של נשיאים מוצאים. בימי מלחמת העולם השניה שוב היתה שליטה אסטרטגית אמריקנית על המדינה כפי שהיתה קיימת בארה הקריבאי בכללותו.

אולם עם שלהי המלחמה, ב־1946, לאחר שהסר הפיקוח האמריקני מופיע, חזרה האיטי לסורה ולשלטון הדרגים הנצלני האכזרי. עם זאת המשיכה להתקיים השפעה מדינית אמריקנית שבאה לידי ביטוי בין השאר בכך שהאיטי הצביעה בעד החלטת הב"ל בנובמבר ב־1947, בעוד ששכנתה ממערב, קובה, בתקופה שקדמה לקסטרו הצביעה נגדה בלחץ הערבים.

כאמור, לארצות הברית מסורת של התערבות בהאיטי ואף במדינות אחרות באזור הקריבאי ובמרכז אמריקה. מדובר על אזור שבו יש לארצות הברית אינטרסים יחודיים, שכן הוא נמצא במרחאתה הדרומיים. יש גם סיבה נכבדה נוספת מדוע וושינגטון חדה לנעשה באזור זה – כל מצוקה מדינית הכרחית שם גורמת לנדידה של רבבות פליטים לחופיה, באשר נמצא המנגנון הדמוקרטי בהאיטי גרם כבר ב־1915 להתערבות אמריקנית מוזרת שכאה לתגן בין השאר על נתיבה שם. השלטון הנבאר של וושינגטון נמשך כ־20 שנה עד 1934. היתה זו התקופה הראשונה בה ידעה המדינה האמלה חוק וסדר, ושבה נבקטה המדיניות שביקשה לראוג גם להמתני העם, לאחר צאת האמריקנים ב־1934 נמשכה תקופה יציבה זו מספר שנים ושוב בשלטון של נשיאים מוצאים. בימי מלחמת העולם השניה שוב היתה שליטה אסטרטגית אמריקנית על המדינה כפי שהיתה קיימת באזור הקריבאי בכללותו.

אולם עם שלהי המלחמה, ב־1946, לאחר שהסר הפיקוח האמריקני מופיע, חזרה האיטי לסורה ולשלטון הדרגים הנצלני האכזרי. עם זאת המשיכה להתקיים השפעה מדינית אמריקנית שבאה לידי ביטוי בין השאר בכך שהאיטי הצביעה בעד החלטת הב"ל בנובמבר ב־1947, בעוד ששכנתה ממערב, קובה, בתקופה שקדמה לקסטרו הצביעה נגדה בלחץ הערבים.

כאמור, לארצות הברית מסורת של התערבות בהאיטי ואף במדינות אחרות באזור הקריבאי ובמרכז אמריקה. מדובר על אזור שבו יש לארצות הברית אינטרסים יחודיים, שכן הוא נמצא במרחאתה הדרומיים. יש גם סיבה נכבדה נוספת מדוע וושינגטון חדה לנעשה באזור זה – כל מצוקה מדינית הכרחית שם גורמת לנדידה של רבבות פליטים לחופיה, באשר גם ממילא משמשת ארצות הברית בעשרות השנים האחרונות אבן שואבת למאות אלפי מהגרים מאמריקה הלטינית החיים בעוני ובמחסור.

הנשיא קלינטון הכניה עד במסע הבחירות שלו לפעול להחזרת הדמוקרטיה לאיטי, ענין שהתקשר עם חזונו הבללי לפעול לקידמה וחרות בעולם כולו כאשר, לטעמו, על ארה"ב מוטלת עתה חובה לפעול לכך כמעצמת על יחידה. מעבר לכך החל הציבור האמריקני להיות מוטרד מסיפורי חוזעה שהגיעו מגיעים מהאיטי ומדם הפליטים הגובר משם. ענין זה, אגב, הוביל להחלטה להעביר את פליטי האיטי לאחר הבסיס האמריקני שבקובה, ויש כבר פליטים שהחלו לחזור משם להאיטי לאחר הבטחות המרשות.

עם זאת קלינטון היסס רבות לפני שהחליט על התערבות בכח, שכן חשש מהמתבבות נוספת נוסח סומליה, כאשר גם הדקודר האמריקני בענין בסניה איבו מוחיר. דבר התערבות אף לא היה משכיל בקרב רוב מדינות אמריקה הלטינית, שעדיין זוכרות במרת רוח את הפעולה האמריקנית נגד המשטר הסנדלני באי גרנדה ונגד משטר הדיכאון בפנמה. לעומת זאת קידמו המדינות הקריביות וזכרות האנגלית, שכנותיה הקרובות של האיטי, הקרובות לה גם מבחינה דמוגרפית – ותביבתן שחורים – את הכוונה האמריקנית להשיב את תושבי האיטי בכרכה, וכן תמכו בה ארגונים הנוקטים בקו פרו־אמריקני מובהק (לרבות בגושא עידק בהיותה חברת מועצת הבטחון) ובולבית.

כדרכה שאפה ארצות הברית לחשיב "מסריה" בין לאומית לפעולתה, ולאחר שהשיגה את הסכמתה של מועצת הבטחון לכך החוותה פעולה תת שלבית. הראשון – *השתלטות* על המדינה שהיה צריך להיעשות ע"י כוחות אמריקניים, ושבוצע ללא שפיכות דמים, דבר שמנעו קלינטון חשש מאד. השני – *העמד עתה* על הפרק, פעולה בין לאומית לשיסור האיטי ולכינון משטר יציב ועמיד של חוק וסדר שם, שיוכל להישען בסופו של דבר *על כוחות מקומיים*, היינו על המון העם ממנו נשללו עד עתה זכויות היסוד של חירות האדם. השלישי – הצבת משלחת א"ם כדי לאכנס את היציבות של המשטר החדש ולסיע בפעולות שיקום ופיתוח גם בעתיד.

הנשיא ביל קלינטון מקבל דיווח מהנעשה בהאיטי צילום: הבית הלבן

דה־לגיטימציה

(המשך מעמוד 3)

באשר להתיישבות בי"ש כאן התחיל תהליך הדה־לגיטימציה מיד עם כינון ממשלת השמאל. בימים האחרונים גבר מסע הדה־לגיטימציה נגד מתיישבים אלה, כאשר חוד החנית מופנה כלפי המתיישבים בחברון. מעצר אחד עשר תושבי חברון ומסע הדי"ס אינפורמציה שהתלוה אליו כאילו המדובר בהתארגנות מחתרתית והתואר שהדביקו לכך גורמים בממשלה "מחתרת הנקם", אינם מקריים. יש יותר מרגליים לסברה כי זהו חלק מסע הדה־לגיטימציה של מתיישבים אלה אשר יהיו הראשונים שיצוק רבין יחדה לפנות כבר בחודשים הקרובים. בימים האחרונים אנו שומעים וקוראים הרבה על "גרזלי הפרא" בחברון, על "הימין הקצוני" המתרכז בעיר הזו ועוד כהנה וכהנה דברי נאצה המכוונים כלפי כלל המתיישבים היהודים בחברון.

בדוחה ושקופה היא המטרה של הפעלת "שיטת הדה־לגיטימציה" כיום נגד מתיישבי רמת הגולן וי"ש כאמר. רבין וממשלתו מקווים כי ע"י הפעלת השיטה הזו הם יזכו בתמיכה יותר גדולה ויחלישו את תנועת התנגדות ההולכת וגוברת "למדיניות השלום" של הממשלה, ובמיוחד לתוכנית להתחיל בפינוי יישובי בגולן ובי"ש והיינו, לעוקר "סרנסר יהודי" בעדשים הקרובים. נראה שהפעם לא תצלח שיטת הדה־לגיטימציה, וזה מטעם פשוט אחד והוא, שהעם בישראל יודע להאמין ליצחק רבין, לשמעון פרס, לשלמית אלוני וליסי שריר. רוב העם משוכנע כיום כי לאישים אלה ולכל מתנה השמאל, לא נותר אפילו שמץ של *אמיתות לאמיתת* וכל *פעולותיהם מונעות ע"י* מניעים פוליטיים אישיים. תופעת אבדן האמינות של התנועה הזו הולכת ומתפשטת בכל חוגי הציבור הישראלי והיא חוצה מפלגות ומחנות. תופעה זו נוטעת תקווה בלב אלה שישראל יקרה להם, שלא הכל אבוד עדיין.

מי יתקוף בגולן?

(המשך מעמוד 3)

וכוריית. המלך חוסיין ניסה לשפר את יחסיו עם הסעודים, בין היתר בביקור במכה, אך ללא הצלחה. סוגית ירושלים עומדת אף היא במוקד הדיבות בין ירדן לבין סעודיה.

מול איראן משתרלת ירדן לשמור על יחסים קודקדים בנוסח "בבדנו וחשדנו". הירדנים עוקבים בקפדנות אחרי מהלכים איראניים בירדן ואינם מהססים, כשמוצאים לנכון, לנקוט מהלכים אקטיביים: גירוש חלק מצוות השגרירות האיראנית ברמת עמון, בעקבות פעילות יתר בזירה הירדנית הפנימית.

היחסים עם אש"ף השתבשו לאחרונה בגלל החסכם עם ישראל, הנתון לירדנים מעמד יתר בירושלים. לעומת זה, החליטה ירדן להפסיק את החוקת המגנגון הדתי איסלמי ביתר ערי י"ש, לאחר שאש"ף הקים מגנגון לפיקוח על "הוואקף" המוסלמי בי"ש. מאות *משפחות פלשתינאיות ישארו ללא פרנסה כתוצאה* מהחלטה זו.

ירדן מחכה להתפתחות במו"מ עם סוריה כדי להתקדם במו"מ עם ישראל, אבל ייתכן גם שלא תחסם להתקדם לבר לקראת הסכם שלום.

התיווך הצרפתי בין ישראל־לסוריה

מאת ד"ר נפלתי אילתי

צרפת לא החזמנה להיות שושבינה בחגיגות הסכמי אוסלו, שהתקיימו בוואשינגטון, למרות שהיה לה, לפי טענתה, חלק רב בהתקרבות ישראל־אש"ף. בצרפת התקיימו שיחות ופגישות בין ישראל לאש"ף, וביניהם לבין אישים רמי דרג בצרפת, החל מהנשיא מיטראן, פייר מנדס־פראנס ואחרים. לכן נעלבו הצרפתים שלא ניתן לנשיא מיטראן תפקיד ראשי בחגיגת הסכמי אוסלו.

צרפת מעורבת גם בדיונים על שלום ישראל־סוריה, כי מדובר כאן בארץ חסות לשעבר של צרפת.

מחיקת חוב סורי לצרפת כעידוד לשלום

מאז הודעת סוריה שהיא מוכנה להקמת ועדה משותפת של סוריה־לבנון לשלום עם ישראל, גדלה *התעניינותה* של צרפת בדיונים *על שיחות השלום* באיזור. אחד מתנאי השלום של סוריה הוא להיסאר בלבנון. סוריה מעולם לא הכירה בעצמאותה של לבנון, ומשום כך לא היתה לה מעולם נציגות דיפלומטית שם. סוריה סוברת, שקיומה של לבנון כמדינה עצמאית הוא מעשה קולוניאלי של צרפת.

ועם זאת, הסורים אינם מעוניינים כיום לספח לגמרי את לבנון לארצם, כי אינם מעוניינים בגידול הבעיה הערתית בסוריה עם סיפוחה של לבנון. הם מעוניינים בלבנון כמדינה חסות, דבר שהצרפתים אינם מסכימים לו. נסיעותיו הרבות של שר החוץ של צרפת, אלן ז'ופה, בשנה האחרונה בארצות ערב מעידות על התעניינות צרפת במשא ומתן על שלום

על סדר יומנו / מאת יוסף (יוסקה) שפירא

קרב ההבקעה על הגולן

מיפגה?!

נראה, יותר משנדמה, כי בעצם ימים אלה מתחולל מיפגה. הבאות במספר המזרחים עם שובתי הגולן, החשיפה של המחשבות האמיתיות המכרסמות במפלגת העבודה, שח"כ חגי מרום גילה אותן, הולכים ומשלימים את התמונה. מחד – מפלגת עבודה שאיבדה את דרכה, שפגתה עודף לה ולמנשמיה. ומאידך זרם הולך וגובר של חברים נאמנים של מפלגת העבודה, אשר היו נכונים תמיד לפשרה טריטוריאלית, אם לתכנית אלון ואם לתכנית דומה, אבל מעולם לא העלו על רשתם פינוי יישובים בגולן. והנה הם איבדו את תנועתם, היא אינה עוד ביתם! ואילו אלה שהגשימו את הדרך הרעיונית של המפלגה התנועה, ועלו בשמה ובשליחותה, ליישב את הגולן ואזורים אחרים, יאבדו את ביתם, אם תהנה זאת תמשיך להנהיג את מפלגת העבודה ואת הממשלה.

קונסנזוס

זה כוחו של קונסנזוס, זה כוחו של אידיאל שאפשר לקבץ סביבו ציבור גדול, חוגים שונים, מעבר לקווים המפלגתיים. לצערנו ולהוותנו יש יותר מדי פוליטיקאים שאת "המה" הזה הם אינם רוצים לדעת, הם מתעלמים ממנו בטכון מסיבות סובייקטיביות, אלקטוראליות, או אחרות. אלה מוכנים "לעמוד על העקרונות שלהם" ולסכן את הכל במקום להתפשר עם חלקים אחרים בעם ולהציל את אשר ניתן להציל ואולי גם לפתוח פתח של תקוה ליותר מזה. זאת בבחינת אתם פתחו לי פתח כחודה של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם! או בלשון מדרש רבה בשיר השירים: אמר להם הקב"ה, בני! פתחו לי פתח אחד של תשובה כחודה של מחט, ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרונות נכנסות בו.

אולי המאבק על הגולן יפקח את עיניהם של אלה שאינם רואים נכוחה!

העם עם הגולן

זו כבר אינה אימרה, אף לא סיסמה, זו מציאות, צריך להודות זו מציאות מפתיעה! אני סבור שהחודות עם הגולן עצומה פי כמה מאשר האופטימיים ביותר ציפו. קשה להאמין כשראים את הדבבות הדבות הבאות מקצוי ארץ! זו אינה נסיעה של חצי שעה או שעה, זו נסיעה של יום שלם לגולן! זו גם הוצאה כספית גדולה.

זו אינה הפגנה של "דתיים", זו הפגנה של העם כולו. זו תנועת העבודה במיטבה, זו שאל דמויות ותלוציה אנו מתגעגעים, זו שאנו מרגישים כל כך בחסרונה, זו שוחשבנו שהיא נעלמה, והנה היא קמה נגד עיניהו. אפילו בימי שבת וחג, כאר עשרות אלפים לגולן ואלה שנסעו בימי הג בוחרי אינם דתיים, גם לא מסורתיים. 2-3 רבבות ביום אחד של חג, זו הפגנה שצריך לדעת להעריך את עצמתה!

הגולן והמאבק על ירושלים

המאבק על הגולן הוא גם המאבק על ירושלים. כך אמרו שובתי הרעב, המנהיגים את הציבור הגדול בישראל, באות משעותיו היפות ביותר: אי אפשר לוותר אחד מן השני. מי שיוותר בגולן מאיפות מלחמה, מי שיסע בציבור פחד מפני סילים, שספק אם המר"מ עם מדיה יסגע אותם, הוא יביא חלילה את העם לכניעה גם בירושלים. זו העיר שהכל, מי לא, נשבעו לשלמותה בלי "הבטות ופריקים". והנה גם בה מכרסמים, עד כה בהכסנות, ועכשיו כריש גלי: ח"כ חגי מרום כבר

מציע "שגרירות" בירושלים למדינה הפלשתינאית", שהוא כבר החליט להקימה. הרי ידוע כי לא מעטים בין עסקני מפלגת העבודה ובציבור השליטו עם הקמת מדינה פלשתינאית. ח"כ חגי מרום הצליח להבהיר, אפילו יותר משובתי הרעב, כי אכן, המאבק על הגולן הוא גם המאבק על ירושלים!

הפגנת העצק

על סמך הסנסנזוס הרחב סביב הגולן והחזרות המקיפה, יש מקום לקיומה של הפגנת העצק, עליה ריכזו השובתים עם רבבות המבקרים. זו צריכה להיות הפגנה הגדולה ביותר שהיתה מעולם בישראל. את היעד של חצי מיליון נפש, שהציגו שובתי הרעב, אפשר להשיג! הפגנת עצק זאת, תהווה קיבוע של התנגדות הרוב הישראלי לעזיבת הגולן. אחרי הפגנת העצק, לא יוכלו עוד רבין, חברי ממשלתו ועשי דבריו, להתעלם מדרישה לקיים את משאל העם בהקדם האפשרי.

האומנם "סיקריקיים"?

יש שסופרים ואנשי שם, יותר משהם משרים רוח על העם, הם נוטים בו רוח עיוותים. במאמר ב"הארץ" הביאה לילי גלילי דברים שאמר הפרופ' אמנון שמוש על תושבי הגולן. אותם הוא מכנה לדבריה "לוחמים סיקריקיים". ומה חש הפרופ' אמנון שמוש לגבי העם הסורי? לגביו הוא חש כי "הרמוניזציה המכוונת שנעשית (בישראל) לעם הסורי, עושה עוול לעם (הסורי) ולדרוזי שלום"... אפשר לשמח מבבי או להתפקע מצחוק, מהאבסורד הזה!

באותו מאמר מובאים גם דבריו של פרופ' מנחם בריינקר, איש "שלום עכשיו". גם הוא אמר דברים "מבריקים" על תושבי הגולן. הוא הישווה אותם למסיקי הפחם בדרכות אה"ב. כשהחלפו רכבות הקיטור מרכבות חשמליות, שבתו מסיקי הקטרים באה"ב ואילצו את שלטונות אה"ב להביב בכל קטר וחשמלי מסיק פחם אחד, שהיה ישב בו בטל, שהרי כבר לא השתמשו בפחם. לדבריו של פרופ' בריינקר תושבי הגולן דומים למסיקי פחם אלה. המצאת קטרי החשמל, לדיוו של פרופ' בריינקר, כמוה כמשא ומתן על השלום. תושבי הגולן מפריעים, לדברי בריינקר, להבאיה את האיבה מדי לאפשר להם להמשיך ולשמור על הדממה.

פרופ' בריינקר משתייך לתנועת "שלום עכשיו", אשר לא יומה מעולם שום מעשה הדיישבותי. גם כשנלחמה בכל כוחה נגד יישוב יש"ע, היא לא הציעה להבריח לעלות לגליל, או לרדת לנגב וליישבם. היא לא נטעה בנגב שהיא סעה שהמבטיח אליה, את עדך ההתיישבות. האם באמת יכולים אנשים עקרים אלה, לפסוק בעניין הגולן ומתיישבו? האם הם מסוגלים להעריך את ההתיישבות, לכבד את מגשימיה, לשקול בכובד ראש והאובייקטיבית את מכלול הנושאים והקשרים בעזבות קרקע שנטעו עליה, בנסיבות מקום אשר לא היה איש בישראל שערער על יישובו?

"הגריל" לעשות "אנשי" בן גל, אשר אין טעם לבטס את דבריו הגלוחים ולתאר את הפעותיו העלובות בכלי התקשורת. יהודה הראל, מראשי המנהיגים והמייסדים של ההתיישבות בגולן, הטיב להגדיר את "אנשי" – "מקרה קליני"! וחדי לשון המעטה...

כנגד כל דברי העיוות הקלוקלים הללו, עומדים איתן דבריו של "זקן" – יצחק חופי, אשר את דבריו כבר הבאתי בסוד זה, אבל אי אפשר שלא להזכיר שנית.

פרס נובל

אני מתפלל שקרסר שנא נפשי. בגלל יחסו לישראל, יקבל את פרס נובל על תזונו הבושל בהאיטי. הסיבה אחת – לא רבין ולא פרס ראויים לפרס נובל לשלום. הם פנו עורף לבוחריהם. הם הזיו את ערעאת הבתחדחה בנשיא מדינת פלסטין. אשר בגללם עלולה לקרום עור וגידים!

מוסה גור והתיישבות בגולן

מוסה גור התנגד ליישב את הגולן, עוד בהיותו רמטכ"ל. הוא סען כי ישובו של הגולן אינו הגיוני, שהרי הסערה בכיבוש הגולן היתה להרחיק את היישובים מן החזית. והנה אחר שהצלחנו להרחיק את החזית מן היישובים בעמק אל הרי הגולן, אנו חוזרים ומביאים את היישובים אל קו החזית. כך סבר ואמר מוסה גור.

מוסה גור סבר, שאין עוד צורך ליישב את איזור הגבולות, שהרי המדינה היא שלנו ואין צורך בכיבוש כל פינה בארץ על ידי הקמת יישובים. והנה באה המציאות ושופחת על פניו. אם לא היו יישובים בגולן, לא היה איש נלחם על שמירת הגולן בידינו. זה היה הנגיון שבתכנית אלון, שהיה גם איש צבא מבריק וגם מדיניאי מחונן ובלתי שגרתי. גם אלון כמוסה גור יכול היה לטען את אותה טענה, שאין צורך ליישב את הבקעה, אלא להביב בה את צה"ל. אבל אלון חש את אשר לא חש כראה מוסה גור – בלי יישובים, בלי מטעים ושדות מעובדים ובלי ילדים, גם הצבא לא יהיה שם.

צעדיו של בלעם בן בעור

כבר הזכרתי את שאלתו של רבין, מה נאמר לעדבי יפו אשר ויו בה למעלה מ-700 שנה. ימים מספרים לאחר שאלתו "המבריקה" של רבין התפרסם ב"הארץ" מאמר של הארכיאולוג מאיר בן רב על מקום בצפון הבקעה הנקרא בפי הערבים תל-דידרעלה. לדברי בן מאיר המקום הוא תרעלה והוא השתבש בפי הערבים. הרעלה זוהתה עוד בזמן המשנה והתלמוד בפרשות המחוכות במסעי בני ישראל. על אחד הקידות בתל דידרעלה זה מצאו כתובת בגיב כבעני. הכתובת, לדבריו של בן רב, עוסקת בחזה בלעם בן בעור!

ראש הממשלה, האם יש לך עוד שאלות על השתייכותנו לארץ הזאת? על יפו? על שכם? על חברון? על שומרון? על בית אל? על יהודיה בגולן? על גמלא?

ענה גיל כאיוולתו

במכתב לביתי, קבל עלי גיל אלכסנדר, חבר עין הנצי"ב. גיל הוא מטובי הבוגרים של בני עקיבא בצרפת. כשהכרתיו היו חדיו בסאנגון כי 100 ק"מ מפאריס שנסער יהודיה קטן מאוד. וכבל זאת הוא מצא את דרכו לבני עקיבא בצרפת, היו בתשרה בארץ, שידת בצה"לניסו"ל, חזר להדריך בצרפת ועלה הצטרף לעין הנצי"ב. אחותו הבכורה הקריבה אותו והצטרפה לקב' שרה אליהו ואחות אחרת התיישבה במצפה נטופה, יישוב קהילתי שנוסד על ידי "אמנה" תנועת התיישבות של גוש אמונים(!) ליד צומת גולני.

ואעפ"כ אני מביא לו קצת בחיפות, על אשר סגב לי. וכל כך למה? הנה הדברים לפניכם. גיל הגיב על אשר כתבתי בקטע "מחתרת עליך", שם כתבתי שהתנגדתי למחתרת אבל פעלתי להקל על תנאי המאסר של חבריה. גיל מזכיר לי כי חלק מהם נשפט על רצח ודיתון למאסר עולם. גיל מסיקה ומנכיר את העובדה שרק עתה בתבתי בגד השב"ג, ואיני כאשר נעצרו אנשי "גרוך" ובעיקר אישה הייתי במשך 27 שנים שהשב"כ ביצע בהן מעצרים מינהליים, ענה ולפעמים הרג פלשתינאים ועוד. ולבסוף הוא מביא קטע אחרי מרי של ליבוביץ, אשר כתב, עוד בשנת 1967, שהכיבוש ישחית אותנו וכו', והפומן ידוע...

גיל יקר! כן, אני פעלתי להקל על תנאי המאסר של אנשי המחתרת ואני בוה שעשיתי זאת. אני חושב שגם בית סוהר חייב להיות מקום אנושי. אני נגד רצח בני אדם והייתי נגד רצח אנשים מעולם. כבר סיפרתי מעל דפי סוד זה על אשר עשיתי בעניין זה במלחמת קדש. האם אתה קורא דברים באופן סלקטיבי, כמו מרבית אנשי השמאל? אלה, העין שלהם ראה באופן סלקטיבי, הם אינם אשמים – יש להם עיניים מעוחתות... גם לב... אני גם כתבתי כי כאשר הלו לצעק "מות לערבים", בהפגנות למען עצורי המחתרת, הפסקתי להשתתף בה. ובשני המקרים הללו לא כתבת לי מאומה... מדוע? לא עקבתי אחרי המאמר והטיפול באנשי "דרך הניצוץ", כי הדבר לא הגיע לתודעתי, אבל אין לי שום ספק שאם מישהו היה מגלה את אוזני על כך הייתי נלחם למען הנאים שלהם, למרות שהם היו אויבי המדינה לא פחות מן המלשינאים. הפלשתינאים הרי רצו להכניע אותנו כיום, גיל! האם זה אינו אומר לך דבר?!

אשר לדבריו של ליבוביץ, איני יכול להסכים להם. למה ליבוביץ אמר זאת רק אחרי שכבשנו את יש"ע והגולן, מדוע לא אמר זאת כאשר כבשנו חלקים שהיו מיועדים למדינה הערבית, כגון הגליל המערבי מעבו ועד נהריה, סלל קדרון אילון ויהודיה ומצובה ועוד? מדוע לא אמר דבר כאשר לא שלטנו בכוח הנבא בערבי יפו וחיפה ועוד, אלא בירשנו אותם מבעליהם על נשיהם ובמם? האם הגירוש שלהם היה מוב יותר מאשר הכיבוש הנאור של שכם וטול כרם וחברון? ואנו אף לא נגענו בה לרעה ברבבות המתועבים של למעלה מ-200 חבריו והיילינו בכוש עצוון וגם לא בנ"עבדי הרצה, עושה רבר של המפתיע! הלוואי והייתה מתגשמת התפילה אביבו מלכבו נקום לעיניכם נקמת דם עבדיך השפוך! איני יודע לאיזו נקמה מכוונת תפילה זאת, אבל אני אומר אותה בכוונה שלמה ומרגיש את המלה לעיניכם! וכשאני עובר לפני התיבה אני צועק את המשפט הזה! אבל לא רק לגבי הערבים, אלא לכל צוררי ישראל וכמובן שהנאצים ועוזריהם בראש!

קשה לומר שליבוביץ צדק בכתבו שבהל היה עד למלחמת ששת הימים בבא ממני. מעשי הרצה ההתעללות בערבים, של "הבא העממי" – צה"ל, כתיאורו של ליבוביץ, במלחמת השחרור, עלו עשרת מונים על כל מה שעשה צה"ל מאז שחרור יש"ע והגולן במשך כל עשרים ושבע השנים. ראה את ספריהם של הסופרים והמשוררים, סופרי ומחבר של הפלמ"ח! הרי אי אפשר להביא ראיות מדברים שליבוביץ פשוט לא חש אותם או התעלם מהם כדי שהם יתאימו לרעיוניו ולהתבטאויותיו המרשעות, אשר הוא עצמו הנאשם בהן...

הנאם אפשר, גיל ידידי, להתבוש לעובדה שמלחמת ששת הימים והיא אשר הכחידה לערבים שאי אפשר להחיק את מדינת ישראל ממקומה ואי אפשר לשלוח את יהודיה לים. כפי שהם תכנו ורצו וגם אמרו בריש גלי!! הנאם אפשר להתעלם מהתעוזרות העצומה שהלה בעקבות מלחמת ששת הימים הן בארץ הן בגולה, ש"ו ויחוה הסערה הרוחנית שהביאה אלינו בספר של רבר את יהודי רוסיה, הביאה התעוררות בארצות המערב וגם הביאה את תנועת הזרה מחשבה.

מי שמתעלם מכל אלה ורואה במלחמת ששת הימים רק את הצר של "ליבוביץ" ומשפטי שהוא כפרי טחנה כלפי הקב"ה! כראי שיתשבר על כך! מקום אני בוה מוביכי הרגשים לצרק ולישר, כולל אותך, אע"פ שאני מתנגד לאינטרפרטציות הפוליטיות אשר אתה נותן להם.

ב"ה כ"ה בתשרי תשנ"ה
30.9.94

ראוי עתיד רמת הגולן לבחירות מיידיות

המפד"ל מחזקת את ידי ששת חברי הכנסת של מפלגת העבודה, אשר חרף הלחצים וההשמצות נשארו נאמנים לבוחריהם, למצע של מפלגתם ולקו העקרוני שתנועתם מטיפה לו מזה שנות דור.

עם זאת, מכלל הן אתה שומע לאו. מדהים הדבר ומצער, שרק שישה חברים מתוך ארבעים וארבעה מוכנים לעמוד על עקרונותיהם, לקיים הבטחה חגיגית ומפורשת לבוחר, ולא לאבד את הצפון.

המפד"ל קובעת בצער כי העבודה בראשות יצחק רבין נסחפת אל השוליים הקיצוניים של השמאל, והתנועה הגדולה הזאת הופכת להיות מהדורה ב' של מר"צ. לנוכח הסחף והשינוי הזה, ובהתחשב בעובדה שהבוחר העניק למר"צ ולעמדותיה רק עשרה אחוז של הקולות, המפד"ל קוראת לראש הממשלה להעמיד את מדיניותו מחדש למבחן הקלפי.

התנועה הדתית לאומית, המזכיר המדיני

התוכן של המו"מ עם סוריה

סיכומו של שבוע

המו"מ עם סוריה לוט בערפל. למעשה גם בעצמת המדינות לא יודעים את פרטי המו"מ. ראש הממשלה, יצחק רבין, מחזיק את התיק בלשכתו, ולא משותף בו שרים אחרים, מחשש להדלפות. גם שר החוץ, שמעון פרס, מוגבל במידע שלו על המצב במו"מ עם סוריה. בצד הסורי, שומר אסד על סודיות מוחלטת במו"מ. רק מקורבים מעטים בקיאים בסודיות המו"מ. גם הוא מפחד מהדלפות ולא נותן אימון במקורביו, אלא לבודדים.

מקור מדיני בכיר, והוא ככל הידוע שר החוץ, שמעון פרס, גילה לעיתונאים, שיש תחזה בצד הסורי בכל הנוגע לשטחי הפירוז. סוריה מוכנה שהפירוז בצד שלה יהיה גדול יותר. זה היתור היחידי שסוריה מוכנה לו. בלשכת ראש הממשלה רגזו על הידיעה. הם טענו שכל גילוי יסל לפגוע בתקמה העדינה של המו"מ.

השיחות נערכות בחשאי בין השגרירים בואשינגטון. סוריה שמתנגדת לעדוף חשאי, וגינתה את העדוף החשאי של אוסלו, מתרצת את העדוף הזה כסכני ולא כחשאי. כך הכל השגרירים מעבירים שדרים, ולא מנהלים מו"מ. זהו תיזדוף מפוקפק ביותר, אבל נוח לסוריה.

יחזקן שבבואו של שר החוץ, דוד כריסטופר, לאיזור תתבהר התמונה. שר החוץ הסורי הנהיר בפומבי, שסוריה מוכנה לשלום חם. אבל מומחים לענייני סוריה אומרים, שסוריה אין לה יחסים חמים עם אף מדינה, לא באיחוד ולא באיזור אחר. מדיניותה היא קפואה, בהתאם למדינה שמחזיקה בדיוחה את מפקדות ארגוני הטרור הערביים.

שגריר ישראל בוחרש"ב, פרופ' איתמר רבינוביץ, הוא היחיד שבקיא בפרטי המו"מ. לכאורה הוא שליחו של פרס, אבל את הדיווחים עליו-הפגישות עם השגריר הסורי בואשינגטון הוא מעביר לרבין, ולא ברור אם הוא שולח העתק גם לפרס. הסדיות גוברת בלשכת ראש הממשלה בכל מה שנוגע למו"מ.

היחסים בין רבין לפרס לא השתפרו. רבין עדיין סוען שלפי ההסכם ביניהם, צריך פרס לעסוק במו"מ הדב-צדדי, ואילו הוא במו"מ הרבצדדי. אך פרס אינו עומד בהסכם. הוא עוסק גם בשיחות עם אש"ף ועם סוריה. היחסים ביניהם משובשים, אך שיהם משתדלים שלא להגיעה החצה את הדיב החשאי. המאבק בין השניים נמשך מאחורי הקלעים.

פרס ממשיך לראות את עצמו כמנהל, מדיניות עצמאית למען מטרה. אך בנושא הסורי מתייצב רבין רק עם צוות קטן של אנשים מסביבתו הקרובה, ביניהם הרמטכ"ל ברק, שמעות מהלכות שעם סיום תפקידו כרמטכ"ל יפקיד בידיו רבין את המו"מ עם סוריה.

י.א.

"מעבר פתוח" במחסום ארז

בביקור לכמה מגישות קדמות שלהם בשנה האחרונה, הדי מגישתם של ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, וראש אשיף, יאסר ערפאת, ביום ראשון השבוע ליד מחסום ארז שרדה אוריה ניצוחה. השניים נעדר במשך כשעתיים, ובתום השיחה יצאו מחייכים ושרחתו ביניהם בהפגנתיות באוריה זו השמיע ערפאת דברי ביטוי על רקידת הצעיר בנוה דקלים באותו יום. רבין וערפאת הדיבו כי בשבוע הבא יוסתה בקיבוץ מרים של הבחידות באוטונומיה וכן על הפריסה החדשה של צה"ל ביהודה ושומרון. ראש הממשלה הדגיש שמדי לאמיתה כמה דברים ביחודים על שלב זה של יישום האוטונומיה – לפי מהלך הדיונים בשבוע הבא בקיבוץ ניזוכה אם לסוגת בבקרות אלה עומדת ישראל על שלה או שגם בקן תהיה "התקפלות".

בתמונה: רבין וערפאת אחרי מגישתם השבוע במחסום ארז. (צילום: איי.אף.פי)

המחיר הכבד שגבתה הקפאת הבנייה

ראש הממשלה, יצחק רבין, העומד באחריות בראש ועדת השרים לטיפול בעניני הדיור והבנייה, החליט על הפשרת הבנייה באלפי מגשה. כך תתאפשר שם בנייה של כאלף יחידות דיור בשכונות גבעת טל ובמרכז הישוב עצמו. החלטה זו היא לצנינים בעיניה של שרת המדע, התקשורת והאמנויות, שולמית אלוני. בעקבות תגובותיה נאמר, כי מדובר בהפשרת בנייה במספר יישובים ב"קו התפר", בהתאם לדרישות השוק.

כפי שאפשר לצפות, ההחלטה מלווה בפרשנויות שונות, ויש הרואים בה גם מגמה של שרשום מפה לקראת המו"מ על הסדר הסופי. עדיין מוקדם לקבוע שאכן כך הדבר. אתמול, בלחץ השרה שולמית אלוני, גילה ראש הממשלה, יצחק רבין, סימני התקפלות אופיינים לו בנושא הפשרת הבנייה באלפי מגשה.

אבל כבר עכשיו אפשר לקבוע בוודאות, כי מדיניות הקפאת הבנייה, בעיקר ביישובים ביהודה ושומרון, אך גם באזורי הפיתוח השונים, עם עליתה לשלטון של ממשלת רבין, נבחה מחיר יקר מהמשק. הקפאה זו יצרה מצוקה בדיות וגרמה לעליית המחירים התלולה אשר תרמה להאצה האינפלציונית.

בסוף 1992 ותחילת 1993 שרר בממשלה, ובעיקר במשרדי האוצר והשיכון, בולמוס של עוקף ידיות, כביכול. באותו זמן המשרדים הללו ביקשו להיפטר ממלאי הדירות שהיה קיים. דירות רבות, מזן באזורים מרכזיים, בתוכם בא"ר-שבע, אשקלון ואשדוד, נמכרו במבצעים מיוחדים בחצי מחיר. מבצעים אלה גרמו להתעשרותם של משקיעים ממולחים, שתפסו מהר מאוד כי יש כאן מציאה גדולה המבטיחה התעשרות מהירה. וכך היה בפועל.

תקציב המדינה והמשק כולו משלמים מחיר יקר עבור הקפאת הבנייה במסגרת סדרי העדיפויות החדשים, החלטה שהיתה פוליטית בעיקרה, ולקחה בקצר ראות פוליטי וכלכלי גם יחד. מה שהחלים עליו עכשיו יש בו, אולי, תיקון בשולי שוליים.

ק' ש'

מעבר לכך

היוזמה והמזימה

מפלגת העבודה נתונה במצב של התרוצצות נוכח ההצעות השונות בעניין "חוק הגולן" – כשברקע נמשכת שביתת הרעב בגמלא ונובר המאבק הציבורי נגד נסיגה מרמת הגולן, שראשי הפעילים בו הם בשר מבשרה של תנועת העבודה.

ראש הממשלה, יצחק רבין, כבר אינו אומר שהמאבק הזה לא "מזיז" לו, אך הוא משלה נגד פעילי המאבק – ובעיקר נגד שובתי הרעב – דברי ביקורת קשים. ההתנגדות הציבורית המתרחבת מקשה במקצת על ממשלת העבודה-מר"צ לטחוח את הנושים במר"מ עם סוריה במחשכים והרוק מהעין הציבורית. אך הפרסומים השונים על מהלך המו"מ, לרבות הקשיים הקיימים בו, ספק אם משקפים את מלוא האמנה. הולכים ומתרבים הסימנים כי ישנם מהלכים נסתרים, שכהם הסכימה ישראל לנסיגה רחבה ביותר, למרות הבטחות של ראש הממשלה ושרים על "נסיגה מדעית" בשלב ראשון וכו'ב.

אם לא די בהתרוצצות הקיימת בעבודה סביב היחמה הפרלמנטרית לשדיון "חוק הגולן", ששותפים לה כמה מחברי הכנסת של מפלגה זו, בא ח"כ חגי מרום והטיל השבוע "פצצה" חדשה. מרום, שהוא יו"ר הוועדה לענייני המפלגה בעבודה, מראשי חוג "משוב" היוני במפלגתו, שסגן שר החוץ ד"ר יוסי ביילין הוא היחם הזרה בו – הקורא לשינויים במצע העבודה. השינויים המריגים שהוא מציע הם ברחם ההתקפלות המאפיינת את העבודה בשנה האחרונה, אם כי מנוסחים בקיצוניות. במסמך שחיבר הוא קורא למפלגתו לא לשלול הקמת מדינה פלשתינית ממגמרת הסדר הקבע; לאפשר הקמת שגרירות פלשתינית ב"אוריינט האוז" שבמזרח ירושלים; לחתוך לגיבוש הסכם שלום עם סוריה על יסוד נכונות לנסיגה כבל שתידרש בגולן יחד עם הבטחת הסדרי בטחון ומקורות המים, ועוד.

הצעותיו של מרום עורר סערה בממפלגת העבודה, וכמה מראשיה, כמו גם כמה מראשי מר"צ, השמיעו דברים נגד עצם העלאתן בשלב זה. לא גינו כליבר את תוכנן אלא את עיתוי העלאתן ואת העובדה שהדברים לא תואמו עם הנהגת המפלגה. יש להניח שראשי העבודה יעשו הכל כדי שיזומנו החדשה של ח"כ מרום תוקפא ולא תגרום להם "אי נעימויות" מיותרות.

יחד עם זאת חזק חי מרום הוא פוליטיקאי מפוכח, והוא יודע היטב כי הצעותיו קיצוניות יתר על המידה לגבי העמדה המדינית המצוחרת של מפלגת העבודה כיום. אך אם הגיש "מסמך כזה ובזר למסוד את עיקריו כימים אלה, כנראה הוא חש כי יש במפלגתו חוגים המצדדים בהצעות תבוסתניות כאלה, אלא שהם חוששים להעלותן בפומבי או שסבורים כי מבחינה טקטית לא בראי לדון בהן בשלב זה.

מרום רצה כנראה שהחלק היוני במפלגה יהיה יותר אקטיבי בהתרוצצות הקיימת בשאלות הנוגעות למדינה פלשתינית, נסיגה מרמת הגולן וכו'. בכל אופן הוא המחיש לציבור איזה סוג של רעות קיימות אצל חלק מראשי העבודה, ומי יודע אם במשך הזמן לא יתפכו לעמדה מוצהרת של מפלגה זו.

כשם שכמה הבחרות של מגן שר החוץ יוסי ביילין נראו בעבר תריגות אך במשך הזמן התברר כי הממשלה פעלה לפיהן, כך עלולות כמה מהצעותיו של ח"כ חגי מרום להתגשם בעתיד אם ממשלת העבודה-מר"צ לא תפסיק את מירוץ האמוק שלה לקראת ויתורים והתקפלות בקטעים שונים של המו"מ המדיני.

י' בן חיים

"אחרי החגים" – חוזרים לשגרת חיי היום-יום

היה מי שבדק וגילה כי במרוצת "חודש החגים" הזן תשעה ימי עבודה בלבד, אם נחשב גם את ה"גשרים". השנה במיוחד בלטה ההפרדה בין השבתות לבין שרשרת החגים, מה שהכה ביד לא מעט על עקרות הבית בהכנותיהן לצורכי החג והשבת. מציאות שהוסיפה גם על הרצאות החודש, בהיקף ללא תקדים, וכך גם ב"משקל".

חודש החגים נוצל גם להרבה סיולים, וכבישי הארץ היו בדרך כלל – עמוסים לעייפה. הרבה עלו לירושלים, או הצפינו לרמת הגולן, כדי להביע הזדהות עם תושבי המקום הנאבקים על עתיד חבל ארץ זה.

עתה כולנו חוזרים לימי השיגרה, עם כל המשתמע מכך. התעשיות הבטחוניות, למשל, חוזרו על תביעתן החוזרת ונשנית לפטר עובדים נוספים, בהיקף של 2500 עובדים לערך.

העובדים, כמובן, מתנגדים, והם דורשים מן המעבידים ליישם לאלתר את הבטחותיהם ל"פתיחת דף חדש" במערכות הייצור, תוך פריצה לשווקים חדשים, הגם ששוק העולם ממשיכים לצמצם את רכש מוצרי הנשק, נוסח "אחירות השלום הכלל עולמית". גם ההבטחה לעבור למערך "צוות לשוק האזרחי לא יושם בחלקו הגדול, מועדים נציגי הוועדים. "לפסד תמיד קל, צריכים להתאמץ יחדו במציאת פתרונות לתעסוקת העובדים" – הם טוענים.

צל כבר מרוחף ם על הסתערדות ומטרחתיה, שכן התוכלה החדשה השלימה את הבטחתה לביצוע תוכנית לפיטורי כשליש מכלל העובדים במסרות הסתערדות – בית הזיע הפעל בתל אביב ומועצות הפעלים.

ברקע נמשך המשבר בין ההנהגה הסמאלנית לבין אנשי "העבודה", משבר העלול להחריף במיוחד עם תחילת יישום תכנית פיטורי העובדים. הגיעו הדברים לידי כך שגם ראש הממשלה, יצחק רבין, נדרש להתערב, ואם כך בהנהגת ההסתערדות, מה יהיו שאר המעסיקים במשק.

"אחרי החגים" הפעם אינה סתם אמירה, כי אם את לתחילת מסע של פיטורי עובדים בכל המגזרים, מסע שיחריף ויגרור את המשק ל"טיהור חטר תקרים" – מחדיר ציבור העובדים.

חיים פיקרש

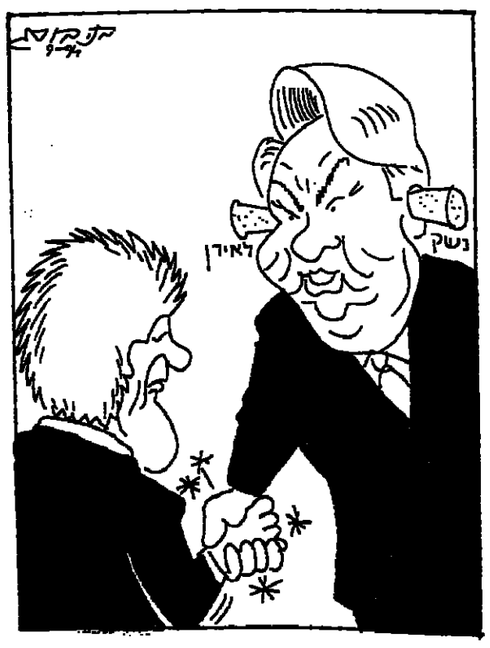

לחיצה בפיסגה...

תוהו ובוהו – ורוח אלוקים מרחפת

מאת פרופ' משה קוה

הפרשה הראשונה בתורה, פרשת בראשית, פותחת בשלושים ואחד פסוקים המתארים את בריאת העולם על כל הפיסיקה, הכימיה והביולוגיה שבו. אלו פסוקים עמוקים שעוררו פולמוס במשך דורות בין מפרשי המקרא וזכו לאחרונה להתייחסות מדעית רבה.

ברצוני להתעכב על פסוק שנראה מנותק מהשקף ההיארני של הבריאה וזהו הפסוק: "והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום ורוח אלוקים מרחפת על פני המים". מה משמעותו של פסוק זה וכה בא ללמדנו? מה הקשר בין התוהו ובוהו ובין רוח האלוקים המרחפת? מדוע לא נברא העולם מסודר אלא רוקנה בארמון מחולם?

נראה לי, כי כאן באה התורה לתת מסר יחודי לאדם ובי בפסוק זה נלומה חכמה רבה שהצטברה במדע במשך שנים רבות.

אחת הסקנות בשטחי מדעי הטבע השונים היא, שרוב המערכות בעולם הן מערכות לא מסודרות. הינו, בלב חלקי המערכת מתרחשים תהליכים שאינם ניתנים לניבוי. תהליכים אלו נקראים בשם תהליכים סכוכסכיים, משמעותם שידיעת העבר ההווה אינה נותנת אינפורמציה על העתיד בתהליך זה. למרבה הפלא, המערכת הכוללת במקרו היא יציבה להפליא ופועלת לפי חוקי יציבות בגון חסכון גלובלי באנרגיה (בפיסיקה) או זכרון גנטי (שהשכפול התאי שלו במיקרו הוא תהליך סטוכסטי, מכל זאת ברור היום שהיציבות הגלובלית במערכות פיסיקליות או ביולוגיות אינה נשפטת לפי המיקרו של המערכת שיכולה לפעול באופן אקראי ולא מסודר.

הדוגמה המאלפת ביותר היא מוח האדם שהוא ה"מחשב" המתוחכם ביותר דרים ואף מחשבולו המשוכלל ביותר, אינו מצליח לחקות ולו במעט את יכולת הפעולה של המוח. הבנת המוח הוא בעילת לארסודות, כל "נידוך" במערכת פועל באופן אקראי אבל המערכת בשקרו היא מאוד מתוחכמת ויעילה.

מסר מדעי זה התגלה רק בעשרים השנים האחרונות ומה רבה ההפתעה שהפסוק הכני בתורה מצביע על כך בפירוש. העולם נברא במצב לא מסודר ותוהו ובוהו, מתברר ש"יחד קל" לברוא את העולם במצב זה, ותודה מזו, תעילות במקרו הרבה יותר גדולה במצב זה של העולם. הנה המסר מלמדנו שאין בכך פגם או חוסר השגחה אלא לברות המוגבלות של האדם שיחסם שנים רבות לא"ד תוסר השגחה אלוקית. מדיש הפסוק שבעל לתוהו ובוהו יש סדר גלובלי כלל"קולבי וכי "רוח אלוקים מרחפת".

★

רבים אלו עמוקים יחבר בתחום הפילוסופיה האמונית. כאשר האדם נתקל בתהליכים מדאי אמנה כמו הגדרות ורמות במבך הדורות, הגלות הממוסכת והסוואה ואיומה. כאן נתקל האדם בצמוד של תהליך מסוכסך, תהליך שנראה אקראי ולא מובן. הרבה יהודים פרשו מאמונתם בגלל צמתים אלוקים אלו שנראו להם לא מסתדרים עם הדגל האלוקי.

בא הפסוק הכני בתורה ומלבר אותנו שכבר במערכות של מדעי הטבע – הבהדים אם יתר פסוקי בריאת העולם) בכקרו יש סדר ויש יעילות, כך גם לבני הצדק. הצדק האלוקי הגלובלי קיים, ולברות שקיימים צמתים סכוכסכיים לא מובנים לאדם בכל אופן הוא בצמוה להאמין בצדק הגלובלי. לברות התוהו ובוהו המקומי חייב האדם לחפש את רוח האלוקים המרחפת בכל צומת ולא מובנת.

אם לא יעשה כך הוא עלול להגיע לסיכוני של הנוא אלישע בן אבויה ש"כשם בן אבויה נתקל בצומת סכוכסכי בראיתי אב המצוה את בנו לעלות על סולם לקבה הצץ הלקים מצוות שילוח הקן. יש כאן פתי מצוות. בדבר אב ואם ושילוח הקן. מעל שתוקן הבטחה תורה ארכות ימים. ע"כ יש פה אריכות ימים כפולה. הנה ביגוה לזאת יצא נחש והכיש את הבן. שאל אליעשר בן אבויה, היכן ארכות ימים של הלה? האב זו תורה וזו שכרה? ויצא לתרבות רעה. הסיה בסקנות מאיזה בדר אמרה האדם הבאבין חייב לזכר כי קיימים ארוגים שהם תוהו ובוהו אבל הבטחה מוחיבה לאדם הבאבין כי "רוח אלוקים מרחפת".

דוגמה בעבירות ניתן לכבל בתחום המתמטיקה שהיא מלבה הבדים.

המתמטיקה נתנה לנו את הפונקציות שבהן ניתן לתאר תהליכים בתחום הפיסיקה, הכימיה והביולוגיה. הנה להלן הפונקציות המתבטאות קיומות נקודות בהן הפונקציה אינה מוגדרת. נקודות אלו קוראים נקודות סינגולריות. קיבון של נקודות אלו לא מוסם את המתמטיקה, הכבנה שבאמת מתרחשים מהנקודה הסינגולרית נקבלים תכונות מוכנות של הפונקציות המתמטית.

קבמטופיות הן נקודות סינגולריות בתכונתו את הצדק האלוקי ומקיבנו ע"ב להתרחק מהן ולחפש את הצדק הגלובלי. זהו הסיבה שבין הנאצר הסיוק לבדיי הטבע הפיסיקה הנרה בפסוק הכני ולמרבו שלמרות סקים לבדים הוא יבוא, הקדנו לזכור ש"רוח אלוקים מרחפת".

מאת יעקב סגל

רפי סיטון, התחמצות הגרלות – הדמנויות מדיניות וחזמות לשלום שישראל התמיצה. ספריית "מעריב", 176 עמ'

מסוכן מאוד לפרסם "תחזיות מדיניות" בקשר ליחסי ישראל ערב בימים אלו. ההתפתחויות המוליטיות המהירות, והמהלכים המפתיעים מאז "הסכם אוסלו" טרפו במידה רבה את הקלפים והפכו הערכות ותחזיות שונות לנחלת העבר. רק כך אפשר להסביר את התופעה לפיה בשעה בה הופיע בכתובים על מדפי חנויות הספרים הערבותיו של איש המודיעין הישראלי רפי סיטון – היתה המציאות המדינית הפוכה בדיוק.

סיטון – יליד חאלב, הקריש את חייו לבחינה של מרינת ישראל. הוא מעודה היסב בחיי עמי ערב וכתור שכבה פרסם את ספרו הנכמד, "התחמצות הגרלות", ובו סקירה של הדמנויות בעבר להסכבי שלום והדרך מה הוחמצו.

אלא שלצד הסקירה היסטורית היו גם "תחזיות לעתיד", ובתחום זה מבדיר מאור לקרוא "תחזית" לפיה המחבר יודע ותבדיר נרש זאת, שהמלך תוכיר לעולם לא יזדעזע על כסמך הקשור בעתידים של חלקים בארץ ישראל או שנוגע בבודה כלשהי ליחסי ישראל עם הפלשתינים" (ע' 41. קריאת שורות אלו לצד הדיוחים בעתונים על הקשרים הנרקמים עם ירדן, רומה לקריאת תהיית מזג האוויר של הנדרי בעיצומו של חמסין באוגוסט.

למעט הדיחות לחוסין ולסיכוי השלום עימו, נדוק הספר בחומר מרתק. מסתבר ש"פריצת הדרך" של הממשלה הנוכחית יכלה להתרחש כבר לפני קרוב ל-25 שנה מיד לאחר מלחמת ששת הימים. אז הדו הפלשתינאים מוכנים לחתום על הסכם עם ישראל בתנאים סוכים הרבה יחבר. בעצם הדו הם מוכנים לחתום על כל הסכם, עם הבד המנצח, אלא שממשלת ישראל לא הודרה.

בטופ של דבר הגיעה ממשלת ישראל באיחור של כ-25 שנה להסכם בו קיבלו הפלשתינאים הרבה יחבר ממה שקבלו להלום עליו ב-1967.

זו לא היתה התחמצה היחידה. 176 עבודי ספרו של סיטון דרוים בהחמצות כאלו לסכביר, החמצות שכחסכן של הכמה שלאחר מעשה מסתבר שאלמלא הדו מתרחשות היה נחסך דם רב.

מזו היתה יחמת השלום של נסיא מצרים המנחת, אנואר אל סאראת: לא זו של 1977 שהובילה להסכמים, אלא זו של 1971. אז הציע הוא לדבר שלום אף שיבר לשם כך מסר ישיר לראש הממשלה דאז, גולדה מאיר.

המחבר מציין, כי תפיסת העולם המדינית של ממשלת ישראל דאז התמצתה באמרה "עדיפה שארם ארשיך בלי שלום על פני שלום בלי שארם ארשיך". את המוף מכירים כולם. השלום הגיע עשר שנים מאוחר יחבר בלי שארם ארשיך, בלי ימית וכל ישוביה, וגם בלי קרוב ל-3000 חיילים שנפלו במלחמת יום הכיפורים אשר יתכן כי היתה נמנעת אילולא היתה, ראש ממשלת ישראל מלולות בהצעתו של הנשיא המצרי.

בספר נחשפות לא מעט החמצות לקן אחראים ראשי הממשלה של "הליכוד". החמצות שאחת, האחרונות והמכריעות שבן, היתה בתחום הכאוב, הדיבוק של שכיי וגעדרי צה"ל.

הספר כתוב בגימה אישית מאוד ע"י אחד מוחקי המודיעין הישראלי, אדם שראה במלאכת המודיעין לא רק מקצוע אלא גם שליחות.

המסר העובר כחוט השני לאורך כל 176 עמודיו הוא אחיד: לו ידעו ממשלות ישראל לקיים את המו"מ בדרך גבוהה יחבר ובשעה מתאימה יחבר מבלי להיכנס לאמיתות והתגשאות או לאבדן דרך מוחלט, ניתן היה להשיג הסכמי שלום עם מדינות ערב מרשים הרבה יחבר ובמהיר נמוך הרבה יחבר. שלום, השונה מאוד מהסכמים בנוסח "עזה וירחו תחילה" ואח"כ המשך מעורפל ולא ברור.

ספר חובה לכל מי שמבקש לדעת ולהבין מה באמת מסתתר מאחורי המו"מ המדיני הדינמי והעכשוחי, על כל העליות, המדרות ודגעי הפיסגה לאורכם.

חכמה שלאחר מעשה

הציונות נגד ההיטלריזם

מאת יוסף פרידלנדר

דניאל פרנקל, על פי תחום, המדיניות הציונית ושאלת יהודי גרמניה 1933 – 1938, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית ירושלים, ומכון ליאו בק, ירושלים, השנ"ד – 1994

סם הטפר לקח מאיגרתו של נחמיה אלוני, שליח החלוץ בברלין, לארץ ישראל: "הקיבוץ היחיד כאן בטוי על פי תחום, הצלה אחת לו: הגירה לארץ ישראל". הדברים נכתבו באפריל 1933, שלושה חודשים לכהונתו של היטלר בריכקאנצלר של גרמניה. בכך נפערה התחום. לא רק ליהודי גרמניה, כי אם לכל בית ישראל באירופה.

הציונות בגרמניה החלה בסוף המאה שעברה הנסתיימה כ"ליל הבדולת", 9-10 בנובמבר 1938, כאשר הוצאה מחוץ לחוק בגרמניה הנאצית. יומם אחדים לאחר מכן נפתח המשרד הארץ-ישראלי מחדש, כחלק מארגון הבפייה "האיחוד הארצי של היהודים בגרמניה". המשרד פעל עד לדצמבר 1939, כאשר הצליח לשלוח את משלוח העולים האחרון לארץ ישראל, בתנאי המלחמה.

מגיה זו של המחבר פירוחה ההתמודדות הציונית עם צרת יהודי גרמניה, הראשונים שנפגעו משלטונו של היטלר. הנאצים ניקשו, עם הגיעם לשלטון, לסלק את היהודים, שנואי נפשם, מאדמת גרמניה. הציונים, שרגלו בעליית יהודים לארץ ישראל, בתוית פתרון שאלת היהודים בגולה, הביטו, שהגיעה שעתם ההיסטורית הגדולה לעשות למען העם והארץ.

כאשר השתלטו הנאצים בגרמניה, מנה הישוב בארץ ישראל כמאתים אלף נפש. לאחר חמש שנים הגיע לארבע מאות וחמישים אלף. בגרמניה חיו כחצי מיליון יהודים, ומספרם הלך וקטן משנה לשנה בגלל התבוללות ומיעוט הילודה. המוגרף יהודי גרמני חישב ומצא, כי בשנת 1970 יקטן מספר יהודי גרמניה לחצי, כלומר למאתיים ושבעים אלף, ללא היטלריזם וללא השואה. ואפילו הגידה המתמדת של יהודים ממזרח-אירופה לגרמניה לא יכלה למלא את הידידה הגדולה במספר היהודים הגרמנים. חצי מיליון יהודים בגרמניה הדעמדו ביום אחד על פי תחום ועל הציונות היה להיחלץ לעזרתם.

אין להגזים בזעזוע שעבר על היהודים הגרמניים ואשר לא נגלה בתרעתם. הם סברו, כי חלום בלהות פוקד אותם, וכי יחלוף מהר מאוד, והאמנציפציה והתבוללות ישכנו לבסח. היו כאלה שניחמו עצמם כי הנאצים בשלטון הם לא אותם נאצים שבאופוריצה. הם שתנו את השקפותיהם הקיצוניות לגבי יהודים וויסנו את הדריקלים הגועבי, משום ש"המרק אינו נאכל הם, כפי שבישלו אותו בסטבה...".

בעיניים פקוחות

הציונים לא הלכו אחרי "גביאי השקר" האלה. הם ראו את המצב בעיניים פקוחות. אחד מראשיהם, שנכל עוד מלפני המלחמה הראשונה חלק פעיל בהסתדרות הציונית, ד"ר ארתור רופין, עיבר תוכנית עלייה לארץ, שבסופה תביא, במשך שש עד עשר שנים, לעלייתם של מאתיים אלף יהודי גרמניה לארץ ישראל, בתנאי שהממשלה הגרמנית תסייע לכך. הסיוע והצדק כדי לאפשר לציונים להדחיק יהודים מגרמניה הנאצית. רופין לא היה היחיד שחשב על הפתרון המשותף.

קדם בלומנפלד, יושב ראש "ההתאחדות הציונית" בגרמניה, פנה להיטלר, שיקבל משלחת ציונית, כדי שתביא לפניו את הצעותיה. הן לגבי העלייה לארץ ישראל והן לגבי קביעת מעמד של מיעוט לאומי" יהודי בגרמניה לנשארים בארץ זו. למחרת היום הודיע לו ראש לשכת הקנצלר, כי הר"ייכסטאנצלר עסוק מאוד, ואין באפשרותו להיפגש עם ראשי הציונים. וכך לא יצאה לפועל פגישה היסטורית, ואולי גם גורלית, של נציגי יהודים עם נציגו המוסמך ביותר של תנועת הנאציזם-לאומיות.

חיים וייצמן דגל ב"שב אל תעשה" של התנועה הציונית העולמית בצרה הגרמנית. הוא טען, כי כל התערבות מבחוץ תזיק ליהודים יותר משתועיל. הוא ניסה, לפעול באמצעות ריפלומטים בריטים, אבל העלה חרס בידו. על ציוני גרמניה היה לפעול כבתינים גרמנים למען עליית אחיהם לארץ ישראל. ואכן, הציונות "פרחה" בערים ובעיירות של גרמניה. יהודים, מבוגרים וצעירים, גילו את יהודותם והכריזו על "ציונותם" לעלות לארץ. תנועת החלוץ הקיפה חמישה עשר אלף צעירים, ונפתחו נקודות-הכשרה רבות. השלטונות פקחו עין על הכל, אך התיישבו לפעילות הארגונים הציוניים "ביחר עדינות" לפי הוראותיו של היידדיך, ראש הגיסטאפו...

היו אפילו חלומות אצל מנהיגים ציונים להגיע לידי "קונקורדאט" עם הנאצים, ודומת זה שעשו עם הוותיקאן. תביעותיהם היו: הפסקת ההסתה האנטי-יהודית; קיום ארגון יהודי נפרד; אפשרות קיום בתחום הכלכלי; תמיכה ממשלתית בחינוך ובהכשרה מכספי משלמי המסים היהודים; אוטונומיה לאומית תרבותית. אלא שהגרמנים פסלו את כל הדברים האלה מעיקרם.

עד להיטלר לא עלו כמעט יהודים מגרמניה. בין 1920 ל-1932 עלו אלפיים יהודים בלבד. אך בספטמבר-אוקטובר 1933 כבר עלו ארבעים וחמישה אלף עולים, והם היו באותו זמן שליש מכל העולים בכלל. המשרד הא"י בברלין גדל משלושה עובדים לשלושים וחמישה. היו לו שלושים ושניים סניפים, והיה הגדול שבעולם. "חידוד" הגדולה והקשה ביותר היתה, כיצד לחלק מעט מאוד סרטיפיקטים להמני בית ישראל בגרמניה שצבאו על הפתחים של המוסדות הציוניים וטענו: עלייה או מוות...

יציאה והצלת חיים

בתחילה ניסו הציונים לדבר על עלייה סלקטיבית ומתאימה יחבר לתנאי הארץ. אך כשהוטלה חרב על צוואר, וסכנת הקיום היהודי בגרמניה הוריפה, קבעו שאין בודקין בפיקוחנפש, והכל כשרים לעלייה. העיקר אינה העלייה, אלא היציאה והצלת החיים.

המפעל הציוני הגדול היה "הטראנספר" (ההעברה), שהיה מעשה יהודי וציוני של פיקוח נפש והצלת רכוש יהודי גם יחד. הוסכם הזה בין הציונים לבין ממשלת גרמניה עודד ויכוחים גדולים בציבוריות היהודית, אשר העסיקה עצמה בחרם בלכלי ("בויקוט") על גרמניה הנאצית. בסך הכל הוצאו בדרך זו לארץ שמונה מיליון ליי"ש, או מאה ארבעים מיליון מארקים. רכשם הכללי של יהודי גרמניה נאמד בשנים עשר מיליארד. לאחר "ליל הבדולת" הוטל גרינג קונטריבוציה על יהודי גרמניה בסך של מיליארד מארק. הציונים היו מוכנים להעביר לארץ סכומים גדולים יחבר, אלא שהגרמנים מנעו בעדם את הדבר. עצם העבודה של משא ומתן בין הגרמנים לבין נציגים יהודים היה פלא ופלא. ועוד יחבר המתיעה ההקפדה הגרמנית הביוקראטית על קיום כל פרט ופרט של ההסכמים לאשורם.

אין בנמצא מסמכים המאשרים את הדרם ואת פגיעת ה"טראנספר" בדרם היהודי-גרמני, וסבורים שלא היתה לו כל השפעה מזיקה על תנועת הדרם, שלא היתה כלל סיפור הצלחה. אלא שהגרמנים הם שגיפחו את הדרם, וראו בו תופעה גרמנית יהודית כללי-עולמית, מעין המשך ל"פרוטוקולים של זקני ציון", ואישור לאידיאולוגיה שלהם על הסכנה היהודית הבינלאומית...

הנאצים אישרו לסניפי החלוץ לפעול ולגייס חברים, אלא שקיבוה עליהם, והיו להם מוכנים בכל מקום שרחבו להם, והדרכים מצויים בארכיונים בגיסטאפו. היו מקרים שפעילי החלוץ נלקחו לחקירות וגם גורשו מן הארץ.

כל אותן השנים המדיר נושא גדולם של יהודי גרמניה את המסורות הציוניות בלוגרון וברזשלים. בקרוריות חשב, לפי המחבר, כי "לשיבחו קיימת חזות אקסיומטית בין הארגונים והאמיתים של יהודי גרמניה לבין הארגונים של פיתוח המפעל הציוני בארץ". לדעת בקרוריון, כל ביסוס יהודי בארץ ישראל הוא תשובה לנאצים והצלת יהודי גרמניה.

נוסח מצוקת הסרטיפיקאטים הביגו ציוני גרמניה, כי עליהם לשתף פעולה עם חוגים לאריצנים, שוויפשו אפשרות הגירה לארצות אחרות. הגדול שביניהם היה הבנקאי מקס ואדבורג, שעמד בקשרים עם האלמאר שאכט, "הקוסם הפיננסי" של השלטון הנאצי ושר הארצר דאז, ואדבורג ניסה לאוגן "טראנספר" גדול, דוגמה הטראנספר הביגוי, והדבר עורר את חמתם של הציונים, אלא שהגרמנים לא הסכימו לכך, והדבר נגל בגללם ולא בגלל הציונים.

צרה נוספת של יהודי גרמניה היו "הקונקרנטים" הרבים שמו להם במזרחאירופה, ובעיקר בפולין, רומניה, הונגריה ומדינות הבלטיות הקטנות, סולן זכו בעצמאות לאחר מלחמת העולם הראשונה, וכולן הצמיחו מהר מאוד פרי בארשים של שנאה יהודית. הנאצים הקרין עליהן את האידיאולוגיה שלו וסיפק להם נגיפים וחידקים אנטישמיים, שסמו לכל עבר: לארצות סקנדינביה בצפון, לצרפת וספרד במערב, לאיטליה ברום, ולארצות מזרחאירופה. עם מותו של פילסודסי בפולין בשנת 1935 גדלה האנטישמיות והפכה לחרם כלכלי ממשלתי, שהביא יהודים רבין לחרפת רעב ולפוגרומים דומות פשיטקן, ברסק ומקומות אחרים. הברית המדינית עם היטלר תרמה עוד יחבר להגדלת השנאה ליהודים.

לנוכח נעילת שערי המדינות הקולטות הגיה נשמרה ארץ ישראל, תיאורטית, המקום היחיד לעליה ולקליטה, אלא שהמנגלים שמרו היטב על המכסות הקטנות לעברים, לבעלי הון ולעולים אחרים, ומדיניות הספר הלכו עם גזרות העלייה והקיצע אפשרו רק מספר קטן ביחר של עולים.

שליחות גורלית

את שאלת יהודי גרמניה ויהודי אירופה פתרה כמה שנים לאחר מכן, לאסונו הגדול ולכאבנו הנורא, השואה, שאכלה את מרביתו של כל בית ישראל. אבל מפעלה ההיסטורי של התנועה הציונית, היה, שארבעים שנה לפני השואה כבר החלה בביגון מרכז יהודי חדש בארץ ישראל, אשר מנה כחצי מיליון נפש בסופה של מלחמת העולם השנייה. מה שיצא ממנו – אנו יודעים. כשם שהמלחמה הראשונה הגדולה במאה העשרים נתנה לציונות את "הזדמנות בלפור", כך נתנה המלחמה השנייה לעם היהודי את מדינת היהודים.

בכך עשתה הציונות את שליחותה הגורלית בהיסטוריה של העם היהודי. כל התנועות הלאומיות המגרתיות האחרות, שיצקו אף הן, בדומה לציונות, מן ההשכלה, שבקו יחיים עם השואה. אלא שלא סלן מדחה בכך.

בליטא שלפני המלחמה היה מנהג, שלפני קבוצת המת היו אנשי חברה קדישא מודיעים לו בפירוש, שהוא מת ונפטר מן העולם, ושמו נמחק מכל הפנקסים והמסמכים. למפלגות היהודיות באירופה שלפני השואה לא קמו חברות קדישא דומות. ויש סולה, שלמרות השואה, הן חוגגות את "ימי ההולדת" שלהן משנה לשנה, כאילו לא נפל דבר בישראל, וקהילה יהודי פולין עומדת על תילה, כמו בימים המתים הם. השואה כאילו לא היתה בכלל. וכך יש לנו "מכחישי השואה" משלנו, ולא משל הגויים בלבד. והבל בגלל הקנאה השבאה לציונות ולהשגיה ההיסטוריים בקיומו של העם היהודי.

עוז לפרשנות התנ"ך

מאת נעמי גוטקינד

"מדם חללים מחלב גיבורים קשת יהונתן לא נסוג אחור וחרב שאול לא תשוב ריקם" – דוד מייחס במכוון את הקשת ליהונתן ואת החרב לשאול. כשנתבונן בספר שמואל נראה כי הדבר אופייני להם. יהונתן יוצא להתאמן בקשת – ואני שלשת החצים צדה אורה. לשלח לי למטרה (שמואל א', כ', כ) ואילו שאול מופיע בכל מקום וחניתו בידו (שמואל א', י"ח י; י"ט, ט; כ', לג; כ"ב, ו') בכך הוא זוכה את אומנות שבטו, שהם "נשקי קשת ... מבנימין" (דברי הימים א', י"ב, ב'). והנה בעמוד שאול במלחמתו האחרונה בגלבוע נאמר: "וימצאהו המורים. אנשים בקשת – ויחל מאוד מהמורים". לא רק מפגיעתם הרעה של החצים פחד שאול אלא גם מכשלון הקונצפציה שלו. וכאשר לוקח שאול את החרב ויפל עליה, נשברת שיטת הזרב לדסוסים ומתגלה המסקנה: ללמד בני יהודה קשת!

מאיזה פרשן לקחת את החידוש הזה שבין תרבות הרב לתרבות הקשת, שאלתי את הרב יגאל אריאל, שהקדע המצוסם לקחה מספרו החדש "עוז מלך, עיונים בספר שמואל" (בהוצאת מדרשת הגולן).

חשב הרב אריאל לרגע וענה: "שאינני זוכר. בראה שזהו חידוש שלי, והסיף: "למדתי את כל הפרשנים, מילם יקרים הנם שלמות בלתי נפרדת, אבל אחרי שספגתי את רעיונותיהם, אני שב אל הספק עצמו, משתדל לקרוא אותו באופן בלתי אמצעי על סמך חזיל – וכותב את מה שהגיתי".

בימים אלה מתפרסם בארץ בקול ענות גבורה מפעל "עולם התנ"ך" שחברו בהכנתו פרופסורים ומרצים רבים. הושקע בו הון עתק, הוא מתפאר בצוותו האסתטית ובציורים הארכיאולוגיים, קיבל המלצה של משרד החינוך ואמור להיות הפירוש המדעי ברא הידיעה, ממש המלה האחרונה שיש לחוקרי התנ"ך לומר על ספר הספרים.

בלי להכחיש את הפאר המרולי של סדרה זו – הייתי מציעה ליוצריה, לקחת לידיהם את שני הספרים שיצאו באחרונה מטעם מדרשת הגולן בוספיו, "עוז מלך" ו"מקדש מלך", של הרב יגאל אריאל, ליקחת, לעיין – ולקנא. מבחינת הידור מצוה – אין הבדל. גם צמד ספרי "עוז" מצטיינים בנייר מעולה, בציורים צבע יפיפיים, במפות של אחדי הקרבות ומהלכי המלחמה ובהצגת מימצאים ארכיאולוגיים וגיאוגרפיים לאחשורן המסופר.

מבחינת כוח אדם, כאמור, כאן צוות ענק וכאן אדם אחד ויחיד, שבריצות ובלמידה, חשיבה וכתיבה של עשרים שנה, דיבר כתשע מאות עמודים מודפסים.

אבל מבחינת התוכן והעומק – חבל אפילו להשוות. אצל הרב יגאל אריאל נעשתה מלאכת מרכבה של כל הפרשנים, ראשונים ואחרונים, ממדרשי חז"ל ועד הרא"ה קוק, מהרמב"ם והרמב"ן ועד הנצי"ב מוולוז'ין. נוספה עליהם השקפת עולם רחית לאומית מגובשת, הקשרת את כל האמר לחוט עליתי רצוף, הגיוני, עקבי, שתעגוג לרוץ בו.

אנשי "עולם התנ"ך" הם מיפוד אחד הגמרי. יומרתם המדעית מרקיעה שחקים, אבל יכולתם לרתק את הסעיין אז לגלות הבנה ברזי משמעות הכתוב – עמוקה כשלולית מי גשמים.

עיונים ו"סיפור"

כשקיבלתי את "עוז מלך" ו"מקדש מלך" חשבתי שאי אפשר לחדש עוד בהבנת ספרי "שמואל" ו"מלכים" למי שלמד בחמ"ד ובאוניברסיטה דתית, נגמר בבגרות בתנ"ך, עשה עבודות סמינריונית באוניברסיטה ושמע מאות הרצאות, שיעורים, עיונים ו"סדנאות" בנושאים תנכ"יים. יתר על כן, מאז מדרשי חז"ל ועד "דעת מקרא", מאז רש"י והרמב"ן ועד הספרות החסידית, כל דרשן ופרשן, ארמון והוגה דעות, הדרים ושאינם יהודים, חשבו וכתבו על דמויות הבנאי של שמואל ושאול, דוד ושלמה, אליהו ואלישע. הדמויות האלה וכל עולמם של נביאים ראשונים פרנסו שירה ורומן, אופרות וציור, פיסול ומוסיקה, ולהבדיל – את עולם המחשבה והאמונה, אלפי שנים. הסקסם הזה פורש ונחקר, נותח ובואר יחדו מכל סקסט מילולי אחר מאז גברא אדם הראשון – מה עוד אפשר לחדש בו?

מסתבר שאפשר. שנים רבות של הוראת תנ"ך ביסיבת חספין ובמדרשת הגולן, בהשתלמויות למורים ובמושב נוב, יחד עם כשרון כתיבה ספרותית ויכולת גדולה לסתגתיה בכל המקורות לתוך פרחה שוטפת וקריאה, כאילו סיפורית, גרמו לכך שקראתי את "העיונים" של הרב אריאל, כאילו מדובר ברומן היסטורי. בשולי כל דף נמצא כמובן האפראט המדעי: מראי המקומות מהתלמודים והמדרשים, מהוגי הדעות הקלאסיים ומלמדני ימינו. גם כתבי המו"ל וגם ספרי החסידות ולמשל, "שם משמואל") גם תנא דבי אליהו רבא וגם אברבנאל, גם ילקוט שמעוני וגם הדלב"ג (בדרתי כמה שמות אקראי לשם הכמות העיקרון, אבל יש עוד מאות מובאות. ומקורותיו אלא שאלה: מצוטטים בשולים – ומי שקודא בעבוד מוצא תיאור שוטף, פסיכולוגי, פילוסופי, היסטוריוסופי וספרותי, של גיבורי התנ"ך ומעשיהם.

כל פרק נפתח בצילום של כמה פסוקים על ניקוות וכתיבם, כפי שהם מופיעים בתנ"ך, פסוקים המהווים גם הנושא של הפרק, גם המוטו שלו וגם נקודת ההמראה למה שבא אחריהם.

מדי פעם נשבר "הסיפור" ונעצר סביב עיונים עקרוניים הנובעים מן הכתוב. תחילה – מהי משמעותם הבדולת של "שמואל" ו"מלכים", שאינם ספרי היסטוריה. איך הם קשורים בין תקופת השופטים לתקופה שאחריהם. כיצד הם מלמדים אמונה והשקפת עולם, מה הם מבליטים, מה משכיחים, ומדוע. אחר כך – ליכון מושגים הלכתי-דיעוני: "הנידה", ה"זרב" ו"קשת", "נגל" בתנ"ך, "צבא", "קדושה ומלכות", "מלחמה ושלום". ניתוח בריאת יחוד כגון: "מות שאול – גבורה או בריחה?", "אתגרותיה המוקדשות להשוואה מילולית ונושאית בין סיפורי ספר שמואל לספרים אחרים בתנ"ך. הקישורים הללו נעדו להוכיח שוב שכל כ"ד הספרים הנם שלמות בלתי נפרדת, שמוסיבים ובסורים דומים, חוזרים בהם בשינויים. וכל שינוי – בא ללמד על השונה ועל השונה.

את מעשה אמנון ותמר משווה הרב אריאל, למעשה אשת יפה תואר ויוסף וגם למעשה דינה ותמר. כשאבשלום רוצח את אחיו, נעשית השוואת הדומה ושונה בינו לבין קין. נאומי שמואל ודוד מעומתים עם אלה של משה ויהושע, כל סיפורי דוד, בספר שמואל, נבחנים ומדוחקים ע"י מזמורי ספר תהלים המתייחסים אליהם, וכל עלילות ספרי שמואל ומלכים מושוות בשיטתיות ועקביות לאותן עלילות כפי שהן מוצגות בדברי הימים.

הסרת מחיצות

כדי שלא לחלק מחמאות בעלמא, עלי להביא שוב ציטטות להדגמה. למשל – סגנון הספרותי של המחבר. כשיחסי שאול ודוד הופכים למורעלי קנאה, כותב הרב יגאל אריאל: "אל כים האהבה התמה לדוד נמסו מיאות של אדם וקנאה. הנחת הסכסכנות נשזרו בחיבתם והמסו אותה למודעה ממארת".

בעניין הניתוח הפסיכולוגי – שהוא אחד המאפיינים הבולטים ביותר של הספר הזה וכמובן גם של פרשנות חז"ל במדרשיהם ואגדותיהם) מסביר הרב אריאל את הנטיבות שהובילו את דוד לבית שאול (כשם שהובילו את שמואל לבית עלי) כנסיון מיוחד שהועמד בו שאול. אמנם נגזרה על מלכותו גזירת כליה: "קרע ה' את ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך" – אבל גזירה זו הותתקה, כאשר התאפשר לשאול להשיא את בתו לדוד וכך, כזתון המלך, להמשיך את המלוכה בתוך ביתו: "כך הסך העונש מנקמה לנסיון ולמבחן, אם ישוב אל עצמו ויקבל את הדין בענוה ובהכנעה. אב יסיר מלמי בל רשע של מינה, קנאה ונקמה – תיחזור שלמות חדשה... של בית שאול ודוד יחדו. אבל שאול לא עמד בנסיון".

את החלק היסטוריוסופי בחיבור זה, אפשר להדגים בפרק הנקרא "משפט המלך". הרב יגאל אריאל מנצל את סיפור ודריסת העם משמואל להמליך מלך, לעיון ודיון הלכתי במשפט המלוכה בישראל אבל הוא מסכם את דבריהם של אמוראים וכן המדרש"א, המאירי, הרשב"א והרשב"ם סיכום תבציתי, לוגי ומחולק לסעיפים, בלשון ימינו. מרגיל על רישיות והממטת העב, מפרש את "דינא דמלכותא דינא", ומסביר את תפיסת המלוכה של הרמב"ם וחזונם: "שמואל מציג בפני העם את חוק המלכות בחרב פיטיות. כוונה: הזק בובה, אך אורבת לו – אב ייתפס בחזק (מלוכה) אנרשי – סכנת הסתאבות וקלקלה".

ארפרופו לשון. הרב אריאל מרבה להשתמש במונחים צבאיים ולפעמים אפילו לחדוג מהכלל ולהעיר הערה אקטואלית הנוגעת לצה"ל. בשיחתנו הדה שאכן המינוח הצבאי הבודדני, לתיאור מהלכי מלחמה של שאול ודוד, מלכי ישראל ומלכי יהודה, מכוון, ונועד לקרב את הכתובים ללבו ולנפשו של בן הדור.

מסגר בתודת נצח, שכל דור חייב ויכול ללמוד מסגר משמעות לגבי הייו חבנו. חבל שמחיבה של לשון ארכאית תעצור בין המסרים הרלוונטיים לגבינו לבין הפסוק. תפקיד הפורה הפרשן, בין היתר, להסיר מחיצות כאלה ולהשתמש במושגים של שומעיו ותלמידיו. וכן יכתוב הרב אריאל על העובדה שנפלה בחלקו של דוד הזכות לכבוש את ירושלים מידי היבוסי: "על דוד הוטל להוציא לפועל את המשימה הזאת ובא ויאחד את הקרבה הרוחנית אל קדושת הארץ עם ממשותה הארציתי".

לפעמים ה"עכשוויומים" קצת מופרזים. למשל – האיפוד המוטל על המלך להדבות סוסים וסיגוותיו. הרב אריאל מביא בתמצית את המחלוקת בתלמוד ובפוסקים, ואת הדעות השונות. יש שאוסרים ריבוי סוסים פרטי של המלך, אבל מרשים להחזיק סוסי מלחמה מוכנים באחזות לקרב, כשידידסו לכך שיעבוד ע"י דברים שבקדושה, אבל ראוי הבחה לדעת מה לעשות" (עמוד 127, הערה 10 ב"עוז מלך"). על כך מגיב הרב יגאל אריאל באחוז מקום: "לאחר בקשת מחילה, ובריחב, לאור האמור לעיל, תמהים בשאגה היזאבות מלמני שלים. אין ספק שאסור להשתמש באמצעים מאגיים באלה בכל מקרה ובכל תנאי. מקוריו זו הערתו של המחבר למה שאמר רב יהודה בשם רב: "ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולן בני יפת תואר היו, ומגדולי בלוריות היו... וגו'".

כותב הרב אריאל: "יתומים של ארבע מאות בני יפת תואר לדוד נראה בעיקרו מנוגם ובלתי אשורי (אומנם רבות היו מלחמות דוד אבל לא עד כדי כך ואין מוחרה אלא יפת תואר אחת במלחמה "ותשקח בדי" ולא בחברתה) וקדושין כ"ב א' ועיין "בדי רמיה" בסנהדרין) אבל יש לפרש את המאמר באופן שהוא לגמרי... דוד אימץ את הילדים האמורים (כל ילדי השבויות יפות התואר שנולדו לגיבורי צבאו במלחמותיהם ב.נ.) וגייסם לשורותיו הם היו גדולי נאמנו, כמו המלוכים או הגיבורים בצבאות השולטאן".

בפרק המקדש לנושא "שלל מלחמה" לפי השקפת התנ"ך, מסביר הרב אריאל כי במלחמות הנעשות בצו השכינה השלל הוא מתת חסד אלוקי לגיבורנו, ומצטט

מקנא מן الاصل

כוח מעשיו הגיד לעמו

מאת הרב חיים דוד הלוי

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. פירש רש"י וז"ל לשונו: אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קי"א) כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, שאם יאמרו אומות־העולם לישראל לססים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה הוא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו.

מדרש זה מובא ברבי רבותינו בכמה מקומות במדרשים בשינויים שונים, ואעפ"כ כתב הרב בעל "שדי חמד" (נספח "דברי יחיד" על התורה בשם כת"י ישן) שר' יצחק הוא אביו של רש"י. וזכרן לברכה! בספרו "גדל קדושים" על התורה ציטט דבר זה בשם "יש מי שכתב", והוסיף שנמצא בילקוט וכו'. ולכאורה תמה מאוד האם בעלם חי מעיניהם מדרש זה.

אבל האמת היא ששני הדברים נכונים, מקור הדברים הוא במדרש (ילקוט שמעוני פרשת בא סימן קפ"ז) בלשון זו: א"ר יצחק לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה לכם, ולמה התחיל מבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים ע"כ. וכראה אביו של רש"י שגם הוא היה שמו יצחק כתב פירוש למדרש זה, ורש"י פתח ספרו במדרש זה ובפירושו של אביו עליו כדי להנציח את שם אביו בתחילת ספרו.

ואכן תוספת פירוש נחוצה למדרש זה, כי למה לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה, לכן פירש "שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל", כלומר וכל עיקרה של תורה הוא המצוות שנצטוו ישראל, וצריך היה להתחיל בעיקר. ובהמשך פירש כוונת המדרש "משום כח מעשיו הגיד לעמו", כלומר פתוח תורה ב"בראשית ברא אלקים" בהדגשה בולטת בתחילת ספר התורה להוציק כיבוש ארץ־כנען בידי ישראל. רעיון זה נזכר גם הוא במדרשים אחרים אך בהקשר אחר.

★ ★ ★

על מדרש זה הרבו המפרשים להקשות. בראש וראשונה הקשה הרמב"ן "כי היה צורך גדול להתחיל התורה בבראשית ברא אלקים כי הוא שורש האמונה ומי שאינו מאמין בזה חושב שהעולם קדמון הוא כופר בעיקר". ועיין ברבינו שהאריך ביותר ולא נוכל לצטטם, אך יסודם הוא כי כל סיפור מעשה בראשית אינו מהוה כלל מן המחובים, וכל־שכן סיפור גרעון וגידוש אדם ממנו דור המבול והפלגה ומה צורך בכל הסיפור הזה. והאמונה בבריאת העולם ולא כבר נאמרה בעשרת הדיברות, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו'. ועל זה נתן ר' יצחק טעם כי כל הסיפור והרוך הזה בא להודות כי גידוש הוא תוצאה מחטא, וזה שקרה לאדם ולאנשי דור המבול והפלגה, וכך קרה גם לעמי כנען שבחטאם גורשו ובאו ישראל לרשת ארצם בעבור שחטאו ותקעו. זו תמצית כוונת רבינו, אך יקשה עדיין מה טעם היה צורך בסיפור כל תולדות האומות עד פרשת "המדרש הזה לכם".

אבל אנו נקשה לאידך גיסא, וכי אפשר היה להתחיל סיפור עם־ישראל מרגע מסויים של אחוז ציווי "המדרש הזה לכם" מבלי שנדע מי היו אבותיו של עם זה. פרט לכך שכל סיפורי האבות הם הדרכה נפלאה לעם ישראל כחינת "מעשי אבות סימן לבנים", וגם לתרבות האנושית כולה, בציור דרך חיי האבות, וביצר ניתן היה לוותר על כל זה.

עוד הקשו המפרשים והלא גם בספר בראשית יש שלוש מצוות – פריה־ורביה, מילה וגיד־הנשה, ואיך אפשר היה להתחיל התורה מ"המדרש הזה לכם". על קושיא זאת תירץ המהר"ל ב"גור אריה" שאם היתה תורה מתחילה ב"המדרש הזה לכם" היו מצוות אלה נכתבות אחר־כך בתורה כמו שנכתבה מצוות מילה, אלא שכיון שנכתבו במקומן בסיפורי האבות לא נשנו אחר־כך.

עוד מספר שאלות הקשו המפרשים על מדרש ר' יצחק, אלא שתיאמר האמת שהמפרשים הביאו שכוונת ר' יצחק היא להתחיל התורה מ"המדרש הזה לכם" ולהשמיט את כל מה שנאמר לפני כן לגמרי, האם באמת תרבינה הקושיות כנ"ל, אך כאמור קשה להניח שהתורה תתחיל מ"המדרש הזה לכם" מכל הסעמים שביארנו לעיל.

ולכן נראית לי בהוצה אחרת בדברי ר' יצחק, שתורה לפי מסרתה העיקרית באה להודאת דרך המצוות, וכיון שכן צריך היה "להתחיל" את התורה מ"המדרש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, וכל סיפורי הבריאה ותולדות האומות והיריחה למצרים הנסים שנעשו לישראל עד ליציאתם, ונסי הים והמן וכו' יבוא סיפורם במקום מיוחד ולמה התחיל מבראשית, משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים ע"כ. וכראה אביו של רש"י שגם הוא היה שמו יצחק כתב פירוש למדרש זה, ורש"י פתח ספרו במדרש זה ובפירושו של אביו עליו כדי להנציח את שם אביו בתחילת ספרו.

ואכן תוספת פירוש נחוצה למדרש זה, כי למה לא היה צריך להתחיל התורה אלא מהחודש הזה, לכן פירש "שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל", כלומר וכל עיקרה של תורה הוא המצוות שנצטוו ישראל, וצריך היה להתחיל בעיקר. ובהמשך פירש כוונת המדרש "משום כח מעשיו הגיד לעמו", כלומר פתוח תורה ב"בראשית ברא אלקים" בהדגשה בולטת בתחילת ספר התורה להוציק כיבוש ארץ־כנען בידי ישראל. רעיון זה נזכר גם הוא במדרשים אחרים אך בהקשר אחר.

★ ★ ★

על מדרש זה הרבו המפרשים להקשות. בראש וראשונה הקשה הרמב"ן "כי היה צורך גדול להתחיל התורה בבראשית ברא אלקים כי הוא שורש האמונה ומי שאינו מאמין בזה חושב שהעולם קדמון הוא כופר בעיקר". ועיין ברבינו שהאריך ביותר ולא נוכל לצטטם, אך יסודם הוא כי כל סיפור מעשה בראשית אינו מהוה כלל מן המחובים, וכל־שכן סיפור גרעון וגידוש אדם ממנו דור המבול והפלגה ומה צורך בכל הסיפור הזה. והאמונה בבריאת העולם ולא כבר נאמרה בעשרת הדיברות, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו'. ועל זה נתן ר' יצחק טעם כי כל הסיפור והרוך הזה בא להודות כי גידוש הוא תוצאה מחטא, וזה שקרה לאדם ולאנשי דור המבול והפלגה, וכך קרה גם לעמי כנען שבחטאם גורשו ובאו ישראל לרשת ארצם בעבור שחטאו ותקעו. זו תמצית כוונת רבינו, אך יקשה עדיין מה טעם היה צורך בסיפור כל תולדות האומות עד פרשת "המדרש הזה לכם".

מדיש ארצות ונחלות לעמי תבל, ובעיקר את ארץ־ישראל לעמו ישראל, יש ממש והגיון במעבות אומות העולם, הביצר אתם באים וחוקים עמים זרים הישובים על אדמתם ומתנהלים עליה.

לכן הדגישה התורה בפתיחת ספר התורה את המטרה הגדולה והחשובה של כל הספר. כי אמנם תורה היא הוראת מצוות וחוקים, אבל מעל לכל זה ישנה מטרה גדולה וחשובה, ארץ־ישראל, ולכן פתחה התורה ב"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". ארץ זו לא היתה ואינה נחלתו של שום עם אלא של האלקים הבורא והיוצר, "ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו".

הדברים אינם מכוונים נגד אומות־העולם בלבד, אלא גם נגד אותם "יפי נפש" מבני ישראל, הרואים בעם ישראל כמי שרוחק רגלי עם אחר ונחל את ארצו. זו ראייה של מי שאינו מאמין ב"בראשית ברא אלקים", אבל עם־ישראל לא מפיהם הוא חי, כיבושיו והתיישבותו בארצו הם ביטוי לרצון האלקים, "הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו". ולכן פתחה התורה ב"בראשית ברא אלקים", לביסוס זכותו של עם ישראל על ארצו ונחלתו.

★ ★ ★

אילו היה עם ישראל בחזרו משוכבע בכל מלוא הכרתו באמונת "בראשית ברא אלקים", ושהוא הבורא והיוצר מנחיל ארצות לאשר ישר בעיניו, היה מאבקנו קל והרבה יותר למילוי שאיפותינו הלאומיות לשיבת־ציון של דורנו.

היינו מבוהלים משא ומתן דיפלומטי על יסוד אמונה זאת, כפי שכן עשה יפתח ברוחו בוויכוח הדיפלומטי עם מלך בני עמון (שופטים יא) "הלוא את אשר יורישך כמוש אלהיך אותו תירש ואת כל אשר הורישה ה' אלקינו מפנינו אותו נירש". ואין זה תעתועי דמיון לבנות משא־ומתן דיפלומטי על טענות מעין אלה, כי הלא ברור ביותר שגם הצהרת בלפור וגם החלטת האו"ם לא היו ניתנות אלמלא הביר העולם בצדקת תביעתנו ההיסטורית־הנ"כית על הארץ הזאת. לא יעלה על הדעת שעם־ישראל היה מעז לתבוע שמה אדמה להקים עליה מדינתו בערבות רוחה או אמריקה, אבל תביעתו על ארץ־ישראל מצאה אזן קשבת.

אמנם גלינו מארצנו ותרחקנו מעל אדמתנו, ובינתיים באו זרים בני ישמעאל והתיישבו בה, אבל האם משום כך איבד עם־ישראל את זכותו ההיסטורית? אדם שעזב ביתו ונחלתו למספר שנים ובשובו מצא זר מתנחל בה, האם יאמר משום כך את זכותו ובעלותו על ביתו ונחלתו? האם יתמצא מי שיפקפק בהנחתיו אלה נזכיר לו שאותו אלקים הבורא והיוצר, נתן לעמו חכמה ותבונה וחוזר לארצו־ונחלתו להתיישב בה בשלום עם אלה המצאים בה, אך כשסירבו הנחילו האלקים גם עוד ועוצמה וכבש את נחלתו בסערת המלחמה.

מן הראוי לציין שמכל התנועות הלאומיות הבינלאומיות שקמו במאה האחרונה בעולם, לא נותרה אלא התנועה הציונית בלבד שהיא אשר הצליחה להגשים את משימתה כמעט במלואה. אכן זהו רצון האלקים אשר "בראשית ברא את השמים ואת הארץ", המפיעל את כל האירועים אשר עינינו ראות במאת השנים האחרונות.

לו האמנו אמונה עזה ועמוקה באמונת "בראשית ברא אלקים" היינו מצליחים לבסס את אמיתנו בארצנו על יסודות איתנים של שכונתנו ההיסטורית־הנ"כית, שהעולם בחנו הגדול מאמין בה.

לפרשת השבוע בראשית

הבורא, הבריאה והאנושות

מאת הרב רצון ערוסי

פרשת בראשית חשובה בשהיא לעצמה, יותר מזה היא חשובה בפרשה שפותחת את חמש בראשית ואת התורה כולה לכן, כל מי שבא בשעריה מוצא בה נושאים רבים וחשובים: מעשה בראשית, אדם הראשון, גן עדן, קין והבל, תולדות האנושות, הבריאה והתורה, הבריאה וישראל, ועוד.

אולם אנו בעיתנו זה, מתעניינים במה שקובעי הפטרות לקריאת התורה והנעיינו, או ליתר דיוק, שביקשו לעניין אותנו. אנו מבקשים להביר את זהיות הראייה שלהם, כלומר, שנדע את הנושא בקריאת התורה שאותו קובעי הפטרה מיקדו באמצעות הפטרה.

ואמנם עיון בהפטרה מלמדנו, שקובעי הפטרה רצו, שבקריאת התורה בפרשת בראשית נשים לבנו לנושא "הבורא, הבריאה והאנושות". נושא שהוא קשור בנושאים אחרים, "הבריאה, התורה והאנושות", "הבריאה וישראל והאנושות".

כי בהפטרה (ישעיה, מב) הנביא מתייחס לבורא ולבריאה, אבל לא רק לצורך האמונה שה' ברא את הבריאה, אלא כדי שנדע שה' שברא את הבריאה, יצר את עם ישראל בעם בגדר לצורך כלל האנושות. "כה אמר האל, ה', בורא השמים ונוטיהם. רוקע הארץ וצאצאיה... אני ה' קראתיך בצדק ואחזק בידך אצרך ואתנך לברית עם, לאור גויים". וכן עליו לדעת, שה' יתן את רוחו באדם בגדר. עבד ה' (נביא, מלך המשיח וכיו"ב) ויתמוך בו, כדי שילמד משפט ה' בגויים. "הן עבדי אתמך בו, בחירי רצתה נפשי. נתתי רוחי עליו, משפט לגויים יוציא".

ואם כן, לפי קובעי הפטרה, לא די לו לאדם המעיין בפרשת בראשית, לעיין במעשה בראשית, כדי לדעת מי ברא אלה, דבר שהוא חשוב כשלעצמו, אלא שלאחר שהמעיין בפרשה למד מן הבריאה על מציאות הבורא, עליו לשים לב שהאדם נתייחד בפרשה מכל הבראים, שכן לאחר שהתורה סיימה את דבריה המתציתיים והסתומים בעניין מעשה בראשית, לדבות בריאת האדם. הוא התייחסה בהרחבה אל האדם הראשון וצאצאיו. האנושות בכלל, ומאוחר יותר אל עם ישראל בפרט. עד סוף התורה כולה, הרי שהפרשה עוסקת גם בתולדות הבריאה וגם בתולדות האדם.

עיון בפרשה מלמדנו. שכל מעשה הבריאה כעיני ה' הבורא הוא "טוב מאוד". "וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד". אולם גורם מרכזי בבריאה הוא האדם שממנו התפתחה האנושות. האדם הוא "יצר" בעל בחירה חופשית. לבחור בין טוב לבין רע. הנה מכוח בחירה זו, צאצאי האדם השחיתו דרכם, עד שבסוף הפרשה אנו קוראים: "וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום. וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ – ויאמר ה' אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה, מאדם עד בהמה... כי נחמתי כי עשיתים".

מן הפרשה מבצבץ רעיון שהוא מרגש בהפטרה, שהתקנה לאנושות, שהוא צריכה לאדם בבור, ולעם בבור שאירע את דרכו. שכן הפרשה מסתיימת: "זמח מצא חן בעיני ה'". ממנו יצאו אברהם ועם ישראל, ומהם יוצא המשיח. אלה יגרמו לכך שהאנושות תלך בארח ה' באחרית הימים.

שלמות הבריאה ושלמות האנושות

כאמור, הבריאה נבראה כשהיא שלמה, "טוב מאוד", ובכללה: האדם, ויתן לומר שבגין האדם הבריאה טוב מאוד, וסימנך היפוך אותיות "מאוד", הוא "אדם" (ב"ר, ט, יד). אך ביד האדם הבחי"ה לשמוד על שלמות הבריאה ע"י שיאבד לשלמות האנושות, או חלילה, שלא לשמוד על שלמות האנושות ולפגוע בשלמות הבריאה.

בפרשה אנו מוצאים תיאור מפורט על מעשה בראשית בששת ימי בראשית. כיצד הקב"ה במאמרו ברא כל דבר ודבר בבריאה, וכיצד כל דבר שהו ברא היה "טוב". בפרשה אנו מוצאים התייחסות מיוחדת לבריאת האדם מיתר הבראים, ולהיותו בגן עדן מקדם. וכל התיאורים הללו מעודדים התפעלות מן הבריאה ומן האדם, ויחס של כבוד והערצה ואמונה בה' הבורא.

אולם מיד לאחר התיאורים הנפלאים הללו של הבריאה, אנו קוראים תיאורים אפלים של תולדות האדם (האנושות בראשיתה), חטאו של האדם הראשון, חטאו של קין, חטאו של למך, וכן הלאה. האנושות בראשיתה הלכה והידרדרה. "וירא בני האלהים (בני השופטים) את בנות האדם כי טובות הנה, ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו". "אף בעלת בעל, אף חוכר הבהמה" (רש"י, בראשית, ו, ב), וגם לקחו נשים בערוש ובאונס (רד"ק, שם).

אם כן, בלם לעין כל מעיין שהתורה בפרשה זו הציגה בפנינו שני תיאורים: תיאור הבריאה בשלמותה ותיאור האנושות בהתפתחותה ובהידרדרותה הרוחנית. כן שני תיאורים אלו נמצא תיאור האדם הראשון כשהוא בגן עדן מקדם בטרם חטא, כשהוא בכל הדרו והדרו, יציר כפיו של הקב"ה, גולת הכותרת של הבריאה, ואשר הוא העניק לה את שלמותה. ותיאור האדם לאחר חטאו כאשר גורש מגן עדן. האדם לאחר חטאו, הוא מצד אחד אבי האנושות בהתפתחותה, ומצד שני ממנו מתחילה ההידרדרות הרוחנית של האנושות.

הידרדרות האנושות פוגעת בשלמותה, והיא גם פוגעת בשלמות הבריאה. שכן כפי שכבר ראינו בסוף הפרשה אנו קוראים על גזירת ה' למחות את האדם ואת הבהמה עד רמש ועד עוף השמים. ואין סתם, שעל בני האדם רובצת אחריות כבדה.

ואמנם על רקע זה אמרו חז"ל: "בעשרה מאמרות נברא העולם (" ותשע פעמים כתוב בבריאת העולם "ויאמר אלקים", ו"בראשית ברא אלקים", אף הוא מאמר). והלוא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות. וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות" (משנה, אבות, ה, א).

אבדן העולם וקיומו בגין האדם שני פנים להם. הפן האחד, שהאדם הרשע מאבד את עולמו הנדול של הקב"ה, שטרח בבריאתו בעשרה מאמרות (רש"י ור' יונה, שם). והפן האחר שהאדם הרשע מפסיד את נפשו. וכאילו הוא הפסיד את כל העולם. משום שהאדם הוא תבלית העולם ("רמבם, שם).

העולם והאנושות זקוקים לנבחרת

הואיל וקיום העולם תלוי באדם, כלומר בהתנהגות האדם, אם כן אי אפשר לה לאנושות בלא תורה, בלי הוראת הטוב והרע. ואי אפשר לה לאנושות בלא מורי הוראה. ולכן גם ניתן לומר שאי אפשר לה לבריאה בלא עם התורה (תורה ה. תורה מן השמיים) ואי אפשר לה לבריאה בלא עם התורה (עם ישראל).

ה', שהוא ידע אחרית בראשית, בבר עלה במחשבה תחילה שתינתן תורה מן השמים לארם, ושיהיה עם ישראל שיקבל את התורה ויתנהג על פיה, ושתהיה ארץ ישראל שתשמש ארץ הקודש לעם הקודש, ושיהיה מקדש בארץ הקודש כדי שישמש כמוקד לחיי קודש. כי כל הדברים הללו הם הערובה שהעולם יתקיים ויגיע לתכליתו. "בראשית ברא אלקים – ששה דברים קדמו לבריאת העולם, יש מהן שנבראו, ויש שעלו במחשבה להיבראות. התורה והכסא כבר נבראו... האבות וישראל ובית המקדש ושמו של המשיח עלו במחשבה להיבראות" (ב"ר, א, ה).

אולם יש לשים לב, שחז"ל הסיפו את עניין המשיח, ולא בכדי דבר זה. כי חז"ל ידעו ששלמות האנושות לא תושג בהקדם, אלא רק באחרית הימים. שכן אפילו לעם ישראל, כעם ה', יהיו עליות ומורדות, וגם האנושות לא בנקל תשלים עם קיומה של תורה נבחרת ושל אומה נבחרת. והיה צורך בתהליך ארוך וקשה, עד שעם ישראל יתייצב כעם ה', עם נבחר. ושתהיה האנושות מוכנה לקבל את הדרך הנבחרת מן העם הנבחר.

שלמות האנושות באחרית הימים

אבן, זהה תרומתה של ההפטרה לפרשה בכך שהיא מדגישה את האחרית של מעשה בראשית, שכן, כאמור, הנביא ניבא, שיפעלו בקרב הגויים נוגדים ובחרים, עם ישראל כעם נבחר. אישים נבחרים, עבד ה', נביאים ומלך המשיח, וכולם יביאו את דבר ה' לאנושות.

דבר זה לא יתקבל בנקל, אבל בסופו של דבר הוא יצלית, ויגיעו ימים שישיחו לה' "שיר חדש תהלתו מקצה הארץ. יורדי הים וכל אשר בו, איים וישביהם... ישימו לה' כבוד ותהלתו באיים יגידו".

באמור, הנחליך יהיה קשה, משום שעם ישראל צריך להגיע להכרה שהוא עם נבחר וייעודי, והאנושות צריכה להביר בכך. ולכן הנביא התייחס לה' כבורא הבריאה כדי להדגיש שכמו שה' ברא את הבריאה, ה' ברא את האישים הנבחרים ואת העם הנבחר. שכן בלעדיהם, כפי שראינו, אין האנושות ואין הבריאה יכולים להתקיים.

"ואצרך (=לשון יצירה) ואתנך לברית עם לאור גויים". "ועתה כה אמר ה', בוראך יעקב, ויצרך ישראל אל תירא כי גאלתיך קראתי בשמך לי אתה".

על רקע זה הסביר חז"ל מדוע התחילה התורה דווקא בסיפור מעשה בראשית ולא בציווים הלכתיים הקשורים לראשית הופעת עם ישראל כעם. כמו "החודש הזה לכם ראש חודשים". ולדבריהם ה' בחוכמה "כח מעשיו (=מעשה בראשית) הגיד לעמו, לתת להם נחלת גויים", שכן עם ישראל הוא עם ה' והוא זקוק לארץ ה', ארץ הקודש. ארץ זו ה' נתנה תחילה לגויים, הם השחיתו דרכיהם. והארץ הקיאה אותם מתוכה. וה' נתנה מהם ונטלה לנו כדי שנמיה בה בקדושה, ונקים בה ממלכת כהנים וגוי קדוש שתהיה אור לגויים (רש"י, בראשית, א, א, ומקורותיו בב"ר. ותנחומא).

הנה כי כן המפקפקים מבית על הזכות עמנו על ארץ הקודש, וכן המקטרגים כנגדנו מבחוץ. כאילו אנו עם שגזל נחלת גויים. כל אלה מתעלמים מייעוד עמנו להיות עם קודש ואור לגויים. התעלמותם מייעוד עמנו במה בהתעלמותם מן הבורא ומשלימות האנושות ומשלימות הבריאה. אולם כמו שהבריאה היא עובדה, שאין להתעלם ממנה, כן עתידים כל המפקפקים והמקטרגים להודות במציאות הבורא ולהודות בייעוד עמנו להביא את האנושות אל השלמות הערכית הנכספת.

לא רק המנהיג קובע

מאת בת שלום

כדי לעמוד על טיבה של תקופה, לא די לבחון את אישיותם ומעשיהם של העומדים בראשה – צריך גם לספר על אלה שסבבו את המנהיגים והכתיבו את ההישגים והכשלונות לא פחות מאשר ראשי הממשלות והנשיאים. זוהי התיזה העומדת מאחורי ספרו של ההיסטוריון אנדרו רוברטס: "צ'רצ'יל־וליאנים נבחרים מאוד".

רוברטס ערך תחקיר מעמיק על אנגליה בתקופת מלחמת העולם השניה, תקופתו של צ'רצ'יל, כדי לנסות להבהיר לעצמו ולקוראיו את הסיבות לשקיעתה של האימפריה.

הוא גילה הבורה שסבבה את צ'רצ'יל בלי שהייתה שותפה לחזונו האבירי ברבר תפקידיה המסורים והמנהיגותיים של ארצם – ובאין חזון, יישרר עם. כך, למשל, מוקש פרק שלם בספר ללודד לוארם מאונטבטן, שליחה של הנדולה החשובה במושבות האימפריה – הודו. רוברטס מוכיח כיצר מאונטבטן תרם ישירות למלחמה עקבת הדמים שפרצה בין הודים למוסלמים, כאשר בריטניה העניקה עצמאות להודו. במקום לפשר בין הדיבים, סכסך ביניהם, לאו דווקא מתוך זרון כמו מתוך סכלות חוסר יכולה. רוברטס גילה גם שהלודד הנבבר שיקר בריווחיו ללונדון ובמהומות של מלחמת הדתות בהודו, בזמן הפיגוי הבריטי, מסר מספר נמוך בהרבה מאשר המספר האמיתי. באופים מן המסמכים התגלו גם תוספות שנוספו אליהם בתאריכים מאוחרים מאלה שציינו בראשם.

בקיצור, מושל הודו, שכונה גם יהמשנה למלך", היה נוטל פשוטו כמשמעו ולא רק אדמיניסטרטור כושל.

אשר לבית המלוכה עצמו, גם הוא מופיע בספרו של רוברטס באור ממופש עד זרוי. מלכי אנגליה נמנעו, מסיבות מסורתיות, לארח ראש ממשלה על המרפסת המלכותית בארמון בקינגהאם. הנה, בשנת 1938 החליט ג'ורג' ה'6 לוותר מממורת רבת שנים זו, ולהזמין באופן חד פעמי ראש ממשלה אחר, כשהסיבה, הודיע המלך, היא שראש הממשלה מביא איתו בשורה שלום לעולם כולו. היה זה נוויל צ'מברליין, עם שובו ממינכן, שעלה על אותה מרפסת וחבריו שהיטלר הבטיח לו "שלום עכשיו"...

לעומת זאת, צ'רצ'יל לא מצא חן בעיני ג'ורג' ה'6, שהתייחס אל ראש הממשלה יהיחיד" הזה, שבא במקום צ'מברליין, ובחשדנות ובסליחה ודק ב1940 זכה להכרה מצד המלך.

רוברטס מנפץ גם את המיתוס שכל משלת אנגליה ניצבה מאחורי צ'רצ'יל בשנים הקשות והקודרות של "הקרב על בריטניה". התכנים מפרחודרי בית הנבחרים לא שבחו אפילו בימים הם כבש הלוסטואפה את לונדון כולה ואחת הסיבות לכך, סוחב רוברטס, שאנגליה לא התאחשה, כלכלית ובחברתית ממלחמת העולם השנייה, בעוד גרמניה ויפן עשו זאת, היא בקסנות המחיר האישיות של מנהיגיה.

צ'רצ'יל היה אומנם מנהיג עוקץ, אבל העילית הארסטוקרטית שעלטה לצידו וגם אחריו, בבריטניה, נעדרה יזומה, חזון, רצון עשייה, ואפילו יכולת החלטה, וכך הוליכה את אנגליה למצבה הנוכחי, כשהיא "איטליה עם טילים" כהגרתו מלאת הבוז של ההיסטוריון...

★

לא להתייאש

ארבעה עשר מו"לים דחו את כתב היד של ג'יל פאטון וואלש "ידע המלאכים" עד שלבסוף מצאה את זה שהסכים לפרסם את יצירתה.

התוצאה – הספר הגיע עכשיו למקום גבוה ברשימת עשרת רב־המכר בבריטניה.

מסקנה – למחבר אסור לעולם להתייאש...

★

קנדה – חזות קשה

ב־24 ביוני, שנת אלפיים, זוכה קובוב בעצמאות, משתחררת כליל מתלותה הפוליטית והכלכלית בקנדה הברי־טית ויוצאת לדרכה. מה קורה לאחר מכן? את זה מנסה לתאר לנסינג לאמנם בספרו החדש: "הקרע, קיצה הקרוב של קנדה".

הכותרת מלמדת על תחיתו של המחבר. לאמנם מתאר בפרוטרוט מה קדה למחצית הבריתית של קנדה השאפת לדיכנות, כיצד כלכלתה מתפוררת, ממסדה נשחת, מעמדה באו"ם נשחק, וכיצד היא נודדת אחריה, אל "העולם השלישי", גם את קנדה הבריטית שנפרדה ממנה. בגינוד לצפוי, לאמנם אינו קרי־בריטי אלא עיתונאי אמריקני, הטוען כי בשמרינות מתפרקות על פי תשיוך האתני שלהן, הם מעדדות לפורענות.

אה"כ, הוא מנתח בספר הזה, יצאה מחוקת מכל הקהלים האתניים, וסוד כוחה בכך שבני אוכלוסיית כדור הארץ, מתגלה בו, צומחת בקצב של 94 מיליון נפש נוספים לשנה. אם הקצב הזה לא יפחת, ואולי יחזר, משכרי ההיסטוריה עצמם. הוא מנתח מפות עתיקות ומלמד לגלות בהן השקפת עולם, מושגים דתיים, מנהגים והליכות. במפה משנת 1300 למשל, ממוקמת ירושלים בריוק באמצע הציור של כדור הארץ.

מפה מן המאה ה'17 מוקפת סביב סביב ציורים תקופתיים, מלבושים, דיוקנאות של מלכים, הידושים מרע של התקשר, מציגות היסטוריות בחרות, ועוד.

ב־1516 צייר ולדסמילר מפה מלבנית של כל כדור הארץ, לשימושם של ספנים וימאים, שאיי יפן לא קיימים בה כלל. ולדסמילר מצהיר שהחליט לצייר רק ארצות אחרתיהן יש לו עדות ראייה של בני אדם ועד כה לא פגש מישהו שאכן ראה שיש קיימת. יבשת אמריקה ממוקמת במפה זו, במיקום משונה ביותר, בצד המערבי של המפה אבל מתחת לאפריקה, כאילו היתה מין אנטרקטיקה. יש לזכור שהמפה של ולדסמילר צוירה שנים ספורות בלבד אחרי גילוי אמריקה.

ב־1507 צייר כרטוגראף זה (ולדסמילר) מפה קודמת של כדור הארץ שבו, בפעם הראשונה, מוצאים את השם אמריקה על היבשת שבמערב.

מפה מהמאה ה'16 מציגה דמות דמנית יוקדת אש מעל יבשות האדמה וכן את העולמות המקבילים לזה השמיי.

הנפות של ולדסמילר צוירו במשך אלפיים השנים האחרונות, ויש בהן מפה ערבית של העולם מן המאה ה'12, מפת עולם שצייר אינריאנים, מהמאה ה'15, מפה יפנית מהמאה ה'17 (אותה מאה שבאירופה לא מפיה יפן על מפתיה כלל...), מפת אינדיאנים מ־1946 שבה פרל הרבור ודלהי נמצאים בלב העולם. ב־1906 צייר מפת עולם לילדים, לצורכי משחק קופסה, שבה נראה עולמנו קטן ובמוח וידידותי, ממש כפי שהבריות רצו להאמין שהינו והיה זה כמהן לפני שתי מלחמות העולם הזה, ולפני הטכנולוגיה התקשורתית המודרנית מזה, שגימרו אותו והפכוהו למקום פחות ידידותי ופחות בטוח) ובמשי של הספר מסכבת מפת העולם כפי שנמלמה מלודין בחלל.

בקיצור, ספר המוכיח כי דמות עולמנו תלויה בין המסתכל והשקפותיו. מוכרחים להסיק שכמפת של יפי הבריים ציירו על פני כדור הארץ מקומות המופיעים בתע"ך ואתר גן עדן, למשל, בהדרה של המפה ועיטרו אותן בדמות מיתיות, שנחשבו לקיימות במציאות, כמו חד הקרן, הספינקס, והמנדרקים (אישים מוכרים בתחתיתם לאדמה).

מספרות העולם

בתוכן בני לאומים ודתות שונים (כלגיה, אה"ב וכדומה) ימשיכו לשגשג. כל האדמות, שיתפצלו לדיבוניות אחריות – דינן להתרוסש ולהיחלש.

האם יש להסיק מכך מסקנות הדלונטיות גם למדינת ישראל, המסיעת בכו ידיה להחזקות המדינה הפלשתינאית?

★

תלמידות מדברות על עצמן

התנועה לשוויון זכויות האישה אמורה היתה לחזק את הבטחון העצמי של הנערות הגדלות בימינו.

אבל כשהתחקיר פני אוהבסיין ערכה תחקיר מקיף בקרב תלמידות כיתה ח' בכמה בתי ספר בצפון קליפורניה, גילתה לתדהמה מצב הפוך: הבנות דיברו בהתבטלות עצמית על מעמדן וסיכוייהן בחיים. ורבות מהן אמרו שעדיף היה להן להיולד כבנים, כי לבנים יש "יותר סיכויים". אחת מהמצאי מחקרה פרסמה עתה בספר בשם: "תלמידות – נשים צעירות מדברות על עצמן".

רוב הבנות שהשתתפו בתחקיר הן מן המעמד הבינוני, רובן לבנות, רובן תלמידות טובות, בקיצור, הן הן אלה האמורות לזכות לחיבוך שוויוני ופמיניסטי למהדרין – ולמרות זאת, מנטלית הרגשית, מסתבר, עדין שביות בסטראוטיפים של הדמות הקודמים. גדע מזה, כתבת אוהבסיין, נראה שבנות ה'14 של היום, פחות בטוחות בעצמן וכסיסייהן, מאשר הבטחון שגילו אימהותיהן בשנות ה'60 של המאה!

בתחלם תומר למחשבה להודים ומודים. מעניין מה היה מתגלה בתחקיר דומה בקרב תלמידות כיתות ח' בישראל.

★

הולך להיות צפוף

מחקר דמוגרפי חדש שהתפרסם באתרוגה עלול לעורר תרדה במי שנוטה לסבול מפחד צפיפות.

אוכלוסיית כדור הארץ, מתגלה בו, צומחת בקצב של 94 מיליון נפש נוספים לשנה. אם הקצב הזה לא יפחת, ואולי יחזר, משכרי ההיסטוריה עצמם. הוא מנתח מפות עתיקות ומלמד לגלות בהן השקפת עולם, מושגים דתיים, מנהגים והליכות. במפה משנת 1300 למשל, ממוקמת ירושלים בריוק באמצע הציור של כדור הארץ.

אנו, כשאנחנו הינו ילדים, ב־1950, מנתה האנושות לפי מחקר זה רק 2.5 מיליארד נפש!

★

יוצרי הקאקופוניה

"החור שבנשמה: אובדן היופי במוסיקה הפופולארית האמריקנית" כך קראה מרתה ביילס, מבקרת האמנויות היפות של ה"וולסטריט ג'ורנאל", לספר פרובוקטיבי שפרסמה זה עתה והוא אמור להרגיז את יוצרי הפופ וצרכניו.

העובדה שספרה מתפרסם במקביל לעריכת וודסטוק 2 הנוסטלגיה החדשה אל מוסיקת שנות ה'60 ("הדיפשיות", "הדלוות") היא משמעותית, למרות שביילס מכריזה על עצמה שאינה "ילדת פרחים" המנגיעגעת אל נעורייה.

"החור שבנשמה" (הכותרת גם ל"שירי נשמה") הוא כתב אשמה ורייף ובוטה נגד המוסיקה הפופולארית הנכתבת בעשר השנים האחרונות, שיש בה אקסיבציוניות ותלגרי, אלימות ושטחיות. לפי הספר – יוצרי המוסיקה הפופולארית בעשור זה ניתקו מגע עם טעם הקהל וצרכיו המוסיקליים, הם מספקים בעיקר את עצמם וקהל מצומצם ביותר של צעירים בעולם.

הרוב המכריע של האנושות, בכפר הלוהאלי הקסן, מתגעגע למוסיקת ריקודים שיש בה גם מנגינה לירית ברורה, ולכן, יוצרי הקאקופוניה סדתים העגוי עליו הם יושבים ומן המוסיקה רבת הרצ'בלים שלהם, היא כותבת, לא יישאר דבר וחלת הזכרונות על רעש תפל וכלתי נמכל.

★

מפות והשקפת עולם

"דימוי העולם", ספר מפות היסטוריות של יבשות העולם, שפרסם הקרטוגראף פיטר וויספלד, זוא אחד הספרים המרתקים ביותר הנמצאים ברגע על מדפי הנוערות בעולם, למרות שציוריו עולים על מילותיו.

וויספלד בחר בקולקציה מופלאה של ציורים בהם דמיינה האנושות לזהותה את דיוקנו של הכוכב עליו היא חיה. הציור שהוא מוכיח בצורה משכנעת בספר הינה שמפה מלמרת היסטוריה לא פחות, ואולי יותר, מספרי ההיסטוריה עצמם. הוא מנתח מפות עתיקות ומלמד לגלות בהן השקפת עולם, מושגים דתיים, מנהגים והליכות. במפה משנת 1300 למשל, ממוקמת ירושלים בריוק באמצע הציור של כדור הארץ.

מפה מן המאה ה'17 מוקפת סביב סבי

חופת חתנים וסעודת עניים (ב)

מאת ד"ר נפתלי טוקר

הסיפור השלישי 'בן העני ובת העשיר', מובא במדרש תנחומא, האזינו, ז, וכן במדרש הגדול, דברים, דף פ, ע"ד. גירסאותיו מובאות אצל קאנדיור בספרו קב הישר, פרק י, ואצל גינצבורג באגדות היהודים, חלק יז, סעיף שצ. (גם ראה, ממקור ישראל, סימן תרכא. מעיל צדקה סימן 1631. מרדכי בן יחזקאל, ספר המעשיות, ספר שלישי, 252-254, בשם 'חתן דמים שם בעמ' 424, מקורות נוספים).

בן העני ובת העשיר

מַעֲשֶׂה בְּאִישׁ אֶחָד, עָשִׁיר גָּדוֹל וּמְקֻבָּל, שֶׁהָיָה לוֹ בַּת אַחַת יְחִידָה, יָפָת תֹּאַר וּמְאֹד מְכֻוָּנֶת. וְהִשִּׁיאָהּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְשָׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם בְּזֶה אַחַר זֶה, וּבְכָל לֵילָה רִאשׁוֹן שֶׁל הַשִּׁאִירָה, לְמַחֲרָת מוֹצְאִים בְּעָלָהּ מֵת. אָמְרָה: לֹא יִמְצְאוּנִי עוֹד בְּנֵי אָדָם עָלַי, אֲשֶׁר אֶלְמְנָה וְנֶלְמְדָה עֹר אֲשֶׁר יְרָאָה הַמָּקוֹם וְדֹרֵשׁ. יָשְׁבָה יָמִים רַבִּים. וְהָיָה לְאוֹתוֹ עָשִׁיר אַח עָנִי מְאֹד בַּמְّדִינָה אַחֶרֶת, וְהָיָה לוֹ עֶשֶׂרֶה בָּנִים. וּבְכָל יוֹם וְיוֹם הוּא וּבְנוֹ הַגָּדוֹל מְבִיאִים חֲבָלֵי עֵצִים מִן הַיַּעַר וּמוֹכְרִים אוֹתָם, וּמִזֶּה יִחְיֶה מִתְפַּרְנְסִים הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבָנָיו. פַּשְׁטָם אַחַת לֹא מָכְרוּ וְלֹא הָיָה לָהֶם מְעוּמָת לְקוֹת לָהֶם וְלֹא אָכְלוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם. לָמָּדָה הָלְכוּ בַּיַּעַר וְנִתְעַלְּפוּ רוּחַ הָאָב, וְלָנוּ עֵינֵי הַבֵּן וְהָמְעוֹת עַל עָנְיָם וְתָלָה עֵינָיו לְשָׁמַיִם. וְהִנֵּה הַבֵּן בִּלְבּוֹ וְנָטַל רִשְׁתּוֹ מֵאֶבְיו וְאִמּוֹ וְהָלַךְ לְמִדְבָּרוֹת הוּדוּ. כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ שָׁמָה הוּדוּ עָלָיו שִׁמְחָה גְּדוֹלָה וְגַם אֶשְׁתּוֹ וּבָנָיו, וְשָׁאֲלוּ לוֹ עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ וְעַל הַבָּנִים. יָשַׁב עִמָּם שִׁבְעָה יָמִים. לְבְסוֹף שִׁבְעָה יָמִים בָּא הַבְּחוּר לְחוּד, אָמַר לוֹ: שְׁאֵלָה אַחַת אֲנִי שׁוֹאֵל מִמְּךָ, אַל תְּשִׁיבֵנִי רֵיקָם. אָמַר לוֹ הוּדוּ: שְׁאַל בְּנִי מָה תִּשְׁאַל. אָמַר לוֹ: הַשִּׁיבֵנִי לִי שְׁאֵין אַתָּה מֵשִׁיב פְּנֵי רֵיקָם. וְכֵן עָשָׂה. אָמַר הַבְּחוּר: זֹאת שְׁאֵלָתִי הַבַּקָּשָׁתִי מִמְּךָ, שֶׁתִּתֵּן לִי כְּרָךְ לְאִשָּׁה. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע הַיְּהוּד כָּךְ בָּכָה בְּכִי גָּדוֹל, אָמַר לוֹ: אַל, בְּנִי, אַלוּ כִּי בְּעוֹתוֹתַי כָּךְ וְכָךְ מִדִּינָה, אֲנִי נוֹתֵן לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב הַרְבֵּה וּבַקֶּשָׁה מִמְּךָ אַל תְּבַקֵּשׁ בְּזֹאת. אָמַר לוֹ הַבְּחוּר: הִבְּרַ נִשְׁבַּעְתָּ עַל הַדָּבָר הַזֶּה, וְאָנִי הָעָשִׁיר הַדָּבָר וְנִתְרַצָּה לוֹ בְּרָצוֹן. וּבָא לְבֵיתוֹ וְסִפֵּר לָהּ הַדְּבָרִים. אַף הִיא הִשְׁמִעָה זֹאת בְּבִרְכָה וְצִעֲקָה מִמַּר נַפְשָׁהּ וְזִלְזְלָה עֵינֶיהָ לְשָׁרוֹם וְאָמְרָה: רִבּוֹן הָעוֹלָמִים, תְּנִי יָדִי בְּיַד הַבֵּן הַזֶּה עָלַי. מָה עָשָׂה אוֹתוֹ בְּחוּר? עָמַד וְקִרְעָהּ מִשְּׁרָה וְתִחְמִין וְקַבֵּי הַיְּרָר וְהָעֲמִיד כְּלָה שֶׁל הָבָה וְיָשַׁב בְּתוֹכָהּ עִם הַכַּלָּה.

נִזְדַּמֵּן לוֹ אֶלִּיהוּ בְּדִמְדֹּת וְקַן אֶחָד וְקָרָאוֹ בְּיוֹם לְבֵיתוֹ וְאָמַר לוֹ: בְּנִי, אֵיעֲצָךְ עֵצָה נְכוֹנָה וְאַל תֵּט מֵעֲצָתִי: כְּשֶׁתָּשֵׁב לְסֹעַד יָבוֹא אֵלֶיךָ עֲנִי לְבַשׂ בְּגָדִים שְׁחוֹרִים קְרֹעִים וּבְלוּיִים, יְהַף וְיַגֵּעַ, שְׁעָרוֹ כְּמוֹ מִסְתָּרִים וְכָל חַוֹּתוֹ נוֹרָא וְאֵיוֹם שֶׁאֵין כְּמוֹתוֹ בְּכָל הָעוֹלָם. כְּשֶׁתִּרְאֶהוּ תְּקוּם מִמּוֹשָׁבְךָ וְתוֹשִׁיבֵהוּ אֶצְלְךָ וְתַאֲכִילֵהוּ וְתַשְׁקֵהוּ וְתַשְׁמֵשׁ לְפָנֶיךָ בְּכָל כֹּחֲךָ וּבְכָבוֹד מְאֹד: אַל תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ, הָלֵךְ לוֹ הַקֵּן. וּבָא הַתָּתָן לְמִקְמוֹ. יָשַׁב עַל הַמִּשְׁתָּה. וּכְשֶׁהִתְחִילוּ לֶאֱכֹל, בָּא אוֹתוֹ עָנִי. וּכְשֶׁרָאוּהוּ הַתָּתָן עָמַד מִמְּקוֹמוֹ וְעָשָׂה לוֹ כֹּל שֶׁאָמַר לוֹ הַקֵּן. לְאַחַר הַמִּשְׁתֶּה אוֹתוֹ הָעָנִי קָרָא לְתָתָן, וַיָּבִיאוּ לְחָדֶר: אָמַר לוֹ: בְּנִי, אֲנִי שְׁלוּחוֹ שֶׁל מָקוֹם וּבְאוֹתִי הַדָּבָר לְקַחְתָּ אֶת בִּתְּךָ. אָמַר לוֹ הַתָּתָן: אֲרוֹנִי, הָרֵל זְמַן שָׁנָה אַחַת, אוֹ חֲצִי שָׁנָה. אָמַר לוֹ: לֹא אֶעֱשֶׂה. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, תְּרֵלִי שְׁלֹשִׁים יוֹם, אוֹ שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה. אָמַר לוֹ: לֹא אֶתֵּן לְךָ אֲפִלּוּ בְּרִמֹּת זְקַן אֶחָד וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה. אָמַר לוֹ: בְּנִי, הַבֵּן הַזֶּה הַיָּקָר אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ מֵת מֵעַתָּה. אָמַר לוֹ: לֵךְ לְבֵיתוֹ וְאַל תִּירָא מִדָּבָר אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ. אָמַר לוֹ: לֵךְ בְּרוּכָה לְבֵיתוֹ וְאַל תִּירָא מִדָּבָר אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ. אָמַר לוֹ: אֲדוֹנִי, אֵיךְ אֶעֱשֶׂה? אָמַר לוֹ: הַשְּׁמֵר לְבַל תִּגַּע בָּהּ בְּיָדְךָ וְכָל אֲשֶׁר תִּרְצֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ עֲשֵׂה

هكذا من الاصل

29.9.94

התביעה ממשיכה בהבאת עדויות במשפט דרעי:

דרעי ניסה לשנות ייעודן של אדמות חקלאיות למטרות בניה

האדריכל נחמיה גורלי העיד כי דרעי וחבריו רכשו את האדמות בהר־שמואל מעמותת מורשת בנימין, ואלה היו אדמות שלא היו מיועדות למגורים

האדריכל נחמיה גורלי שהיה אדריכל המחוז מטעם הר־שמואל מונה משרד השיכון העיד אתמול במשפטו נגד אריה דרעי על שיקולי משרד השיכון ועל שיקוליו שלו בכל הנוגע להחלטת המשרד לקבוע את אתר הר־שמואל כיחידת נוף. רוב השיחות על בעלי האדמות להשתמש בארמתם לבנייה למגורים.

האדריכל גורלי אמר בעדותו שנקודת המוצא שלו היתה, כי אין אפשרות לשלב בפרויקט עירוני נוף עם בנייה למגורים. עוד אמר גורלי, כי הועד יסלה לשלב סטנדרטים של בנייה ומגורים בין שכונות עירוניות, בסביבת הר־שמואל ובין שכונת מגורים יהודית, הביא אותו, בפיו של דבר, לנבש תוכנית שעיקרה - שימור הר־שמואל כיחידת נוף. זאת, תוך איסור על בנייה למגורים במקום.

העד הוסיף, כי הבין שתוכניתו של האדריכל, שקדם לו במשרד השיכון, לא סיפקה את המשרד, בשל מיעוט שטח שיועד בה לנוף. זה היה אחד מהשיקולים, לפיהם הופסקה ההתקשרות בין המשרד ובין אותו אדריכל, הסביר.

גורלי הוסיף, כי נושא של פיצוי בעלי קרקע במקרה של שינוי ייעודה על ידי החלפת קרקעותיהם בקרקע במקום אחר הינה "כלי תיכנוני מקובל". הוא עצמו ציידד בכך בשעתו, אם כי לא ראה את עצמו כמי שצריך להתחשב בעלות הפיצויים הללו למדינה. זאת, ביחוד שבאותה תקופה היה "אינטרסנט של השטח הירוק" הוא ראה בנושא זה את מסדרנו.

התביעה טוענת, כי בשנים 84-1983 בזמן שרדעי וחבריו רכשו את האדמות בהר־שמואל מעמותת מורשת בנימין, היו אלה אדמות שיועדו ליחידת נוף. נטען, כי דרעי ניסה בצורה לארוחיקה לשנות את ייעודן, כדי שיתאפשר לו ולחבריו לבנות במקום.

דרעי טען, כי בשקנה את האדמות היו אלה קרקעות לבנייה ואילו החלטת משרד השיכון לייערן לנוף, באה רק לאחר מכן. הוא טען שהיתה לו הוכחה לנקות ולשנות את החלטת המשרד בדרכים לגיטימיות, או לוחילופין, לקבל קרקע במקום אחר וכך עשה.

עתירה לבג"צ להתרת בדיקות תקן על־ידי חברה פרטית

עתירה להתיר בדיקות תקן על ידי חברה פרטית הוגשה אתמול לבג"צ על ידי חברת איזומט בקרת איכות בינוני בע"מ והיא מתנגדת נגד שר התעשייה והמסחר מיכה גורדון ומכון התקנים הישראלי.

העותרת מבקשת לחייב את על תנאי שיהיה לשר המסחר והתעשייה לאפשר לעותרת לבצע בדיקות לשם מתן "אישור תקן" בתחומי עיסוקה, בדיקת תקן למוצרי בנייה, עבור מוצרים מיובאים.

חברה מציינת, כי היא מתמחה במתן שירותי מעבדה לעבודות סלילה ובנייה. מאז שנת 1990 העותרת היא מעבדה מאושרת על פי סעיף 12 לחוק התקנים, והיא רשאית לבדוק התאמה לתקן של מוצרי בנייה וסלילה. העותרת ביקשה שיאפשרו לה לבצע בדיקות תקן במוצרי בנייה מיובאים. על פי ההגדרה הנוכחית, של חוק יצוא ויבוא, יכולה בדיקת תקן של מוצר מיובא להעשות רק על־ידי מכון התקנים הישראלי או המכון הישראלי לסיבים.

לדברי העותרים, מוסמך שר המסחר והתעשייה לחדיר את צו היבוא החופשי באופן שיכלול בחובה בהגדרת "אישור תקן". העותרים טוענים, כי על פי סעיף 12 לחוק התקנים, לחברת איזומט ולמכון התקנים אותן מסכיות במתן תקן ולכן, הגדרת אישור התקן בצו יבוא חופשי, מביאה לידי יחס כלתי שווה ובלתי הוגן למי שראויים לאותו יחס. הצו הזה פוגע, לטענת העותרים, בעיקרון השיוויון ובחוק יסוד חופש העיסוק.

צה"ל יפנה בסיסים צבאיים בערים כדי לפנות קרקעות לבניה

ועדת החינוך הבין משרדית להאצת הבנייה תשרוך משתה שני סיורים בשבוע באזורים שונים. כך הודה מנכ"ל משרד ראש הממשלה יוזיר הדוקה שמעון שבס.

כתב עתים מוסר, כי שבס קבע שבכל אתר, בו תבקר הוועדה, תתקיים ישיבת עבודה של כל גורמי הבנייה באזור. כל זאת, במגמה להגיע לפתרון הבעיות המעכבות את הבנייה שם.

- בשבוע הבא תבקר הוועדה בלוגניה ובבית שמש.

- ההחלטה התקבלה בישיבת הוועדה שנערכה אתמול. עוד נקבע, כי הסיורים ייערכו בשיתוף נציגי משרדי הממשלה, ראשי רשויות מקומיות, חברי ועדות מחוזיות ועוד.

בישיבה נמסר, כי יהם אשר לא יסלא את התנאים שנקבעו לו בתוכנית, תוך 90 יום, יסתבן בביטול תוכניתו על פי החוק. עד היום לא נעשה שימוש קפדני בהוראת חוק זו.

בביקורה בלוגניה ביום שלישי הבא תטפל הוועדה בתוכנית בנייה לעבר כ־17 אלף יחידות דיור. תוכנית זו מתעכבת מסיבות שונות, אשר רובן נעוצות בהליכי הביוקרטיה המסובכים.

באזור בית שמש תטפל הוועדה בתוכניות הכוללות כ־30 אלף יחידות דיור. הביקור בבית שמש ייערך ביום ו'.

בישיבת הוועדה נמסרו ניזוחים על פינויים המוצלח של שטחים, שהחוקי בעבר ע"י צה"ל. בקטגוריה זו נכללים, בין היתר, בסיסים צבאיים, שיועברו למקומות אחרים. שטחים אלה הועברו לרשות המדינה, על מנת להגדיל את שטחי הקרקע הפנויים לרשות הבנייה האזרחית. שטחים אלה נמצאים בעיקר באזורים בקירבת הערים ובתוכן.

דוגמא לכך היא מונה שנלד בירושלים, מונה סללה מאדים בחיפה וכיו"ב.

בפינוי השטחים הללו השתתפו מנכ"ל משרד הבטחון דוד עברי, מנכ"ל משרד השיכון אריה מזרחי ומנכ"ל משרד האוצר אוריון פוגל.

הזדהות עם שובתי גמלא – בקרית־גת

סגן ראש עיריית קרית־גת, חיים שלום, המשמש גם כיושב ראש הסתדר המקומי למען שלמות הארץ, שבת השבוע רעב כאות הזדהות עם השובתים בגמלא.

- סגן ראש העיר קרית גת, הפעיל מזה תקופה ארוכה למען שלמות ארץ־ישראל, נקע לסייע לשובתי הרעב בגמלא, וסיר בבאת וזנג העביר את סוכנו לקרבת התובעה המרכזית בעיר.

לשאלת מתבנו הסביר חיים שלום כי "מטרתנו היא להכיר למשלה כי כל ארץ ישראל מזרחית עם הגולן, ולא רק מיעוט בעם, כפי שמציגה זאת הממשלה".

בין השובתים היה גם ראש העיר זאב בוים, חברי העיריה ותושבים מן העיר.

אלפי תושבים הגיעו למקום לאות הזדהות ותמכו על "העצומה למען הגולן". בין המבקרים במקום היה גם ח"כ דוד מגן אשר ביקר את השובתים על יזומתם.

בתמונה: שובתי הזדהות עם אנשי גמלא, משמאל: חיים שלום, נפתלי לנסי, ואב בוים, אלברט חן וישראל אליאס.

כבוד התלמיד וכבוד האדם במוקד החינוך

עם תחילת סדר הפרוק בשנת הלימודים תשניה התכנסו בירושלים, כל מפקחי החינוך והממלכתי הדתי ליום עיון במלון שלום ירושלים. מאה המפקחים ממקדם ומדריכים השתתפו ביום העיון.

מר ניסים אליקים, ראש מינהל המה"ד הציג את הנהלת המינ"ד החדשה בראשותו, סגניו מר שמואל בורקש והרב יהושע נימן, מר יעקב ויזל, המפקח הארצי על החינוך העל"ס ומר ראובן מאמו, המפקח הארצי על החינוך היסודי, הגב' רחל מורשת, מפקדת ארצית לגיל הרך, מר אליקים בישר על פתיחת שנה"ל במרבית בתי"ס הממ"ד לפי הלוח העברי לפני תחילת ספטמבר. פעם ראשונה במערכת הממלכתית, שניתן גבר שר ומנכ"ל לפתיחה מוקדמת של שנה"ל, התבנית החינוכית יתמקדו בפתוח והזדרזות של כל מוסד חינוכי. יושם דגש על פתוח התבנית התוכנית העמקת הזהות הדתית של תלמידי הממ"ד, גרעיני מורים למקומות מצוקה, הדתבת רשת החינוך התורני.

מר אליקים נשא מסה מבריקה על מצות הקול בהיבט החינוכי, והקשר בין מצוה זו לשונת השמיטה, הוא ביקש להקפיד על המסר החינוכי של הקול, ולקשור לתורה את האנשים הנשים הקטן, המנהיגות וחייבת לקרוא את התורה ולהשפיע באמצעותה על הצבור.

בסרטון יום העיון עמד נושא "כבוד התלמיד וזכויות הפרט בהיבט התורני", פרופ' משה ארד מאוניברסיטת בר אילן הביא תוצאות אחדות של מחקרים שנעשו בעולם באוניברסיטאות בארץ, לדבריו המשמר העובר על החינוך המערבי נובע מנטוק הקשר הדרגתי בין עולם הילד והמבוגרים.

החינוך היהודי המתיחס לילד בכבוד תיאורי ומכניסו לרקע היהודי כחבר מלא וכיות משמש תרים מבן מהתרבות הנהתנית והמידית של המערב.

בנגוד לסיסמאות המושמעות, במערב חל נתק מחלש בין הורים וילדיהם. מחקר בישראל הראה על למעלה מארבעים כתות של נוערים למיניהם. הדבר מוכיח על חפש משמעות האדם שאבדה בחינוך המערבי.

פרופסור ארד קרא להמשיך במסורת היהודית של חינוך לערכים, הורים המעריכים ונותנים כבוד לבניהם. מורים המכבדים את תלמידיהם, המשך החיים נרצף בין עולם הילד והמבוגר יפגע הנעורת הנער לערכי העם והאומה. התוצאות המחקריות בחינוך שאינו דתי מורות על והיהה לעבר הנורמות השליליות של החינוך המערבי. רק כיבוד התלמידים והיחס אליהם יתן תוצאות חיוביות.

הרב יהודה ברנדס הדגה על האמון בתלמיד, לדבריו אין כל היתר להתייחס לתלמיד כנוות ודגה. היחס לתלמיד כאדם ע"י המורים חייב להביא את התלמידים לכבוד הערכים של המורים.

מערכת החינוך הממלכתית הדתית תעמיד את נושא כבוד האדם התלמיד במרכז כנושא חינוכי ערכי במוקד שנת הלימודים תשנ"ה.

אבן פינה למכון לטכנולוגיות מתקדמות בבר־אילן

מכון מיוחד לטכנולוגיות שתיות מתקדמות יוקם באוניברסיטת בר אילן בראשותו של פרופ' משה קוה – רקטור האוניברסיטה ומרגן בינלאומי בתחומי הפיזיקה המודרנית.

בטקס חגיגי ובנוכחות אורחים רבים מחו"ל ומישראל, מרעים, ידידים ונציגי מוסדות הנוגעים בימים אלה אבן הפינה לבניו החדש של המכון. המכון יעסוק בין השאר בנושאי מיזעור מערכות אלקטרוניות, זאבי מליכים ומערכות לא מסדרתות, בחישה מרחוק באמצעות שימוש בלוחיים ובמגנון רחב של טכנולוגיות מתקדמות הנפוצות לחיות חלק מהחיים במאה הקרובה. בכך יש כשורה חשובה והעמדת אוניברסיטת בר אילן בחזית המדע המודרני כפי שכבר הוכר על ידי ממשלת גרמניה לדוגמא באמצעות הקצבים המיוערים לפיתוח של מרכזי מצוינות ופרויקטים ליישום אזורי, צבאי תעשייתי.

בתמונה: פרופ' קוה בטקס הנחת אבן הפינה

כינוס להרדמה יתקיים בישראל

מאת מרשרנו בתל אביב

ישראל תארגן בינתם אירופאי בתחום הרדמה, בחסות האיגוד העולמי להרדמה של הסניף שלו באירופה.

לכינוס, העורך כל ארבע שנים יגיעו לישראל כ־1500 מרצים ורופאים מ־50 מדינות לעיר.

בכינוס אמורים להרצות כ־240 מומחים בתחומים שונים ייוצגו כ־600 עבודות מחקר.

דיוני הכינוס יאפשרו גם את השתתפות הקהל באמצעות הצבעה אלקטרונית. בין הנושאים בכנס יהיו בטיחות החולים בזמן הרדמה, שימוש כשיטות חדישות לניטור תיפקוד הלב, בקרת הפעילות המוחית, בעת הרדמה באמצעים אלקטרוניים ממוחשבים למניעת התעוררות לא רצויה בזמן הניתוח, השימוש בתחליפי דם, ועוד.

חברת "פוליזיון" תייצא לטייוואן משטחי פלסטיק

מאת א. צבי גבעון

חברת "פוליזיון" מקיבוץ גשר היוו ותמה על הסכם עם חברת "פאיפוהרטיינג" מטייוואן, על פיו תספק החברה הישראלית משטחי שיבוץ פלסטיק בב־1.5 מיליון דולר בעיסקה ל־3 שנים.

במסגרת ההסכם עם החברה הטייוואנית ועל פי התוכנית כפי שהוגשה ל"פוליזיון", מתוכננת החברה הטייוואנית לבנות מפעל לייצור משטחים מחומרים פלסטיים מחוזרים בידע של המפעל הישראלי.

רמי רסו, מנהל השיווק של "פוליזיון" מסר, כי בבעלות החברה הטייוואנית מפעל גדול למיון ומיחזור חומרים פלסטיים. הבעיה הגדולה בטייוואן היא העובדה ששימוש בעץ הפך כמעט בלתי אפשרי עקב הגדלות מקורות העץ במדינה זו. לטענת אנשי החברה מטייוואן שוק זה עובר כיום מעין "חיזון מחדש" לשימוש במוצרי שיבוץ מפלסטיק במקום העץ.

במסגרת ההסכם שנחתם יופקה חלק מהמשטחים מישראל וחלק מהמפעל אותו הקימה "פוליזיון" בטאילנד. כמו כן עוסקים כעת במפעל הישראלי באיפיון מספר משטחים אשר יוותאמו לצרכי השוק הטייוואני והסיני.

משרד הבריאות ממליץ:

לקבל חיסון נגד שפעת

מאת מרשרנו בתל־אביב

משרד הבריאות ממליץ להתחסן נגד שפעת עד למוף חודש בעבור האזרחים המבוגרים, בעיקר לקבוצה הארגונית הנמצאת בסיכון גבוה.

קבוצות אלה כוללות ילדים מגיל 6 חודשים ומעלה וכן מבוגרים הנמצאים בבתי חולים מוסדות, אנשים מעל גיל 65, צוותים רפואיים ומטפלים בחולים הנמצאים בסיכון גבוה, תיירים הנסעים בארצות מרפיה והיורים הנסעים בארצות שבתצי הנדר הדרומי, בחודשים אפריל עד ספטמבר. החיסון הוא תרכיב הנקבה הסינון נגד שפעת מסוג "אייר ו"בי". את החיסון ניתן לקבל בי הבית עם הסיכוי השיגרה בגיל הלידה, או עם כל חיסון אחר. צוין, כי אין לקבל את החיסון בעת מחלה בהם אז כשאנשים סגלים רגישות יתר לחלבון ביצה. אלה נדרשים להתייעץ לפני כן עם הרופא.

מאן קרסיקה בע"מ

לפי הוראת סעיף 30 לחוק הבטח הפקר הנכסים תשי"ח-1958: כל עובר הבעלים על ידי הודעה ראשי דבקה קדם לחודש יולאר 1994, מאחר נמסר על ידי הבית הנכסים הנמצאים לעיל כלים בו כל הבאה אחרת, מתוך להגיש לבית הבעלים שבו, בתוך הנכסים לעשות כל הבירורים לו בנכסים הנדונים, אם יש לו, בהודעה בכתב מנומק, דואר יכון 3 הרשים בתום חודש מיום ה.

פרסם מיום ז' מר יהודה הראשי מלאי אז ראשי על שעבר אז ובת מלאכה. ע. בן צבי, מנהל

10.9.94

מבצע נקיון בבית הקברות של משפחת דג'אני בירושלים

הוברה לפיתוח מזרח ירושלים, מבצעת בימים אלה, עבודות נקיון ואחזקה בבית הקברות של משפחת דג'אני ליד הר־ציון, האתר עקב מצבו התחזקתי הגרוע של המקום.

בית הקברות, ששימש לקבורה עד לשנת 1948, מכל מהזנחה מתמשכת.

בשנת 1986, ביצעה עיריית ירושלים עבודות נקיון ואחזקה במקום, משפחת דג'אני התריעה לראש להמשך אחזקתו של בית הקברות, אך לא עמדה בהתחייבותה המצב חזר לקדמותו.

בנוסף לביצוע הנקיון במקום, הנה קו ניקוז והמצבות שנפלו הוחזרו למקומן.

אישים ואירועים

מאת קראים ומזמנים המתעניינים בשמחות מלוותיו של עדיה אבי, בנם של רות ויהודה עזראלי, מעבודיה ובבידים של המלוקה לחינוך יהודי בגולה בסמכות הזכרית, עם דיר פיהודי ציוורה, בתם של יהודה ומאשה מלר.

את הרב"ק שהתקיימו באולמי "הילטון שבסתר" בירושלים, עדר הרב הראשי לחיפה, הרב שאר ישוב כהן, שקרא אף את הסתובה ובברכות נתכבדו – ד"ר יוסף בדב, נשיאה העולמי של הנוערה, שעיה רוש, אברהם רוזדוב"ק, גיס הזנה, שמואל קרטר, חוד הבלה, השופט מנחם אלון ובברכה אחריתא – הרב זלמן דוקן, רב בית הכנסת "דגנים" בירושלים. בשמחת הכלולות, השתתפו רבנים, אישי ציבור ומעילי הנוערה, חברי הנוערה הזכרות ובהדל שלמה, ראש הנוערה "ישראל הצעיר", משפחת הכלה מרוזם אפריקה וארצות הברית ובני משפחת החתן, הענייה מישראל.

כרוניקה

תל־אביב

ב"איחוד שיבת־ציון – חוג הנוער הדתי" – ת"א

בשבת בראשית אחה"צ בשעה 4.50 פתיחת מחוגר חדש של "עונג שבת" עם הרב בן ציון נטר בשיעור על הנושא: חובת גלות להודיע בשבוע.

ביום רביעי בשעה 8.00 בערב הרצאת סכרון במלאת 20 שנה לפטירתו של הרב ד"ר. דוד אוקס זצ"ל.

פרופ' יונה פרנקל יצגה על הנושא: מי הם המתפללים על הנשמה?

כל הרוצים מתקיימים בבית המרכז והקהילתי, דרוב בן יהודה 86, תל־אביב.

ביה"כ המרכזי "היכל מאיר" רח' מאנה 12 ת"א

השבת לסדר בראשית שבת מרכזן חדש חשון יעבור לפני התיבה החזן הראשי חיים אליעזר תרשיש בלוחי בני אברהם ופרוליק.

מנחה: ב־5.15

שחרית: 8.00

בית הכנסת המרכזי ברמת־אביב

בשבת בראשית תתקיים מסיבת סיום הש"ס בבית הכנסת המרכזי ברמת אביב בשעה 16.00.

הזדון יגיד הרב חיים זוננפלד סליט"א רב האזור, דברים בענייני דיומא ה"כ פרופסור אבנר חי שאקי.

מנחה: יהודה הלוי.

רמת־גן

בית הכנסת הגדול ברמת גן כפר רמב"ם מזמין את הציבור לתפילה חגיגית בשבת בראשית בהשתתפות בכבד ראש העיר מר צבי בר וסגני ראש העיר.

יעבור לפני התיבה החזן הראשי המהולל כר ישראל רוב בלוזי הקהילה של ניסן.

תורן סידוא רבא אחרי התפילה.

מס"ד ישראל, ערב יום הכיפורים תשנ"ה - סמסטר 1996

פניה נרגשת ודחופה מאוד

לסייע בהצלת חייה של נועה אסתר שוורץ תחי' בת 17

אנו הוריה ואחיה של הנערה נועה אסתר שוורץ, ביחד עם חברי הועד הציבורי וידידי "הקרן להצלת נועה אסתר שוורץ" תחי' , פונים אליכם בדחיפות ובבקשה נרגשת להתלץ במהירות, לסייע לנו לחעניק לנועה את הטיפול האבחוני והרפואי הדרוש לה פשוט כמשמע, כאוד לפשיטה וכמוד לריאותיה.

נועה אסתר בת ה-17 חלנה במרהיש ושמין בהיותה ערב כת המצוה. בסרטן הנעצם בדל עם מרה ריאתית. נועה עברה כאדץ טיפול כימותרפי אדוך מאוד וקשה מאוד (לפני ניתוח ולאחריו) ו-7 ניתוחים, חלקם בוצע בארץ וחלקם בחו"ל ואשר במהלכם הוצא 1/3 מריאתה הימנית תוך בניתוח כלי דם חלפיים, והוכנס בדלה הימנית שתל מתכתי טלסקופי מתאדן באורך 25 סיימ, אשר מנע קטיעת הדגל.

נועה נמצאת במעקב ונלה חודשי עמוד בסרכז רפואי בישראל ואחת לשישה חודשים בביה"ח למחלת ריאה "בדומפטון" בלמרון, שהיו הכדל והמכר ביותר מסוגו באירופה.

השבוע (9/94) במסגרת המעקב, בוצע צילומי CT ודונטן ונמצא כי ישנם תהליכים חדשים בריאות, אשר לא נצפו קודם לכן ואשר מוגדרים "ממאיים ושחדיים".

לפי המלצת רופאיה בארץ, והמנחה מלמרון, חייבת נועה לעבור בדיקות אבחון מיוחדות ודחופות במכשיר ה-CT IMATRON המצוי אך ורק בביה"ח "בדומפטון" בלמרון ובאותאם לממאים, יהיה על המנתח הבריטי לחרוליט, האם יש צורך בחיתוח חדוקם טטף בריאותיה והאם עליה לעבור שוב טיפולים כימותרפיים.

נועה סובלת מזה 5 שנים, בזמן שכל נערה בגילה ונהנית מגיל הנעורים, מבלה נועה בחחלקת אונקולוגיה ואורטופדיה.

- נועה לא מתלמדת ושמחת בגבורה ביעלאית בכל הלאות שנגרו עליה, אולם ברור שהשנים עושות את שלהן והכוחות אוזלים.

נועה מקדישה את זמנה ללימודים באולפנית, לתמיכה מראלית ופיזית בחלי סרטן אחרים בקהילה, עזרה לחולה, ולא ושבחה בדוחה ביה, מכח כל הקשיים ומקדשת שם שמים בדבים.

אנא עזרו לנו לתת לנועה היקרה סיכוי לעתיד טוב יותר.

אין לנו כל סיוע מקופ"ח לאומית, הביטוח הלאומי - (למעט בתקופת הכימותרפיה) - אז כל נוף אחד וכל השל הקשה הזה נופל עלינו והוחדים בלבד. הטשל מכביד מאוד.

עלות הטיפולים הרפואיים וכל הנלוה לכך גבוהה מאד ואנו מתקשים לעמוד בנטל, וכאמור, עלינו לצאת שוב בדחיפות לנוחון בימים הקרובים, למטיעה שהיתה לפיקוח נפש ממש.

סיוע דחוף ניתן להעביר ישירות לבית החולים חיה ומשה שוחרץ, רח' הרב אונטרמן 8 פתח-תקוה, מיקוד 49270, או ישירות לחשבון "הקרן להצלת נועה אסתר שוורץ" בבנק המזרחי (בנק מס' 20) סניף חוף הים, כבר הצטמאות 12 נתניה 42271, מס' הסניף (452) לחשבון מספר 531570. לטיפול מר אבני או גב' ציפי.

רבני ערים ישובים, ראשי קהילות בארץ ובחו"ל, נוערי הנוערה בני עקיבא, ישיבות האולפנות בני עקיבא, ישיבות הסדר, רשת "נועם" וכל מי שלבו הם לטבל זולתו. מתבקשים לסייע ככל יכולתם לאניק לנועה חיים בפרוס השנה החדשה.

בברכה נאמנה

חברי הנוער הציבורי וידידי הקרן להצלת נועה אסתר שוורץ — *ההורים חיה ומשה שוורץ והמשפחה*

"חזקו ידיים רפות וברכיים כושלות אמצו" (ישעיה ל"ה, ג')

וכל המסייעין יתברכו בכל מילי דמיטב.

אברהם שפירא - לשעבר הרב הראשי לישראל, הרה"ג ברוך שמעון שלומון - רב ראשי דאב"ד פתח תקוה, הרה"ג משה סלמה - רב ראשי דאב"ד פתח תקוה, הרה"ג שמחה הכהן קוק - רב ראשי דאב"ד רחובות, הרה"ג שלמה זלמן אויערבאך - ראש ישיבת "קול תורה" ירושלים, הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג - דיין בבית הדין הגבוה בירושלים וראש כולל לדיינות "שבט מהקק", הרב חיים דרוקמן - ראש הישיבה הבמוהה - הסדר "אור עציון", הרב יהושע מנגס - ר"מ בישיבת "מרכז הרב" ירושלים, הרב מיכאל מלכיאור - רב דאב"ד ק"ק אשדוד ורוזיה, מר אברהם מרמורשטיין - לשעבר סגן ראש עיריית פתח תקוה, מר י. דיאמר (דוכי) - מנהיג הקיבוץ הדתי, מר יצחק שטיגליץ - מזכ"ל הנוערה בני עקיבא העולמית, מר אלחנן גלפ - מזכ"ל הנוערה בני עקיבא בישראל, מר שאול מיזליש - ביתמנאי וסופר, מר דוד פלדמן - ר"ח חשב, הרבנית יפה מנגס - מנהלת חינוכית "אולפנית בני עקיבא" תל אביב, גב' אמורה אוקמן - מנהלת חינוכית הבנייים מס"ד "ישחון" פתח תקוה.

שערי חליפין במט"ח

בנק המזרחי

שערי קניה מכירה של בנקטוטים. העברות במטבע חוץ ליום 29.9.94, עד למחרת בשעה 12.30. לעסקות בדולרים עד לסך 1,000 דולר וביותר המטבעות עד שווי 500 דולר יהיו במפורט להלן:

בנוסף לשערים דלהלן יש לגבות עמלה בשיעור של 0.75%.

המדינה	המטבע	יח'	שער קניה	שער מכירה	שער קניה	שער מכירה
			צ'קים והעברות		בנקנוטים	
ארה"ב	דולר	1	2.9988	3.0411	2.9500	3.0900
בריטניה	ליש"ט	1	4.7291	4.7958	4.6500	4.8700
שוויצ	סנר	1	0.4011	0.4068	0.3900	0.4100
שוויץ	פרנק	1	2.3346	2.3675	2.2900	2.4100
קנדה	דולר	1	2.2320	2.2636	2.1900	2.3000
פינלנד	מארק	1	0.6120	0.6207	0.6000	0.6300
גרמניה	מארק	1	1.9347	1.9620	1.9000	1.9900
דנמרק	כתר	1	0.4933	0.5003	0.4800	0.5100
הולנד	גולדן	1	1.7289	1.7533	1.7000	1.7800
איטליה	לירה	1000	1.9247	1.9519	1.8900	1.9800
אוסטרליה	דולר	1	2.2116	2.2428	2.1700	2.2800
אוסטריה	שילינג	10	2.7499	2.7887	2.7000	2.8300
צרפת	פרנק	1	0.5673	0.5753	0.5500	0.5800
נורווגיה	כתר	1	0.4423	0.4485	0.4300	0.4600
יוון	יין	100	3.0475	3.0905	2.9900	3.1400

לוח הצפה

התקשרות בחברות ואמינות

דירות למכירה ולהשכרה - כללי

● דירה 4 חדרים 120 מ"ר שכונת משה"כ פ"ת פינוי במיש - טל' 03-9340172.

אבידות

● אבד צמיד זהב בחול המועד סוכות בגן מאיר בהפגנה למען ירושלים, 02-374715, אחרי השעה 6.00 בערב.

שידוכים

● רתי משכיל ומבשם, בן 60, מעוניין בבת/זוג ת.ב. 2231 ירושלים.

נרשמו לנישואין

לשכת הרבנות האזורית חוף הכרמל

סספרסס יוסף בן משה ישראל רוזק משב מגרים: פיק יהודית בת יואל ישראל רוזקה תל־אביב.

ביסון אליהו בן דוד ישראל רוזק חיפה; בן עזיאל עדידת בת דוד ישראל רוזקה משב צרופר.

אומן אייל שרגא בן יהודה ישראל רוזק קבוץ הזחורים; אדר שידי בת עודד ישראל רוזקה קבוץ הזחורים.

לשכת הרבנות חוף עזה

קפמן משה בן יחזקאל צבי רוזק פתח תקוה ישראל; שנייד נעמי בת חיים רוזקה נצר חזני ישראל.

ספרמן יוחנן אהרון בן דוד רוזק תל אביב ישראל; גולדבר מיכה בת אברהם רוזקה באר שבע ישראל.

סבנסיצקי ניוהא נוסמבו בן יוסף רוזק אדר דנר ארגנטינה; שיר עדת בת ישעיהו רוזקה הרצליה ישראל.

לשכת הרבנות ראשון לציון

אפרים שאול בן יעקב רוזק ישראל ראשל"צ: אלקבי אילנה בת חיים רוזקה ישראל נס ציונה.

אלבו אברהם בן עמרם רוזק ישראל ראשל"צ: אטולין שושנה בת אברהם גרושה ישראל רוזבות.

אליאס יצחק בן אריה רוזק ישראל חולון: רגשטין ליאורה רבקה בת יואל רוזקה ישראל ראשל"צ.

גוף נחמיה בן שלמה רוזק ישראל ראשל"צ: יוסף סיגל בת דניאל רוזקה ישראל ראשל"צ.

ויגודמן עזו בן ואב רוזק ישראל גבעתיים: פרחם שרון בת צבי רוזקה ישראל ראשל"צ.

ויזדמן אלון אוליג בן ולדימיר רוזק בריה"מ ראשל"צ: גמרניק רימה בת אנטולי גרושה בריה"מ ראשל"צ.

זוריק דוד בן לאוניד רוזק רוסיה ראשל"צ: מלול יעל בת גבריאל רוזקה ישראל אשקלון.

זנו קרני בן יוחא רוזק ישראל ראשל"צ: ביסון אילנית בת שמעון רוזקה ישראל משב צלפון.

לוי יעקב בן חיים רוזק ישראל ראשל"צ: אברגל אסתר בת אליאס רוזקה ישראל בצרת.

מאור רון רוזק ישראל רמת גן; ששון רשל בת אליאס רוזקה ישראל ראשל"צ.

מיכל מידר אליהו בן חיים רוזק ישראל ת"א: לבב כרמית בת יעקב צבי רוזקה ישראל ראשל"צ.

נגר איתן בן משה רוזק ישראל הרצליה: דהן כנרת בת חנניה רוזקה ישראל ראשל"צ.

נתן רוני בן מאיר רוזק ישראל בת ים: נולדנסקי עינב בת רם רוזקה ישראל ראשל"צ.

סולומון רוזן בן אוראור רוזק ישראל ראשל"צ: בן פנחס אילת (אסתר) בת אפרים רוזקה ישראל בת ים.

סראג יעקב בן נני רוזק ישראל ראשל"צ: דאבש מירב מרים בת משה רוזקה ישראל ראשל"צ.

עזון משה בן יוסף רוזק ישראל ראשל"צ: כהן מזל בת מחפוד רוזקה ישראל נס־ציונה.

פלר שלמה בן דוד רוזק ישראל הרצליה: לדר בת־שבע בת שמואל רוזקה ישראל ראשל"צ.

פינקר עזרא בן אהרן רוזק ישראל ראשל"צ: מעלם עפרה בת ששון רוזקה ישראל ת"א.

קרם יניב בן יוסף רוזק ישראל ראשל"צ: כהן שירית בת נסים רוזקה ישראל ראשל"צ.

קוקלני אילן בן יוסף רוזק ישראל ראשל"צ: עמר גלית בת שמעון רוזקה ישראל בני ברק.

קפלן אליקים מרדכי בן יעקב רוזק בריה"מ ת"א: סופר נעמי בת יעקב רוזקה ישראל ראשל"צ.

יוסף אשר תמיר בן שמעון רוזק ישראל ראשל"צ: סינואני שרונה בת דוד רוזקה ישראל ראשל"צ.

שמעונוב שמואל בן אבנר רוזק ישראל ראשל"צ: סלומון לימור בת אמנון רוזקה ישראל ראשל"צ.

שוצקוון יזאל בן גיל רוזק ישראל ראשל"צ: אשכנזי רנה בת יעקב רוזקה ישראל ראשל"צ.

שוורץ זאב בן שמואל רוזק ישראל ראשל"צ: בן בחוך עדת בת דן רוזקה ישראל ראשל"צ.

שכטר ליאור בן מנחם רוזק ישראל ראשל"צ: כלולי גלית בת גבריאל רוזקה ישראל ראשל"צ.

שערים יציגים ל־29.9.94

סל	3.3774
דולר אה"ב	3.0220
מארק גרמני	1.9502
ליירה שטרלינג	4.7625
פרנק שוויצרי	0.5717
ין יפני (100)	3.0716
גילדן הולנדי	1.7411
פרנק בלגי	2.3508
כתר שבדי	0.4044
כתר נורבגי	0.4455
כתר דני	0.4970
מארק פיני	0.6179
דולר קנדי	2.2504
דולר אוסטרלי	2.2304
דנר דר' אפריקני	0.8472
פרנק בלגי (10)	0.9484
שילינג אוסטרי (10)	2.7706
לירה איטלקית (1000)	1.9382
לירה איריות	4.7157
פזטה ספרדית (100)	2.3518
יחידת מטבע אירופית	3.7290
דינר יורדני	4.3215
לירה לבנונית (10)	0.0178
לירה מצרית	0.9822

כוגן דוד

אנטקים 07-274767, אוריהודה 03-9311111, אחוד 03-9642333, אילת 07-372333, אריאל 03-9366111, אשדוד 08-551333, אשבול/צחור 07-274767, אשקלון 08-551333, באר־שבע 07-274767, בית־שאן 06-553333, בית־ר שמש 02-523133, בני־ברק 03-5793333, בת־ים 03-9642333, גבעתיים 03-5793333, גבעת־שמואל 03-9311111, דימונה 07-559333, הרצליה 03-9311111, זכרון־יעקב 09-623333, חדרה 09-625333, חולון 03-9642333, חיפה 04-512233, חצור־גלילית 06-790111, טבריה 06-790111, יבנה 08-451555, יפו 03-5460111, יקנעם 04-512233, ירוחם 07-559333, ירושלים 02-523133, כפר־סבא 03-9311111, כרמיאל 04-912333, לוד 03-9642333, מגדל־העמק 06-553333, מעלות 04-912333, מצפה־רמון 07-586058, נהריה 04-912333, נס הרי 07-957222, נצרת־עילית 06-553333, נתיבות 07-274767, נתניה 09-623333, סכו 04-912333, עפולה 06-553333, 06, עזרי 07-559333, פתח־תקוה 03-9311111, צפת 06-790111, קצרין 06-790111, קריית־אתא 03-9311111, קריית־גת 08-551333, קריית־טבעון 04-512233, קריית־מוצקין 04-512233, קריית־מלאכי 08-551333, קרני־שומרון 929222-09, קריית־שמונה 06-944334, ראשון־לציון 03-9642333, ראש פינה 06-790111, רחובות 08-9642333, רמלה 03-9642333, רמת־גן 03-5793333, רמת־השרון 03-9311111, רעננה 03-9311111, שדרות 08-551333, תל־אביב 03-5460111.

בתי חול

רמון: ההסכמים שנחתמו עם הדתיים "נולדו בחטא" ואינם מחייבים עוד

רמון יפחית משמעותית את כספי המס האחיד להסתדרויות הדתיות

"הפועל המזרחי", "פועלי אגודת ישראל" ו"אגודת ישראל", הקשורות אל ההסתדרות במסגרת האיגודים המקצועיים, יקבלו במסגרת ההסדרים חדשים כ-10% בלבד מכספי המס, ולא 25%-35% כפי שנהוג היה בעבר

מאת בתב עתים

ההסתדרויות הדתיות, "הפועל המזרחי", "פועלי אגודת ישראל" ו"אגודת ישראל", הקשורות אל ההסתדרות במסגרת האיגודים המקצועיים, באמצעות הסם האחיד, תקבלנה במסגרת ההסדרים חדשים שחוכמת הכנסת ההסתדרות, כ-10% מלבי מכספי המס, ולא 25%-35% כפי שנהגה היה לשלם להן בעבר.

ד"ר ההסתדרות, חיים רמון, נועד עם נציגי "אגודת ישראל", הרב מנחם פרוש, ח"כ הרב אברהם הדרוני, הרב משה האב פלדמן, ובהשתתפות מנכ"ל ההסתדרות, ח"כ חיים אורון. רמון אמר, כי ההסתדרות התחייבה להעביר לקופ"ח 90% מכספי הכס האחיד, ולא כפי שנהוג היה בעבר כי 65%.

רמון הדגיש, כי ההסתדרות נמצאת במצב כלכלי קשה, והיא נאלצת למסור נכסים ולפטר מאות עובדים, כדי לעמוד בהתחייבויותיה. ד"ר ההסתדרות ציין, כי ההסכמים שנחתמו באפריל '94 אינם מחייבים את הנהגת ההסתדרות משום שנולדו, לדבריו, בחטא. "ההסכמים אשר נחתמים כמה ימים לפני הבחירות, לאחר ארבע נגיסה בתום לב, אבד הצור לכבדם.

בתגובה לדבריו של ח"כ הרב הדרוני, כי הקשר בין פועלי אגודת לבין ההסתדרות, הוא עקר רב שבים, אמר רמון כי "מחיים בצמרת לחיות בבוב ובדע".

כתב עת"ם מקלי פיקרש בטרם, כי קביעה זו של חיים רמון עמדה להקשות על הסכמת הפרבנית של ההסתדרות הדתית, דבר שבחדש עם פיזוד עסדים בדיקה אחר תקרים, ובמבטם עקלות.

נמסר, כי ראשי "הפועל המזרחי" אמרים לבמסר מבה בפגישתם הבדמים, בבם מבקר מראש מבע מבני מרע, כדי לבמן את הנבדים לבמשרבים, מדיבם גם עובדי לבבדת הבם שתיבבבה.

עדין, כי בבבדים האדבנה הבקבע כסף רב בבחשבון לבבבת הבם של "הפועל המזרחי", יבבה יהיו חייבים לבמר את מבדך המיחשוב הבקר.

יום עיון צירות לוועידת המפד"ל מטעם אמונה

למעלה מ-80 צירות מכל הארץ השתתפו אתמול ביום עיון לקראת ועידת המפד"ל.

לוועידה נבחרו 120 נציגים בצירות, פי 3 מאשר בוועידה הקודמת.

הכנס נפתח בדברי תורה של ליאורה מינקה, ד"ר מנף ת"א.

גב' יהודית הינבר, ד"ר אמונה, פתחה את הכנס בציינה את דרכה של אמונה בהרמת והעלאת קרנה של האשה, לתמוך ולתת לה כוח להגשמת הרעיון הציוני דתי בארץ.

גב' הינבר קרמה בברכה את כל הנוכחות אשר נבחרו, הביעה סיפוק על ההישגים ההדדיים לכל מי שנתנו כתף, מיחסר לחברות ויזה סיון ועזרה קדל.

את דברי פעילות הועידה הביא ח"כ זבולון המר מנהיג המפד"ל. מר המר עמד על הביעות שהועידה תעסוק - בתחום האידיאולוגי, המדיני החברתי. מר המר הביע תמיכה בהכנסת אשה מטעם המפד"ל - לכנסת הבאה.

ד"ר נבה הדגיש. מדיניות פוליטית, בראש באגודת ת"א, עבדה בהרצאתה על כי סיק לבבה את הבמדה הפוליטית אצל נכים ואין כל סיבה כי נכים לא יכתבו בעיצוב הפוליטיקה.

לאחר הרצאה ניתנו נושאים שונים בסדנאות בנושא האשה בחינוך ובתקשורת. האשה בהתנחלויות הבנבה הבלתי נבשא עדות לאמר. עדה קדל סיכמה את דיוני הסדנאות.

ההחלטות שנתקבלו:

1. הכנס מביע בסיפוק גדול כיצוג נשים בצירות בועידת המפד"ל בהנהלת הבדים.
2. צירות הועידה תפלגה לקדם את עניני האשה הדתית לאומית בועידה המפלגה הבמוסדות.
3. צירות הועידה תעלינה את נושא המשפחה ותרדשנה פתרונות.
4. הכנס מעודד את הסדרות ביש"ע, בגלן ובגוש קטיף וקדמה לחזק את דיבקן.

את יום העיון הנתנה יפה פרץ.

הרב אשר אברג'יל - יו"ר מועצת המפד"ל בקרית-מלאכי

בישיבה חגיגית של מועצת סניף המפד"ל בקרית מלאכי, נבחר אמש הרב אשר אברג'יל ליו"ר מועצת הסניף.

הבחירה נעשתה פה אחד. בהתחבות מזכ"ל הנעה ח"כ הרב יהודה לוי, אשר ברך על ההסכמה ועל הפלגה שתעלה, לדבריו, את הסניף על פסים חדשים של שיקום והצלחה.

לאחר הרצאה ניתנו נושאים שונים בסדנאות בנושא האשה בחינוך ובתקשורת. האשה בהתנחלויות הבנבה הבלתי נבשא עדות לאמר. עדה קדל סיכמה את דיוני הסדנאות.

ההחלטות שנתקבלו:

1. הכנס מביע בסיפוק גדול כיצוג נשים בצירות בועידת המפד"ל בהנהלת הבדים.
2. צירות הועידה תפלגה לקדם את עניני האשה הדתית לאומית בועידה המפלגה הבמוסדות.
3. צירות הועידה תעלינה את נושא המשפחה ותרדשנה פתרונות.
4. הכנס מעודד את הסדרות ביש"ע, בגלן ובגוש קטיף וקדמה לחזק את דיבקן.

את יום העיון הנתנה יפה פרץ.

תקף עובר אורח בגלל שסירב להצית לו סיגריה

אלכסנדר פרשטיב בן 24 מאשקלון, ניהן אתמול ל-10 חדשי מאסר על תנאי לאחר שהואשם בתקיפה ובפציעה של עובר אורח.

תושבים ערבים פגעו בעתיקות עיר דוד

רשות העתיקות הגישה אתמול בבתיים תלונה בבשבית מזרח ירושלים נגד הרשם הבמר סילוחן, שלטענתה הזיל לבבה מיבבה מלתי הקי בבמרבו שלחדת עיר הדר.

נבקן, כי יסודות המבנה פגעו בשבבות העליונות של הזיל בימי הבירים ובן התקפה הבינונית, שבים נחפר.

הרשות הגיאה בן הפסקת עבודה נגד הנשבב הערבי, ובבנה לעיריית ירושלים בבקשה לתחים את הבבנה.

מרשות העתיקות נמסר לבמב עתים, כי מחדשים האחרונים הגיעה הרשות בפני עיריית ירושלים על עליה בבמת הבנייה הבלתי הקיה באזור עיר דוד ובן, כי הרשות ודשה מהעיריה לדחק הנשבת בנייה ובמת, אשר נעבו בבנים האחרונה.

מרשות ציינו, כי מבפעלים אבצעי פיקח בבי לבנע מגיעה בעתיקות עיר דוד.

הרב אשר אברג'יל - יו"ר מועצת המפד"ל בקרית-מלאכי

בישיבה חגיגית של מועצת סניף המפד"ל בקרית מלאכי, נבחר אמש הרב אשר אברג'יל ליו"ר מועצת הסניף.

הבחירה נעשתה פה אחד. בהתחבות מזכ"ל הנעה ח"כ הרב יהודה לוי, אשר ברך על ההסכמה ועל הפלגה שתעלה, לדבריו, את הסניף על פסים חדשים של שיקום והצלחה.

לאחר הרצאה ניתנו נושאים שונים בסדנאות בנושא האשה בחינוך ובתקשורת. האשה בהתנחלויות הבנבה הבלתי נבשא עדות לאמר. עדה קדל סיכמה את דיוני הסדנאות.

ההחלטות שנתקבלו:

1. הכנס מביע בסיפוק גדול כיצוג נשים בצירות בועידת המפד"ל בהנהלת הבדים.
2. צירות הועידה תפלגה לקדם את עניני האשה הדתית לאומית בועידה המפלגה הבמוסדות.
3. צירות הועידה תעלינה את נושא המשפחה ותרדשנה פתרונות.
4. הכנס מעודד את הסדרות ביש"ע, בגלן ובגוש קטיף וקדמה לחזק את דיבקן.

את יום העיון הנתנה יפה פרץ.

כינוס במלאת 70 שנה לישיבת "מרכז הרב"

מאת סופרנו בירושלים

כנס של בוגרי ישיבת "מרכז הרבי וידידיה במלאת שבעים שנה לייסוד הישיבה, נערך בבניני האומה בירושלים, בהשתתף 1300 משתתפים, ראשי ישיבה, אישי ציבור, חברי כנסת, רבנים ודיינים.

יו"ר הכנסת פרופ' שבח ויס אמר בדברי הפתיחה כי ישיבת מרכז הרב תרמה לציבור כולו על כל גוניו ועמד על תפקידה כגורם המשפיע על חלקי העם לקידוב לבבות. ח"כ זבולון המר עמד על חפיסתה האידיאולוגית של הציונות הדתית שהשפעה מישיבת מרכז הרב ועל היותה משאב רוחני לציונות הדתית בכל פעילויותיה.

עוד אמר ח"כ המר כי "גם אם קשה התקופה הזאת עד מאד, הצמיח הדתי, הנוערני, הלאומי נרחק ע"י השלטון, אבנית, לפינה - הרי כאן מצוה רוח איתנה וגדולה של אהבת העם ואחדותו, של אהבת התורה, של מסירות עצומה לארץ ישראל רוח שתלך ותגבר ותשפיע ותסייע לנו לצלוח את התקופה ולהתחזק" דברי ח"כ זבולון המר בדברי ברכתו בשם המפד"ל, בכינוס לציון 70 שנה לייסוד ישיבת "מרכז הרב".

זכותו של הרב וצ'ל עמדה לישיבה להפך בראשית מצבר למרכז רוחני תורני שהביא למוסכה רוחנית גדולה, אמר ח"כ המר, וציין כי אין בארץ הרבה מוסדות דראים להתנאות ולהתגאות בבל"כך הרבה פירות ערכיים. רוחניים וטהורים שצמחו ובשלו בפרדסם ובגינותיהם, שארץ ישראל משתבחת בהם והם פיתוחיקת שלה".

סגן ראש עיריית ירושלים שמואל מאיר אמר כי ישיבת מרכז הרב היא אחד הגורמים המסייעים להגנתה של ירושלים מפני נסיונות הפגיעה בה.

תת אלוף אפי פיין עמד בדבריו על ניטוח המיוחדת של מיסוד הישיבה הראיה קיק וצ"ל לאמונה ובאולה ולצורות הדתים. על מחשבת הרב שהשפיעה עליה, ועל האופטימיות שבמחשבת הרב שמשפיעה בעיותות מצוקה אלה.

דברי תורה וברכה אמרו הרבנים ראשי הישיבה, הרב שאול ישראלי, הרב אברהם שפירא, והראשל"צ הרב מרדכי אליהו, שעמדו על הרכה המיוחדת של ישיבת מרכז הרב ועל דרך הישיבה שנבללה על ידי מייסדה הראי"ה קיק וצ"ל.

בחלק האמנותי הוצגו 4 מרשים על דמויות אופייניות שחונכו בישיבת מרכז הרב ופעילים בחיי הציבור. בינתם הרב צפניה דרורי רבה של קרית שמונה, ד"ר יוסף קליינמן המשמש כרופא בבית החולים ביקר חולים, כבן אלוף (במיל.) משה הגר.

כן הופיע להקת הרבנות הצבאית בשיר ובזמר. המר אריה ברוגר ותזמרתו הזמר אדרי והסמן.

לכבוד הארגע הופקה מדליה ממלכתית על ידי החברה הממשלתית למדליות ומבבעות, כאשר מציידה האחד תמונת הרב קיק וצ"ל ומציידה השני תמונת הישיבה.

נחנך מעון אמונה בטבריה

בימים אלה ותקים מקם הסרת הלום למעון אמונה בשכונת בן גוריון בטבריה, עיר משפחת בלום מאר"ב לזכרו של ותנגם ריר אלן שינרמן אשר נפטר ללא עוד. מעון מיוחד זה בנידולה של רבקה ויזן, נמצא בשכונה ובחולה מבמנת שיקום שבונות. במעון שוהים למעלה מ-40 ילדים מגילאי חצי שנה עד שלוש. כל הממלות במעון מוסמכת ועובדת השתלמויות מטעם אמונה.

לטקס הגיעו למעלה מ-100 אורחים מהארץ ומחו"ל, בני משפחת בלום ושינרמן, ידידים ומנהיגות אמונה בינתם: ד"ר קרול גולדינג, ד"ר אמונה עולמית, הנה מלמד, סגן ד"ר אמונה ישראל, עבריה לוין, אהה אולמן, ד"ר הזקלן דייך, ד"ר אמונה אהר"ב, אבולי סינג, סימה גולדברג, מפקחת ארצית מעונות יום, לאה אורזנבן, מנהלת המוד לקשרים בינלאומיים, דינר בקר, אדל רופמן ועוד רבים אחרים.

בני ויזן, מנהל מוד רוחה חינוכית הביא את ברכת ראש העיר, יוסי פרץ, וציין כי מעון זה הינו ההלום שבבחר בין כל המעונות בטבריה. כמו כן ציין את הקשר ההדוק בין העיירייה לבין המעונות. מר ויזן נתן לתודמים את מפתח העיר טבריה וכן אלבום תמונות.

כמו כן נשאו דברים הנה מלמד, סגן ד"ר אמונה ישראל, אשר הודתה לתודמים, ד"ר הזקלן דייך, ד"ר אמונה אהר"ב. ליאו בולם התודם והבבר ארי בנו של ד"ר שינרמן המבנה, אשר לזכרו נקרא המעון.

ילדי המעון נתנו שי לתודמים ואי הפיקו בפניהם בבסבת שירים. את הכנס הנחתה פרץ סיגל. נשיאה לשעבר של אמונה אהר"ב.

יומן מורשת - החל מיום ראשון ברדין

יומן חדשות שיעסוק באקטואלית ותית יחבם החל מיום א', מדי יום, בשעת א' של "קול ישראל".

כפי שמסרנו בשבוע שעבר, תלוכנית בעניני דת ומסורת - "מבחת ערב" - תשנה מתבנתה ותיקרא "יומן מורשת". בתוכנית יוגש יומן אקטואליה כנושאי דת ויהודים בשילוב חי משפחת, בעזרת רבני שיחור. צוות התוכנית יורחב ויכנה 8 עד 9 מתבים.

יום עיון צירות לוועידת המפד"ל מטעם אמונה

למעלה מ-80 צירות מכל הארץ השתתפו אתמול ביום עיון לקראת ועידת המפד"ל.

לוועידה נבחרו 120 נציגים בצירות, פי 3 מאשר בוועידה הקודמת.

הכנס נפתח בדברי תורה של ליאורה מינקה, ד"ר מנף ת"א.

גב' יהודית הינבר, ד"ר אמונה, פתחה את הכנס בציינה את דרכה של אמונה בהרמת והעלאת קרנה של האשה, לתמוך ולתת לה כוח להגשמת הרעיון הציוני דתי בארץ.

גב' הינבר קרמה בברכה את כל הנוכחות אשר נבחרו, הביעה סיפוק על ההישגים ההדדיים לכל מי שנתנו כתף, מיחסר לחברות ויזה סיון ועזרה קדל.

את דברי פעילות הועידה הביא ח"כ זבולון המר מנהיג המפד"ל. מר המר עמד על הביעות שהועידה תעסוק - בתחום האידיאולוגי, המדיני החברתי. מר המר הביע תמיכה בהכנסת אשה מטעם המפד"ל - לכנסת הבאה.

ד"ר נבה הדגיש. מדיניות פוליטית, בראש באגודת ת"א, עבדה בהרצאתה על כי סיק לבבה את הבמדה הפוליטית אצל נכים ואין כל סיבה כי נכים לא יכתבו בעיצוב הפוליטיקה.

לאחר הרצאה ניתנו נושאים שונים בסדנאות בנושא האשה בחינוך ובתקשורת. האשה בהתנחלויות הבנבה הבלתי נבשא עדות לאמר. עדה קדל סיכמה את דיוני הסדנאות.

ההחלטות שנתקבלו:

1. הכנס מביע בסיפוק גדול כיצוג נשים בצירות בועידת המפד"ל בהנהלת הבדים.
2. צירות הועידה תפלגה לקדם את עניני האשה הדתית לאומית בועידה המפלגה הבמוסדות.
3. צירות הועידה תעלינה את נושא המשפחה ותרדשנה פתרונות.
4. הכנס מעודד את הסדרות ביש"ע, בגלן ובגוש קטיף וקדמה לחזק את דיבקן.

את יום העיון הנתנה יפה פרץ.

ישיבת בני עקיבא כפר הרואה

למשפחות השכולות ולבוגרי הישיבה

ביום ראשון ד' מר חשון - (9.10) בשעה: 18.00

תיערך בישיבתנו עצרת הזכרון השנתית לתלמידינו שנפלו במערכות ישראל ואלה שנפטרו בעודם באיבם.

סדר הערב:

לימוד משניות ודברי מחשבה

הרב יעקב אריאל שליט"א - רבה הראשי של רמת גן

הרב בנימין הדלינג - ראש הסלל בתלמידים

תא"ל אפרים איתם (אפי פ"ן)

דברים לזכרם

דבר ההורים

דברי סיכום ע"י ראשי הישיבה.

אנא כבדו וסרם בהשתתפותכם.

רמטכ"ל צבא צרפת מבקר בצה"ל

רמטכ"ל הצבא הצרפתי, הגנרל דאק לנקסר ביקר אתמול במסגרת חילות השדה של צהל, הצטלם באלמנטי אש ובתרגילים משולבים.

מימין בן ביקר הרמטכ"ל הצרפתי בחיל-האויר היה אדרה מפקד החיל, אלוף הרצל בודינגר (צילום: דובר צהל)

הסניגור האשים את עד התביעה במשפט דיניץ בהכנת מסמך שקרי

בחשמה של יחיד הנחלת הנכנת, שמתה דיניץ, הנעדרה אנטמל הבהיים תלונה בבשבית מזרח ירושלים נגד הרשם הבמר סילוחן, שלטענתה הזיל לבבה מיבבה מלתי הקי בבמרבו שלחדת עיר הדר.

נבקן, כי יסודות המבנה פגעו בשבבות העליונות של הזיל בימי הבירים ובן התקפה הבינונית, שבים נחפר.

הרשות הגיאה בן הפסקת עבודה נגד הנשבב הערבי, ובבנה לעיריית ירושלים בבקשה לתחים את הבבנה.

מרשות העתיקות נמסר לבמב עתים, כי מחדשים האחרונים הגיעה הרשות בפני עיריית ירושלים על עליה בבמת הבנייה הבלתי הקיה באזור עיר דוד ובן, כי הרשות ודשה מהעיריה לדחק הנשבת בנייה ובמת, אשר נעבו בבנים האחרונה.

מרשות ציינו, כי מבפעלים אבצעי פיקח בבי לבנע מגיעה בעתיקות עיר דוד.

הרב אשר אברג'יל - יו"ר מועצת המפד"ל בקרית-מלאכי

בישיבה חגיגית של מועצת סניף המפד"ל בקרית מלאכי, נבחר אמש הרב אשר אברג'יל ליו"ר מועצת הסניף.

הבחירה נעשתה פה אחד. בהתחבות מזכ"ל הנעה ח"כ הרב יהודה לוי, אשר ברך על ההסכמה ועל הפלגה שתעלה, לדבריו, את הסניף על פסים חדשים של שיקום והצלחה.

לאחר הרצאה ניתנו נושאים שונים בסדנאות בנושא האשה בחינוך ובתקשורת. האשה בהתנחלויות הבנבה הבלתי נבשא עדות לאמר. עדה קדל סיכמה את דיוני הסדנאות.

ההחלטות שנתקבלו:

1. הכנס מביע בסיפוק גדול כיצוג נשים בצירות בועידת המפד"ל בהנהלת הבדים.
2. צירות הועידה תפלגה לקדם את עניני האשה הדתית לאומית בועידה המפלגה הבמוסדות.
3. צירות הועידה תעלינה את נושא המשפחה ותרדשנה פתרונות.
4. הכנס מעודד את הסדרות ביש"ע, בגלן ובגוש קטיף וקדמה לחזק את דיבקן.

את יום העיון הנתנה יפה פרץ.

שוקרון: "הסבלה הכנה בגדה מקבוצת ומתוך תוכלב".

עו"ד וגמן: "סלם יודעים שאתה הבנת את המסמך הזה. אתה הדרת בעקבות זה?"

שוקרון: "לא הדרתי, אבל מאיך ביסא גם לא הלפתי".

עו"ד וגמן: "אני לא חושב שאתה הלפת, אבל מדע חשבת לשלח מכתב תזכורת לגבי הנושא הזה?"

שוקרון: "לא רציתי להיות נודניק. אולי גם חשבתי למקם העבודה שלי".

הדיונים יימסכו בשבוע הבא.

השתלמות לרו"ח בביקורת דו"חות כספיים ברשויות

מאת חיים פיקרש, מופר "הבוקר"

כל הרשויות המקומיות, העירייה, המועצות המקומיות, המועצות האזוריות ואיגודי הערים, יחויבו להגיש דוחות כספיים מבוקרים על ידי רואי חשבון ואת על מי הפרחתיה של מבקרת המדינה.

בעקבות כך הוחלט, בתיאום עם שרת הפנים ונשא לשכת רואי החשבון דניאל דוזון, כי אחד הנוגאים המחייבים משרד ראה חשבון המעניין לבקר רשות מקומית הוא - השתתפותו בהשתלמויות, הכוללות חמישה מפגשים ו27 שעות לימוד אקדמאיות. מטרת ההשתלמות היא הקניית ידע בתחום המנהלי תוך מתן כלים לרואה החשבון על מנת שיוכל לבצע את עבודת הביקורת ברשויות המקומיות בצורה יסודית.

מחיר השלום

מאת עמנואל ראב"ד

עומדות לפניו שתי שאלות, הדורשות שתי תשובות נפרדות!

מי יעשה שלום, ובאיזה מחיר?

1. מי יעשה שלום! "שלום" הוא אחד משמותיו הקדושים של בורא עולם, "מלך, שהשלום שלו"! ובתפלתנו אנו מברכים: "יוצר אור - ובורא חושך, - "עושה שלום", ובורא את הכל"! ולכן כל יהודי מאמין מבין, שרק "העושה שלום במרומיו", הוא המסוגל, ו"הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן"! מבלי רצון והסכמת בורא עולם לא יתכן שלום. וכדי להשרות את הדברים בלבנו, אנו הפסוק היומי שאנו חוזרים עליו כל יום למעלה מעשר פעמים.

אבל כל אדם שחי בעולם הזה מבין, שלכל דבר יש מחיר, ולכן גם לשלום יש מחיר. וכך אנו מגיעים לשאלה השניה:

2. מהו מחיר השלום! וגם על שאלה זאת נותנת לנו התורה תשובה ברורה, שאינה משתמעת לשתי פנים. לכל הברכות והחבטחות היפות הכתובות בתורה, זה כולל: ארץ הקודש שהובטחה לנו, ושאנו יושבים עליה, הבריאות, הפרנסה והרווחה, וה"שלום", ו"אם אין שלום אין כלום", מצהיר רש"י, לכל יש מחיר מובדר. מחיר השלום, מותנה, מתומצת ומתודד בצורה ברורה ביותר, בפרקי התוכחות, ואשר פסוק הפתיחה הוא: "אם בחוקותי תלכו ומצוותי תשמרו... ונתתי שלום בארץ"!

המציאות היום-יומית היא, שדווקא פרקים אלו, הם הפחות ידועים ומוזכרים לאחינו בני-ישראל, ולמרות שרוב אזרחי המדינה, מגשיא המדינה, עד החיל הפשוט בצבא, בשלב מסוים בחייהם, נשבעים על סדר התניך, אבל הם נשבעים רק על הכריכה, ולא על תוכנה. רובם המזל, אף פעם לא קראו את כל הספר, ובוודאי שלא למדו, ולא שיננו עם פירוש רש"י והתורה שבעל פה. כי בבתי הספר הממלכתיים, לימדו אותם מתוך מפרשים שלא על פי המסורה, ורק "פרקים נבחרים", את "סיפורי המקרא", וכל מה שנראה "מתוק לעינים", ערב לאוזן ובלתי מחייב. ולדאבוננו מלבד מצוות מעשיות ואת התוכחות, (ויקרא כ"ו, דברים מ"ח-ל"ד). ואחת הבעיות המרכזיות שלנו היא: ש"כל ישראל ערבים זה בזה", ואי שמירת המצוות של האחד, מפריעה באופן ישיר ומוחלט לשלום של כל האחרים. אנו כולנו בספינה אחת, "והים הולך וסוער", ובתת ההכרה אנו בפחד, שמא "יחישבה האניה להישבר". ולכן כל מי שרוצה להציל את נפשו, ואת הקרובים אליו, ואת כל כלל ישראל, חייב להשתדל בכל כוחו לקרב רחוקים לאביהם שבשמים, וללמוד תורה ביחד.

ולכן, לטובת כולנו, חייבים אנו להגיע גם לגיתתי ישראל, ללמד ולפרסם ביחוד את הפסוקים אשר טרם עיניהם מראות, ואשר מסוגלים במקוד לעורר הרהורי מחשבה חיוביים, אשר יש סיכוי שיפתחו להם פתח לתשובה שלימה. ובמיוחד כיום, שנשקפת סכנה, רוחנית ונשמית, לעם ישראל באשר הם, והרוחה והחצלה דרוש כיום, לכל היהודים, וגם אנו בתוכם.

מכאן! השכל הישר מחייב, שכדי להגיע ולעורר מקסימום אנשים במינימום זמן, ובהשקעה עניה, שכל אחד ואחד מאתנו, לפי כוחו ואפשרויותיו, ישתדל להפיץ את המדבקות שמופיעים במודעה הרצופה, בתלון המכונית, המסובבת סביב הארץ, וכן בחלונות החנויות, ובמקומות ציבוריים, היכן שעוברים אחינו בני ישראל הזקוקים ללמוד פסוקים אלו, כדי להעמידם על האמת. וגם אלו שכבר מכירים את הפסוקים האלו, חשוב להזכירם, כי הרי אינו דומה הלומד מאה פעמים, ללומד מאה ואחד פעמים, וכן לדורם לעשא כה חשוב זה, כדי שיתאפשר חידוש מלאי המדבקות והפלקטים הנדרשים אשר ניתן להלותם על מרפסות הבתים, בצמתי הדרכים היכן שעוברים כל יום אלפי מכוניות.

מדבקה פנימית, צבעוני, מדל 20x5 סמ. פלקט פי-וי-סי, מדל: 70x100 סמ.

המעוניינים לקבל או לחלק מדבקות, לתלות פלקטים על מרפסות הבתים: ברחובות סואנים, לתרום או להתרים להמשך פעילות, בברכה, נא לצרף מעטפה מבוילת, עם כתובתכם, אל: עמותה "שלום במרומיו", ת.ד. 4 פ"ת.

בין חברי העמותה, ראש ישיבה, רבנים מפורסמים, ועסקנים המקובלים על הציבור. תרומות ניתן להפקיד, גם בבנק המזרחי - סניף 481, רח' הנשיאים 45, פ"ת, חשבון מספר 571046, עבור: "שלום במרומיו", עמותה מספר: 58-022-068-9. בזכות המצוה, נזכה לברכה והצלחה בכל מעשה ידינו, ולשובה ישראל עד ה' אלוקיך", לתשובה שלימה, ולגאולה קרובה, במהרה בימינו אמן.

נא להעתיק ו/או לתלות בלוחות מודעות בתי-כנסת וכד', תודה.

בס"ד

אם בחוקותי תלכו... ונתתי שלום

"הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל"

אם אנחנו נעשה שלום במרומיו"

כדאי לך לעיין, לשנן ולהעביר מסר: ויקרא כ"ו, דברים כ"ו-ל"ד

תרומתך להמשך פעילות, תתקבל בברכה! למידע נוסף: עמותת "שלום במרומיו", ת.ד. 6, פ"ת 49100

ישראל במקום הג באליפות העולם בברידג' באה"ב

נבחרת ישראל זכתה השבוע במקום השלישי באליפות העולם לברידג', בארה"ב.

לאחר נצחון ברבע הגמר על נבחרת צרפת, ממוקמת נבחרת הטגל הישראלית במקום השלישי בעולם, נמסר לכתב עת"ם.

כתב עת"ם מוסר, כי באלמקיר שבניו מבסיק, בארה"ב, מתקיימת בימים אלה אליפות העולם בברידג', שונגיעו אליה משתתפים מלמעלה מ-100 ארצות.

בתחרות קבוצות של כ- 80 ארצות, זכתה במקום ראשון אלופת ישראל לקבוצות, בראשות דוד בירמן. בתחרות קבוצות של שוקנים פנימים (מעל גיל 55) הגיעה למקום הראשון קבוצה מעורבת, שכללה זוג מישראל (עשיא והתאוחות לברידג', ד"ר ניסן רנר ומשה כץ). נבחרת נשים מישראל הגיעה לשלב רבע הגמר וסיימה במקום חמישי בעולם.

תבדק הקמת מכללה טכנולוגית בחיפה

תבדק האפשרות להקים בחיפה מכללה טכנולוגית שתהיה משותפת למכון הלהטרדות במרחב חיפה.

ד"ר ההסתדרות במרחב חיפה בחן ולן הלה הצעה זו בפני נשיא המכון פרופ' זאב תרמור. כיום פועלת בחיפה מכללה למינהל המסונפת להסתדרות, אך בגרה אינם זכאים לתואר אקדמי בגיום לימודיהם. הצעת הלן נועדה לאפשר לאותם בוגרים לקבל תואר זה.

לפרופ' תרמור וצ'ינו הנהלת המכון נמסר, כי במכללה למינהל בחיפה לומדים כיום כ-3,000 תלמידים במסגן מקצועות.

פרופ' תרמור הגדיר את הצעת ד"ר ההסתדרות בחיפה כ"מעניינת ואדיה לבחינה בסבר ראש".

נשיא המכון ציין, כי על המכון להעדך אל מול מצב בו מוקמות מכללות מכולוגיות בעיקר באזור המרכז, בהן תנאי הקבלה נוחים יותר מאלה שבמכון, ואשר מהוים איום תעדוני על המכון.

שגריר ישראל לשחיקת הגיש את כתב האמנתו

שגריר ישראל לוחיקה, שמואל הרם, הגיש אתמול את כתב האמנתו לאפיפיור, יוחנן פאולוס הי 2.

בטקס העלה האפיפיור שוב את נושא השליטה הדיפלומטית במקומות הקדושים בירושלים. הוא תבע להגיע להסדר בנושא זה, על מנת לפתור את הבעייתיות הכרוכה בכך.

כתב עת"ם מסר, כי מאז החלטת הוקוה בנובמבר 1947 דרש הוותיקן פתרון של בינאום המקומות הקדושים בירושלים. ישראל התנגדה לפתרון זה, מאז הזילה את ריבונותה על העיר. ואולם, נקודה זו נשארה במחלוקת בין שתי המדינות.

דבר בהחה: אל על מחלקת דתי הסבר לנוסעים

מפום נעמד של אל על, שיצאו אתמול בשדה לבמבוריי, היה מלא עד אפס מקום, נאמר לכתב עת"ם.

דובר אל על מסר לכתב עת"ם, כי לא היו בישראל בכלל מאה פרצה מגיעה הדבר בחדרה.

"אין סיגנים בכלל של בהלה, אבל אנחנו מחלקים עלוני הסברה לנוסעים עם הסברים ביצר לנוסע בארוחים מסוכנים", אמר הדובר.

הנוסעים עברים בדיקה, לאחר שהם מגלאים שאלון, ועברים בדיקה שמוגית בעיני אנשי הצוות, לא על ידי רופא, בדרם שלים לנוסע. כמו כן הם מתבקשים להשיב על שאלות אנשי הצוות בכל הנוגע למצבם הבריאותי, אך עד כה לא היה אפילו מקרה אחד שצריך היה לסרב לנוסע לישראל להמשיך לטיסה, ממתכנו.

נמסר, כי בטירה הנוכחי, תפעיל אל על מסוסי ג'מבו להטיר ישראלים מחדר, אך לפי שעה לא ותעורר צורך כזה ועל פי הדיווחים מחל"ל, הבעייה הולכת ודעכת, אמר הדובר.

פריצת דרך בתיירות עם מצרים?

צפוי הסכם תיירות בין ישראל ומצרים

שרי התיירות של ישראל, מצרים והאוטונומיה ניפגשו לראשונה בנצרת

שרי התיירות של ישראל, מצרים והאוטונומיה על התיירות ברשות הפלסטינית, אליאס פרג, נפגשו אתמול לפגישה ראשונה בנצרת.

כתב עת"ם מוסר, כי הסכם שיתוף פעולה בתחום התיירות יחתם בין ישראל למצרים. במרכז הסכם עמוד שיתוף משותף בארה"ב, דרום אפריקה ומדרח אסיה. הסכם נועד להיחתם בביתו של כנריד מצרים בישראל, מחמד סיטור. נציגים של משרדי התיירות של שתי המדינות יקבלו את תוכנית השיתוף המשותפת עד לסוף השנה.

שר התיירות עודד בדעם, אמר כי בישראל קיים רוכזת מביב נושא השלום עם מדרים, וכל עוד נשיא מדרים יסרב להיפגש ישראל עם רבין, לא תהיה פריצת דרך בתהליך השלום.

הסר, שדיבר בפני פורום של כ-300 אנשי עסקים, ובהם קבוצה של אנשי עסקים ממצרים, ציין כי כשם שסאדאת הגיע לישראל ודיבר ללב העם וכשם שהחלך חוסיין פנה ישראל לעם בישראל, גם על אסד לנקוט בחזקה כזו.

"אם אסד ושב שממשלת ישראל תגיש לו על מגש של כסף את רמת הגולן, הרי הוא טועה", אמר הסר בדעם.

אקדמיה בינלאומית לשח-מט תוקם בתל-אביב

אבן השיבה לאקדמיה הבין לאומית לשחמט תונח במרכז של שם מרק סל מבלגיה, ביום שני ה-3 באוקטובר.

אלוף העולם גרי קספרוב שנאות לקבל על עצמו תפקיד נשיא האקדמיה, יהיה אורח הכבוד. במסגרת בקורו הראשון בארץ, יתקבל על ידי נשיא המדינה מר ע. ויצמן, ראש הממשלה, יושב ראש הכנסת הפרופ' ש. הייס, שר החינוך, פרופ' א. רובינשטיין.

האלוף הגיע אחרון של רוני מלוא, ראש עיריית תל-אביב ושל קרן תל-אביב ומנכ"לה מר רחד אלסמן.

מיד לאחר טקס הנחת אבן הפינה יתמודד אלוף העולם במשחק סימולטני נגד נבחרת אישים. בהם יצחק מרדי וחזקי אריהוד, שני שרי אוצר בעבר, וח"כ מיקי איתן, נתן שצ'רנסקי, מוכי לפיד ואפרים קישון. את עיריית תל-אביב ייצג ראש העיר רוני מלוא.

מר יצחק מאיר, שגריר ישראל בבלגיה כעבר שיום את הקמת האקדמיה וגייס את הנתרם ישתתף גם הוא בפעילות המסקרן הזה.

אלוף העולם יתמודד למחרת עם נבחרת הנוער בישראל בהם מסובי כשרונות השח-מט הצעירים בעולם.

קספרוב ובקר בירושלים בהזדעתו לעתונות הבריטית ציין כי אביו, מר ויינשטיין היה יהודי וכי דיקנו לישראל ולעם היהודי היא עמוקה ביותר. מפגש מעניין יהיה לאלוף עם ילדי עולים בכפר הנוער ימין אורד שם יארחוהו ילדים יוצאי אתיופיה ויוצאי רוסיה.

האקדמיה תקדם גם את המשחק בקרב נכים ותכשיר מדריכים מיוחדים לשם כך יחסה גם בקר בבית הלוחם.

מר קספרוב הביע משאלה לבקר ברמת הגולן ואכן הוא יהיה אורח ועד יושבי הגולן בסיור מקיף שייערך ביום הששי הקרוב.

מר יצחק מאיר מסר לכתבנו כי הקמת האקדמיה הבין לאומית לשחד מט עתידה לקדם את ישראל לראש שורת המדינות המטפחות את השחד מט בתרבות. היא תהיה מכשיר לקליטת מיטב הכוחות שעלו ארצה. הוא צופה שסיתוף הפעולה בין האקדמיה לאגוד השחמט בארץ יגרום תרומה לאומית ממדרגה ראשונה לנוער בישראל ולחנוכו.

האקדמיה תיבנה על ידי קרן תל-אביב לפתוח ברמת אביב. ראש הכיר מר רוני מלוא מסר כי האקדמיה והספרייה העיונית המוקמת גם היא בכספי הנתרם מר סול באוטון אחר ילוו לאחר הקמתם על ידי מחלקת החנוך של העיריה.

מר קספרוב יגיע ארצה ממוסקבה ב-2 באוקטובר ושהה כאן עד ל-10